

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Díplomová práce

**Veřejná správa ve světle zákona o
služebním poměru bezpečnostních sborů
(zákona číslo 361/2003 Sb.)**

AUTOR: Bc. ROMAN RAINER

VEDOUcí DIPLOMOVÉ PRÁCE: JUDr. JAN BLAŽÍČEK

©2009 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Roman Rainer

obor Veřejná správa a regionální rozvoj - k.s. Litoměřice

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název tématu: **Veřejná správa ve světle zákona o služebním
poměru bezpečnostních sborů (Z. č. 361/2003
Sb.)**

Struktura diplomové práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Obecná část
4. Služební poměr
5. Správní právo ve vztahu k Policii ČR
6. Závěr
7. Seznam literatury
8. Přílohy

Rozsah původní zprávy: 50 - 60 stran

Seznam odborné literatury:

Zák. č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění
pozdějších předpisů;
Důvodová zpráva k zák. č. 361/2003 Sb.;
nařízení vlády a vyhlášky týkající se zákona č. 361/2003 Sb.;
Zák. č. 500/2004 Sb., správní řád;
Interní akty řízení a jiné podzákonné normy vydané v rámci Ministerstva vnitra, příp.
Policejního prezidia ČR (dosud blíže nespecifikované).

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Jan Blažiček**

Termín odevzdání diplomové práce: duben 2009

.....
Vedoucí katedry

.....
Děkan

V Praze dne: 9.1.2008

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že svou diplomovou práci na téma „Veřejná správa ve světle zákona o služebním poměru bezpečnostních sborů (zákon č. 361/2003 Sb.)“ jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

Praha 10. dubna 2009

Podpis:.....

Bc. Roman Rainer

Poděkování:

Tímto bych rád poděkoval vedoucímu diplomové práce panu JUDr. Janu Blažičkovi za jeho cenné rady a připomínky. Dále děkuji svým kolegům v zaměstnání a své rodině za jejich podporu během zpracování diplomové práce.

**Veřejná správa ve světle zákona o
služebním poměru bezpečnostních sborů
(zákona číslo 361/2003 Sb.)**

**Public administration in relation with law
about service ratio security corps (law
number 361/2003 collection of laws)**

Souhrn

Tato diplomová práce je zaměřena na veřejnou správu a na výkon veřejné správy zajišťovaný Policií České republiky jako bezpečnostní složky a to z pohledu konstrukce služebního poměru dle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

Ve své obecné části podává přehled o charakteru a organizaci veřejné správy a Policie České republiky. Dotýká se právního vymezení Policie ČR, osvětluje její organizační strukturu před reformou i po jejím spuštění, přibližuje historii české policie a podává přehled o nejdůležitějších krocích v rámci reformy policie.

Její praktická část je zaměřena na zákon č. 361/2003 Sb., a to z hlediska jeho vymezení, působnosti a struktury. Podrobněji je rozvedena problematika vzniku, změny a skončení služebního poměru, otázka kázeňských odměn a trestů a problematika spojená s jejich ukládáním. Detailněji se práce věnuje výsluhovým nárokům policistů, které navíc vzájemně porovnává s výsluhovými nároky policistů Slovenské republiky, Polska, Německa a Rakouska.

V závěru autor interpretuje dopad nového služebního zákona na Policii České republiky, zejména v její personální oblasti a svá tvrzení opírá o fakta získaná z oficiálních statistik policie.

Klíčová slova

Veřejná správa; Správní právo; Policie České republiky; Organizační struktura; Reforma; Služební poměr; Služební zákon; Výsluhové nároky.

Summary

This thesis focuses on public administration and its execution managed by the Police of the Czech Republic as a security force. It's written from the point of view of duty status construction as described in Act No 361/2003 on service relationship of members of security corps as amended.

The general part brings an overview of characteristics and organization of public administration and the Police of the Czech Republic. It touches the legal definition the Police, describes its organization structure before and after the reform. It also brings brief information about the history the Czech police forces as well as a summary of the most important steps of the reform.

The practical part focuses on definition, force and structure of the Act No 361/2003. It enters into details of inception, changes and closing of the duty, disciplinary rewards, punishments and the process of their administration. It also brings the details about superannuation entitlements for the Czech policemen and their comparison with the ones in Slovakia, Poland, Germany and Austria.

The final part is dedicated to author's interpretation of the impact of the new service relationship act to the Police of the Czech Republic, mainly in the area of human resources. The information stated here is based on the facts gained from the official police statistics.

Keywords

Public Administration; Administration Law; Police of the Czech Republic; Organization Structure; Reform; Duty Status; Service Relationship Act; Superannuation Entitlements.

Obsah

I.	ÚVOD.....	7
II.	CÍL PRÁCE A METODIKA.....	9
III.	OBECNÁ ČÁST – LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	11
3.1	Vymezení veřejné správy ve vztahu k Policii České republiky.....	11
3.1.1	Charakteristika organizace veřejné správy.....	11
3.1.2	Státní správa.....	12
3.1.3	Právní základ organizace veřejné (státní) správy.....	13
3.1.4	Státní správa vykonávaná veřejnými sbory.....	14
3.2	Právní vymezení Policie České republiky.....	15
3.2.1	Zákon o Policii České republiky.....	15
3.2.2	Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.....	16
3.3	Organizační struktura státní správy, Policie České republiky.....	17
3.3.1	Organizační struktura státní správy – vývoj a současný stav.....	17
3.3.2	Organizační struktura Policie ČR – stav k 31. prosinci 2008.....	20
3.3.3	Organizační struktura Policie ČR, Správy Svč. kraje – stav k 31. prosinci 2008 ...	23
3.4	Historický vývoj Policie České republiky.....	26
3.4.1	Policejní a jiné sbory v době Rakousko – uherské monarchie.....	26
3.4.1.1	Četnictvo.....	26
3.4.1.2	Policie.....	27
3.4.1.3	Ostatní ozbrojené složky.....	28
3.4.2	Četnictvo, policie a jiné sbory 1. republiky (1918 – 1939).....	29
3.4.2.1	Četnictvo.....	29
3.4.2.2	Policie.....	32
3.4.2.3	Ostatní ozbrojené složky.....	33
3.4.2.3.1	Finanční stráž.....	33
3.4.2.3.2	Stráž obrany státu a armáda.....	33
3.4.3	Období okupace – léta 1939 - 1945.....	34
3.4.4	Období let 1945 – 1989.....	35
3.4.5	Vývoj Policie ČR po listopadu 1989.....	38

3.5	Reforma Policie České republiky	40
3.5.1	Legislativní změny	41
3.5.2	Organizační změny	42
3.5.3	Ekonomické změny	44
3.5.3.1	Projekt P1000	45
3.5.2.1	Nový vozový park	45
3.5.4	Další projekty reformy	46
3.5.5	Nová tvář Policie ČR po reformě	47
IV.	SLUŽEBNÍ POMĚR – PRAKTICKÁ ČÁST	48
4.1	Vymezení zákonné úpravy a struktura služebního zákona	48
4.1.1	Vymezení zákonné úpravy a působnost zákona	48
4.1.2	Struktura služebního zákona	48
4.2	Vznik změny a skončení služebního poměru	53
4.2.1	Vznik služebního poměru	53
4.2.2	Změny služebního poměru	56
4.2.3	Skončení služebního poměru	59
4.3	Základní povinnosti příslušníka a omezení jeho některých práv	61
4.3.1	Základní povinnosti příslušníka	61
4.3.2	Omezení práv příslušníka	62
4.4	Kázeňské odměny a kázeňské tresty	63
4.4.1	Kázeňské odměny	63
4.4.2	Kázeňské tresty	64
4.5	Výsluhové nároky příslušníků Policie ČR a jejich srovnání s výsluhovými nároky policistů sousedních zemí	66
4.5.1	Výsluhové nároky příslušníků Policie ČR	66
4.5.2	Stručná charakteristika, řešení služebního poměru a výsluhové nároky policistů na Slovensku	69
4.5.2.1	Stručná charakteristika slovenské policie	69
4.5.2.2	Řešení služebního poměru a výsluhové nároky policistů na Slovensku	70
4.5.3	Stručná charakteristika, řešení služebního poměru a výsluhové nároky policistů v Polsku	73

4.5.3.1	Stručná charakteristika polské policie	73
4.5.3.2	Řešení služebního poměru a výsluhové nároky policistů v Polsku	74
4.5.4	Stručná charakteristika, řešení služebního poměru a výsluhové nároky policistů v Německu	77
4.5.4.1	Stručná charakteristika německé policie	77
4.5.4.2	Řešení služebního poměru a výsluhové nároky policistů v Německu	78
4.5.5	Stručná charakteristika, řešení služebního poměru a výsluhové nároky policistů v Rakousku	80
4.5.5.1	Stručná charakteristika rakouské policie	80
4.5.5.2	Řešení služebního poměru a výsluhové nároky policistů v Rakousku	82
4.6	Poslanecký návrh novely zákona o služebním poměru	84
4.7	Shrnutí praktické části v oblasti dopadu služebního zákona na policii zejména pak v její personální oblasti.....	86
V.	SPRÁVNÍ PRÁVO VE VZTAHU K POLICII ČR	88
5.1	Vztah správního práva, Policie ČR a občanů.....	88
5.1.1	Činnost Policie ČR podle zákona o pobytu cizinců na území ČR	88
5.1.2	Činnost policie ČR na úseku zbraní, střeliva, výbušnin a nakládání s bezpečnostním materiálem.....	89
5.2	Normotvorba uvnitř Policie České republiky.....	90
5.2.1	Interní akty řízení vydávané Ministerstvem vnitra	91
5.2.2	Interní akty řízení v oboru působnosti Policejního prezidia ČR	92
VI.	ZÁVĚR	94
VII.	SEZNAM LITERATURY	96
VIII.	SEZNAM PŘÍLOH.....	100

I. ÚVOD

Společnost od nepaměti, od počátku její existence, provází zhoubná agresivita a nenasytná chamtivost a další negativní projevy, které jí značně komplikují život a mnohdy i brání v jejím přirozeném a žádoucím vývoji. Dnešní moderní globalizovaná doba přináší společnosti mnohá pozitiva, ale na druhou stranu s sebou nese i negativní dopady, k nimž jednoznačně patří i nárůst kriminality a její nové, mnohdy brutálnější a agresivnější projevy. Patří sem různé projevy intolerance, nejrůznější projevy xenofobie, ale i nejrůznější formy organizovaného zločinu a jeho prolínání a prorůstání do, mnohdy vysoké politiky, terorismus ve všech svých rozmanitých formách apod.. To jsou všechno výzvy, kterým musí naše společnost čelit a k tomu, aby jí dokázala úspěšně čelit, aby dokázala úspěšně s kriminalitou bojovat a tuto eliminovat, musí mít fungující policii. Prostředkem k dosažení tohoto cíle by měla být samotná „reforma Policie ČR“, jejíž počátek je datován 1. lednem 2009, kdy policie vstoupila do tzv. „transformační fáze reformy“, kdy své činnosti a úkoly počala plnit ve zcela nových pracovních podmínkách (nová právní úprava – z. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, nové služebny, nová auta, nová zákonná oprávnění), které jsou zásadním milníkem v její novodobé polistopadové historii. Završení reformy je vztaženo k datu 31. prosince 2011 a je spojené s vybudováním a počátkem fungování nových krajských ředitelství Policie České republiky, kterými jsou krajské ředitelství Libereckého, Pardubického, Karlovarského, Olomouckého a Zlínského kraje a kraje Vysočina.

Je nutné zmínit, že to, co je obsahem reformy, se netýká jen Policie České republiky, ale jsou to změny, které se bezprostředně dotýkají celé oblasti vnitřní bezpečnosti, neboť není možné z ní vyčlenit pouze jednu její složku.

Samotná reforma je komplexem legislativních a nelegislativních opatření rozdělených do deseti pilířů. O těchto pilířích bude v samotné práci ještě detailněji pojednáno. V úvodu bych chtěl pouze zmínit pilíř VI., kterým je služební zákon – práce s lidmi, tedy zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníku bezpečnostních

sborů, jenž vešel v účinnost dnem 1. ledna 2007. Již z této velice krátké prezentace samotné reformy je zřejmé, že služební zákon, jenž je páteří této práce, je součástí celého komplexu změn, které ve svém souhrnu tvoří samotnou reformu. Proto „představení“ veřejné správy a potažmo Policie České republiky ve světle nového služebního zákona nelze oddělit od fungování policie v nových podmínkách reformy, neboť tyto oblasti jednoznačně a bez diskuzí spolu souvisí.

Téma veřejné správy ve světle zákona o služebním poměru bezpečnostních sborů je značně rozsáhlé, neboť sama veřejná správa je téměř vše co nás obklopuje a s čím se denně setkáváme. Pokud navíc uvážíme, že zákon o služebním poměru upravuje pracovní podmínky příslušníků bezpečnostních sborů, kterými jsou Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky, Vězeňská služba České republiky, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace, je zcela zřejmé, že není možné, aby tato práce postihla všechny tyto oblasti. Proto, jak již bylo shora uvedeno, bude práce zaměřena toliko k Policii České republiky.

Já sám pracuji již dlouhá léta u Policie ČR, kde se ve své každodenní činnosti setkávám s problematikou jak činnosti policie jako celku tak i s problematikou služebního poměru, vnitřní normotvorby, jakož i právních vztahů vyplívajících ze služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru. Cílem práce je tedy přiblížit a ukázat rozdíly v práci Policie České republiky před reformou a po ní a tím i popsat rozdílnou tvář policie v těchto obdobích její činnosti a to vše z pohledu policisty, tedy z pohledu zevnitř.

II. CÍL PRÁCE A METODIKA

Jak již bylo zmíněno v úvodu hlavním cílem práce je přiblížit a ukázat rozdíly v práci Policie České republiky před reformou a po ní a tím i popsat rozdílnou tvář policie v těchto obdobích její činnosti a to vše z pohledu policisty, tedy z pohledu zevnitř. Dílčí cíle, které se odrážejí v jednotlivých částech práce, budou zmíněny v této pasáži.

Samotná práce je logicky, v časové posloupnosti, členěna do jednotlivých kapitol, jejichž těžištěm je služební poměr v podmínkách Policie České republiky. První dvě části tvoří úvod a cíl práce a metodika.

Ve třetí části práce se jednotlivé kapitoly zabývají vymezením veřejné správy ve vztahu k Policii České republiky, právním vymezením Policie České republiky, její organizační strukturou a stručným popisem vývoje Policie České republiky a to jak před rokem 1989 tak zejména pak v období po listopadu 1989. V těchto oddílech jsou pro srovnání uvedeny i zákony o služebním poměru příslušníků policie, které byly platné v tom kterém popisovaném období. Jelikož by bylo náročné se detailně zabývat celým zněním těchto zákonů, jsou pro srovnání uváděny pouze pozitivky a výsluhové nároky, na které měli příslušníci policie právní nárok. Tato část se podrobněji zabývá samotnou reformou policie. Cílem této pasáže je nejen přehledně podchytit a vysvětlit vývoj a vymezení veřejné správy a vývoj a vymezení samotné Policie České republiky, ale i zachytit odraz vývoje společnosti ve vztahu k výsluhovým nárokům příslušníků policie a v neposlední řadě přiblížit podstatu reformy Policie České republiky.

VI. pilířem reformy, kterým je služební zákon, bude pak detailněji rozveden a přiblížen ve čtvrté části práce. Cílem této části je vymezit zákonnou úpravu a představit služební zákon z hlediska jeho struktury. Dále popsat právní aspekty vzniku, změny a zániku služebního poměru, rozvést povinnosti policistů a na druhé straně omezení práv policistů, dále pak popsat kázeňské přestupky, jejich řešení včetně trestů a zároveň i kázeňské odměny. V neposlední řadě se práce zabývá výsluhovými nároky příslušníků

bezpečnostních sborů a to v porovnání s jejich německými, rakouskými, polskými a slovenskými kolegy.

Cílem a obsahem páté části je jednak přiblížit činnosti na úseku správních činností a na úseku činností Služby cizinecké a pohraniční policie ve vztahu k občanům a jednak i velice zběžně přiblížit normotvorbu uvnitř Policie České republiky.

Závěr bude věnován poslaneckým návrhům novely zákona o služebním poměru, neboť i to co nás případně čeká v budoucnosti, vrhá nové světlo na veřejnou správu, respektive na policii samotnou. Jeho cílem je i částečně osvětlit, a svá tvrzení i doložit, dopad samotného zákona o služebním poměru na policii a zejména pak v její personální oblasti, s využitím informací získaných z informačního systému EKIS II.

Při vypracování samotné práce bylo využito zejména studia dokumentů a jejich analýzy. Z neinvazivních technik, které tato kapitola zahrnuje, byla využita převážně technika čtení a hodnocení dokumentů, zejména zákonů a podzákonných norem, knih zabývajících se touto tematikou, článků vytištěných v odborných časopisech, jakož i zveřejněných na internetových stránkách. Tato technika se odráží ve zpracování všech částí této práce.

III. OBECNÁ ČÁST – LITERÁRNÍ REŠERŠE

3.1 Vymezení veřejné správy ve vztahu k Policii České republiky

3.1.1 Charakteristika organizace veřejné správy¹

Veřejná správa je základním pojmem správního práva. Obecně ji lze vymezit jako správu veřejných záležitostí vykonávanou subjekty veřejné správy nebo prostřednictvím jejich orgánů. Veřejné záležitosti nejsou právně vymezeny. Veřejná správa nemá ústavní ani jinou zákonnou definici – neexistuje žádný právní předpis, který by se jí souhrnně zabýval. Můžeme ji definovat jako záležitosti, které jsou obecně prospěšné pro celou společnost nebo společenství a zcela jistě sem patří mimo jiné i bezpečnost. Prostřednictvím veřejné správy se zabezpečují veřejné úkoly a veřejná správa vytváří předpoklady pro jejich realizaci a současně je také uskutečňuje.

Veřejnou správu je možné chápat ve dvojitěm pojetí. Jednak jako souhrn specifických správních činností k zajištění stanoveného cíle. To znamená všech činností, které souvisí s veřejnou mocí na ústřední i místní úrovni a poskytováním veřejných služeb, bez ohledu, kdo tyto činnosti plní. Jedná se například o vydávání podzákonných obecně závazných předpisů, obecně závazných vyhlášek obcí a krajů, matriční činnost, represivní činnost, ochrana veřejného pořádku a další. Pak lze chápat veřejnou správu ve funkčním – materiálním – smyslu.

V druhém pojetí je naopak rozhodující vykonavatel správních činností. Veřejná správa je pak souborem subjektů, které správu uskutečňují v určitém organizačním systému (strukturách). Jedná se o instituce, které vykonávají veřejnou správu přímo a to jsou ministerstva, ostatní ústřední správní úřady, orgány obcí a krajů, veřejné ozbrojené sbory, veřejné neozbrojené sbory a další. Zde hovoříme o veřejné správě ve smyslu formálním – organizačním.

¹ STAŠA, J., *Úvod do českého správního práva*, str. 5 - 10

Z organizačního hlediska lze veřejnou správu charakterizovat jako soubor institucí. Pojem organizace lze vymezit jako organizační uspořádání určitých jednotek do systému. Veřejná správa je instituce, která má určitou trvale vytvořenou strukturu, jež je založena na právu. Právo ji vytváří, ruší a mění. Řeší tak problematiku zřizování, vlastní struktury, působnosti, postavení v soustavě orgánů, klasifikaci orgánů a zaměření. Organizace veřejné správy je vytvořený systém, který uskutečňuje stálé, cílově zaměřené vztahy a lze ho měnit podle potřeb společnosti. Tento systém veřejné správy je organizačním uspořádáním jejich subjektů a vzájemných vztahů. Veřejná správa a její výkon musí být svěřen určitému subjektu, který realizuje jednotlivé úkoly a také za ně odpovídá.

3.1.2 Státní správa²

Veřejnou správu jako systém lze rozlišit na státní správu a veřejnou samosprávu. Nejedná se o oddělené systémy, spíše působí vedle sebe, navzájem se doplňují a prolínají. V této práci však bude dále zmiňována pouze státní správa, neboť veřejná samospráva není tématem práce samotné.

Státní správa je veřejná správa vykonávaná státem a jeho orgány. Hlavním subjektem je zde stát, reprezentovaný orgány státní správy, které vykonávají správu jménem a v zájmu státu přímo. Působnost orgánu státní správy vyjadřuje jeho postavení v systému a jeho základní zaměření. Jde o realizaci moci výkonné a stát ji vykonává prostřednictvím vlády, ministerstev, ostatních ústředních správních úřadů, odborných územních správních úřadů, veřejných ozbrojených a jiných sborů. Podstatnou činností státní správy je její výkonný charakter, jehož podstatou je provádění zákonů. Dále má charakter podzákonny a nařizovací. Podzákonny charakter znamená, že je zákony, ale i právními předpisy vydanými k provedení zákonů, státní správa vázána. Nařizovací charakter je výrazem mocenské činnosti státní správy ve

² STAŠA, J., *Úvod do českého správního práva*, str. 36 - 61

vztahu k subjektům, vůči nimž je vykonávána a projevuje se zejména ve vynutitelnosti při nesplnění povinností, které vyplývají z normativních právních aktů, nebo jim byly uloženy.

Výkon státní správy lze z územního hlediska členit na ústřední úroveň, která zajišťuje výkon na celostátní, republikové úrovni a na územní – regionální – úroveň a správu soukromou. Na ústřední, republikové úrovni se jedná zejména o vládu, ministerstva a ostatní správní úřady jako jsou Český statistický úřad, Český báňský úřad, Úřad vlády, Česká národní banka, Probační a mediační služba a další. Státní správa propůjčená soukromým osobám je především představována soukromými podnikatelskými subjekty, kterým je svěřen výkon státní správy na jednotlivých úsecích. Může se jednat například o stanice technické kontroly. Nebo se jedná o osoby, kterým bylo svěřeno právo provádět autorizovanou činnost, či zmocnění fyzických osob k výkonu správního dozoru v předemětné oblasti (vodní stráž, rybářské stráž a další).

3.1.3 Právní základ organizace veřejné (státní) správy³

Veřejná správa (státní správa) vychází z právních norem. Tyto normy ji regulují, neboť stanovují základní pravidla fungování. Nejdůležitější jsou pravidla obsažená v ústavních zákonech a ostatních zákonech. Ústavní základ je dán v Ústavě a v ústavních zákonech, kde je upraveno postavení veřejné správy. Jedná se o zákony, které mají nejvyšší právní sílu a ostatní právní předpisy jsou z nich odvozeny. Ústava na jednotlivých místech tvoří právo přímo pro veřejnou správu nebo určuje, co musí být upraveno zákonem. Zákonem stanoví podmínky vzniku norem nižších a určují jejich obsah. Podle Ústavy České republiky je možné pouze na základě zákona zřídit ministerstva a jiné správní úřady a stanovit jejich působnost. Zákonem musí být také upraveny právní poměry zaměstnanců ministerstev a jiných správních úřadů. Zákonem

³ STAŠA, J., *Úvod do českého správního práva*, str. 17 - 19

jsou rovněž zřízeny veřejné ozbrojené a jiné sbory. Policie České republiky je zřízena na základě zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Zákony však nedokážou postihnout celou oblast veřejné správy, a proto se stanoveným subjektům výkonné moci přiznává pravomoc vydávat další právní předpisy, které mají specifický a zpravidla prováděcí charakter.

Vydávat odvozené právní předpisy může vláda, ministerstva, jiné správní úřady a na základě speciálního zákonného zmocnění i orgány územní samosprávy.

3.1.4 Státní správa vykonávaná veřejnými sbory⁴

Z formálního hlediska každá činnost ve veřejné správě musí příslušet určitému subjektu z hlediska jeho působnosti a pravomoci. Tento subjekt se stává jejím nositelem a současně odpovídá za její realizaci a výkon.

Výkon státní správy na úseku ochrany veřejné bezpečnosti a pořádku je hlavním úkolem Policie České republiky. V případě Policie České republiky jde o jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, který slouží veřejnosti a jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropských společenství nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.

Policie, jak už bylo zmíněno, je zřízena na základě zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Za činnost policie jako celku odpovídá ministr vnitra vládě. Policie je podřízena ministerstvu vnitra a za její činnost odpovídá ministrovi vnitra policejní prezident, který stojí v čele Policie České republiky. Jeho odvolává ministr se souhlasem vlády. Na

Obr. č. 1 - Ministr vnitra Ivan Langer

⁴ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

návrh policejního prezidenta ministr vnitra zřizuje útvary policie s celostátní působností a útvary policie s územně vymezenou působností.

V policii pak na jednotlivých úsecích působí dílčí služby, jako jsou vnější služba,

Obr. č. 2 - Policejní prezident brig. gen. Mgr. Oldřich Martinů

služba kriminální policie a vyšetřování a další. Organizační struktura Policejního prezidia ČR je uvedena v příloze č. 1 této práce. Podrobněji bude organizační struktura, působnost i právní vymezení rozvedeno v dalších kapitolách této práce. Mimo Policii České republiky působí další veřejné sbory, které rovněž vykonávají státní správu. Jsou jimi zejména Vězeňská služba České republiky, Armáda České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky a další.

3.2 Právní vymezení Policie České republiky

3.2.1 Zákon o Policii České republiky

Policie České republiky, stejně jako jiné instituce v oblasti veřejné správy, byla zřízena na základě zákona. V souvislosti s Reformou Policie České republiky došlo v těchto zákonech k nedávným změnám. K jedné z nejpodstatnějších změn došlo přijetím zákona číslo 273/2008 Sb., o Policii České republiky ze dne 17. července 2008, který nabyl účinnosti ke dni 1. ledna 2009. Tento zákon nahradil dosavadní právní normu a to zákon číslo 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

V části první, hlava I je policie charakterizována jako jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, jehož úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek., předcházet trestné činnosti, plnit úkoly trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti, které vychází z jiných zákonů či mezinárodních smluv. Dále je zde vymezena územní působnost – policie působí na území České republiky,

nestanoví-li tento zákon nebo jiný právní předpis jinak. V hlavě II. je vymezeno postavení v hierarchii státní správy, kde v § 5 je zakotveno, že policie je podřízena ministerstvu vnitra a policejní prezident odpovídá za činnost policie ministrovi.

Těmito ustanoveními je tedy jednoznačně vymezena jak věcná tak i územní působnost policie jako celku včetně hlavní náplně činnosti. V dalších částech zákona je popsána základní organizace policie, povinnosti a oprávnění potřebná k plnění stanovených úkolů. Zákon o Policii České republiky je základní právní normou, která umožňuje činnost policie a zároveň ji charakterizuje a právně vymezuje.

3.2.2 Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Přestože je zákon o Policii České republiky základní právní normou, rozhodně není jediným právním předpisem, který vymezuje a upravuje činnost policie. Vedle nařízení ministra vnitra a závazných pokynů policejního prezidenta, která mají prováděcí charakter podle příslušné problematiky, je nutné zmínit zákon číslo 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů ze dne 23. září 2003, který po několika odložení nabyt účinnosti ke dni 1. ledna 2007 a odstartoval tak první velké změny uvnitř policie v novodobé, polistopadové historii.

Tomuto zákonu předcházela zákon číslo 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky (dále jen služební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Nový služební zákon začal řešit problematiku služebního poměru komplexně i pro jiné sbory a ne jen pro příslušníky policie. Právní úpravy jednotlivých sborů byly do té doby roztříštěné, jak po stránce věcné, tak i formální. V ustanovení § 1 služebního zákona je vymezen předmět právní úpravy a působnost zákona. Definuje účastníky služebního poměru, stanovuje, že příslušníkem je fyzická osoba, která vykonává službu v bezpečnostním sboru České republiky a je ve služebním poměru k státu prostřednictvím bezpečnostního sboru. Zavádí jednotné označení bezpečnostní sbor pro tyto složky: Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky,

Celní správa České republiky, Vězeňská služba České republiky, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace, čímž dochází k právnímu vymezení policie jako bezpečnostního sboru.

Ostatní části zákona upravují poměry příslušníků, jejich odměňování, řízení a organizační záležitosti v rámci služby. Jeho cílem je, mimo jiné, i komplexně upravit specifický státní služební vztah příslušníků plnících úkoly státu v bezpečnostních sborech tak, aby došlo v nejširší míře k jeho oddělení od zákoníku práce a dalších pracovně právních předpisů, které platí pro zaměstnance v pracovním poměru. Ačkoli zavádí některé důležité pojmy (například systemizace), které přímo souvisí s reformou policie, není tento právní předpis předmětem práce.

Služebnímu zákonu, jeho struktuře, jakož i některým vybraným problematikám bude věnována zejména IV. část této práce.

3.3 Organizační struktura státní správy, Policie České republiky

3.3.1 Organizační struktura státní správy – vývoj a současný stav⁵

V minulých kapitolách byla policie definována a charakterizována jako veřejný ozbrojený sbor, který je nedílnou součástí státní správy. Z této provázanosti vyplývá i značná míra závislosti organizačních struktur. Policie ve svém vývoji do značné míry přebírá, zejména z hlediska územního uspořádání, strukturu platnou pro státní správu. Vzhledem k tomu je zde na místě nastínit krátce alespoň přibližný vývoj a současný stav.

Uspořádání státní správy je odrazem politické situace dané země. V době, kdy český stát byl ještě součástí habsburské monarchie, byly provedeny reformy dosavadního uspořádání – zemské správy. Již v době Josefa II. v 18. století dochází ke vzniku okresů,

⁵ Zdroj: <http://www.mvcr.cz/clanek/zmeny-v-uzemni-verejne-sprave.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

kteří jsou součástí krajů a první kategorizaci měst na velká města s magistráty, menší s minimálním placeným aparátem a malá jen s obecní radou. Později dochází ke vzniku samosprávy (Stadionova ústava 4. března 1849) a pojmu obce s voleným obecním výborem a představenstvem. Říšský obecní zákon z roku 1862 charakterizuje obce již s územním základem, vlastním majetkem a volenými orgány. Dochází tak k oddělení státní správy a samosprávy a uspořádání českých zemí do zemí a okresů.

Dne 28. října 1918 vzniká samostatný český stát a Národní výbor schvaluje tzv. Recepční normu č. 11/1918, kterou bylo převzato i dosavadní uspořádání, vznikají okresní a obecní výbory. V dalším vývoji je patrná snaha o odstranění dvojkolejnosti státní správy, jak byla převzata z doby monarchie, což se daří až zákonem č. 125/1927 Sb., Organizace politické správy, kdy na úrovni okresů vznikají okresní hejtmanství a na úrovni krajů Zemské úřady.

Po druhé světové válce dochází k výrazným změnám. Košický vládní program z 5. dubna 1945 ustanovil národní výbory jako nové orgány státní a veřejné správy volitelné lidem, které nahrazují dosavadní úřady na obecní, okresní i zemské úrovni. V jedné linii tak zůstává státní správa i samospráva. Zákon č. 280/1948 Sb. účinný od 1. ledna 1949 zavádí 19 krajů a 270 okresů. Jsou zaváděny městské a obvodní výbory a přestává se hovořit o samosprávě. Národní výbory tvoří soustavu, mohou vykonávat veřejnou správu ve všech oborech a jsou podřízeny vládě.

Zákon č. 36/1960 Sb., O krajském zřízení zavádí 10 krajů a 108 okresů, z toho 7 krajů a 76 okresů v Čechách. Toto územní uspořádání stále přetrvává v soudnictví a státním zastupitelství a do 31. prosince 2008 bylo platné i pro Policii České republiky.

Po roce 1990 byly zrušeny národní výbory, výkon státní správy přebírají zejména okresní úřady, vznikají obecní úřady s obnovenou územní samosprávou a územní uspořádání trvá až do 31. prosince 2000. Podle zákona č. 147/2000 Sb., o vytvoření vyšších územně samosprávných celků s účinností od 1. ledna 2001 vzniká 14 samosprávných krajů. K 31. prosinci 2002 ukončují činnost okresní úřady. Výkon státní

správy je z části delegován na obecní úřady na příslušných správních územních úřadech a dalších institucích. Z hlediska územního uspořádání jsou rozlišena pouze území obcí a krajů. Území kraje je vymezeno zákonem a je tvořeno územím příslušných obcí. Na rozdíl od obcí nemůže být území kraje měněno dohodou krajů. Území kraje tvoří správní obvod kraje. Vzniká 205 obcí s rozšířenou působností, 388 obcí s pověřeným obecním úřadem. Pro úplnost je třeba zmínit, že v České republice k 1. lednu 2009 existuje 6.244 obcí.

Obr. č. 3 – Územně správní členění České republiky⁶

⁶ Zdroj: <http://www.mvcr.cz/clanek/zmeny-v-uzemni-verejne-sprave.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

3.3.2 Organizační struktura Policie ČR – stav k 31. prosinci 2008⁷

Organizace policejního aparátu v České republice je odrazem státního uspořádání před rokem 1989. Původní sbor národní bezpečnosti, který v sobě kloubil složku veřejné bezpečnosti a státní bezpečnosti, byl pevně zasazen do silně centralizované státní správy jako jediný policejní aparát. Organizace tak logicky vycházela z územně správního členění státu z roku 1960 – zákon č. 36/1960 Sb., a kopírovala tak 76 okresů a 8 krajů (z toho 10 obvodních ředitelství v Praze, později sloučeny na čtyři). Přestože okresní úřady byly k 31. prosinci 2002 zrušeny, policie dále setrvala v původním uspořádání a to zejména díky shodné organizaci soudů a státních zastupitelství jako nejčastějších partnerů.

Vzhledem k rozdělení policejní struktury do krajských správ s územní působností rozdílnou od samosprávných krajů docházelo zejména na úrovni okresů k přesahům a některá okresní ředitelství spadala do jiného vyššího samosprávného územního celku a do jiné krajské policejní správy. V tabulce - přílohy č. 2 - je rozpracován přehled okresních ředitelství policie v návaznosti na krajské správy policie a správní obvody vyšších územně samosprávných celků.

Ze zákona o policii, platného do 31. prosince 2008 jsou rozlišovány útvary policie:

- s působností na celém území ČR
- s územně vymezenou působností
- a vlastní policejní prezidium, které se však za útvar nepovažuje.

Zákon dále stanoví, že v policii působí jednotlivé služby s konkrétní specializací na danou problematiku a které jsou zřizovány na různých úrovních, celorepublikových (Ochranná služba Policie ČR, Útvar rychlého nasazení Policie ČR, Služba cizinecké a pohraniční policie, Letecká služba Policie ČR) nebo na více úrovních (Služba pořádkové a železniční policie, Služba kriminální policie a vyšetřování, Služba dopravní policie,

⁷ Zdroj: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/moderniz/vs_vcr.pdf

Služba inspektorátu zbraní, střeliva, výbušnin a drog). Organizační struktura platná k 31. prosinci 2008 rozeznává tři řídicí úrovně – policejní prezidium, správu kraje a okresní ředitelství. Vlastní služby jsou pak zřizovány na všech těchto úrovních mimo útvarů celorepublikových. Výjimku tvoří Cizinecká a pohraniční policie, která má vlastní stupně řízení – oblastní a okresní ředitelství a její reforma probíhá zvlášť.

Obecně lze řídicí a organizační strukturu policie charakterizovat jako liniově štábní. To znamená, že mimo výkonné složky, existují na každém stupni řízení tzv. štábní pracovníci, jejichž úkolem je zpracování podkladů pro rozhodování liniových manažerů – výkonných řídicích pracovníků. Takové uspořádání přináší své výhody i nevýhody. Výhody zejména v komplexní odpovědnosti liniového vedoucího za řízenou jednotku a nevýhody v dlouhých komunikačních kanálech a určité těžkopádnosti aparátu a nároků na větší počet zaměstnanců mimo přímý výkon.

Policejní prezidium je vrcholným orgánem policie, v čele stojí policejní prezident, jmenovaný ministrem. Policejnímu prezidentovi je k dispozici kancelář policejního prezidenta a dále mu podléhají linioví vedoucí - náměstci: pro trestní řízení a ředitel Úřadu SKPV, pro uniformovanou policii, pro ekonomiku. Rozbor a charakter jednotlivých útvarů podřízených přímo policejnímu prezidiu, ani účel jednotlivých služeb není předmětem této práce, která se zaměřuje na strukturu jako takovou a na její změny související s reformou. Pro potřeby práce je ale nutné stručně charakterizovat Službu pořádkové a železniční policie a Službu kriminální policie a vyšetřování.

Služba pořádkové a železniční policie je základní činností policie. V této službě je zařazeno okolo 16.000 (k 31. prosinci 2006 se jednalo o 16.354) policistů⁸. Liniově spadala pod Ředitelství služby pořádkové a železniční policie a pod náměstka policejního prezidenta pro uniformovanou policii. Organizační struktura této služby je územní a měla tři úrovně. První úroveň je již zmíněné ředitelství na prezidiu, druhou

⁸ Zdroj: intranet Policie ČR

úrovni jsou odbory při správách krajů a správě hlavního města Prahy (koordinační, kontrolní a metodická činnost) a třetí úroveň je tvořena základními útvary – obvodní oddělení (v Praze místní oddělení), které byly součástí okresních, respektive obvodních ředitelství. Základní útvary železniční policie byly rovněž součástí okresů a to od roku 1998.

Základní útvary jsou rozlišovány podle typu, jenž se odvíjí od počtu tabulkových míst zřízených u útvaru:

- typ I. nad 60 policistů
- typ II. 30-60 policistů
- typ III. 15-30 policistů
- typ IV. méně jak 15 policistů

Celkově by se mělo jednat o 617 obvodních (místních) oddělení a 17 oddělení železniční policie, kdy u některých útvarů jsou dále zřizovány policejní stanice⁹. Přesný počet se mění v souvislosti s probíhající reformou. Zaměření činnosti služby pořádkové policie je vymezeno zákonem o Policii České republiky.

Služba kriminální policie a vyšetřování, zkráceně SKPV. Její hlavní náplní je objasňování trestných činů a odhalování a zjišťování pachatelů. Vznikla s účinností od 1. ledna 2002 sloučením služby kriminální policie a úřadu vyšetřování. Má opět tři úrovně. Na policejním prezidiu jde o Úřad služby kriminální policie a vyšetřování policejního prezidia ČR, jehož součástí jsou i specializované útvary s celostátní působností a to Národní protidrogová centrála SKPV, Útvar pro odhalování korupce a finanční kriminality SKPV, Útvar pro odhalování organizovaného zločinu SKPV, Útvar dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV, Útvar zvláštních činností SKPV a Útvar speciálních činností SKPV. V rámci správ krajů je zřizována Služba kriminální policie a vyšetřování, která řeší trestné činy závažnějšího charakteru, které v prvním

⁹ Zdroj: intranet Policie ČR

stupni rozhodování spadají do pravomoci Krajských soudů (tzv. „sedmnáctkové“ věci¹⁰) a třetí úroveň SKPV byla součástí Okresních ředitelství Policie ČR.

Zkráceně lze konstatovat, že policie měla do 31. prosince 2008 čtyři úrovně, z toho tři řídicí, zjednodušeně: Policejní prezidium – krajské správy – okresní ředitelství – základní útvary. V celé České republice pracovalo u policie 58 000 osob včetně občanských zaměstnanců, v rámci Policie České republiky bylo zřízeno 47.000 policejních tabulek, přesto neustále přetrvává názor, že policistů je málo. V propočtu na počet obyvatel je Česká republika ihned po Kypru zemí, kde máme nejvíc policistů na počet obyvatel. Z tohoto pohledu lze vnitřní organizační strukturu policie před reformou charakterizovat jako složitou.

3.3.3 Organizační struktura Policie ČR, Správy Svč. kraje – stav k 31. prosinci 2008¹¹

K dokreslení situace organizace platné do konce roku 2008 jsem vybral jako příklad jednu z 8 krajských správ policie a to Správu severočeského kraje se sídlem v Ústí nad Labem. Její podrobné organizační schéma je v přílohách č. 2 až 6. Z přílohy č. 2 opět vyplývá liniově štábní uspořádání, kde mimo ředitelů jednotlivých okresních ředitelství, podléhali řediteli správy zástupci ředitele pro neuniformovanou a uniformovanou policii, zástupce ředitele pro servisní služby a zástupce ředitele pro věci ekonomické. Dále měl ředitel k dispozici kancelář ředitele a poradní orgány a další skupiny pro kontrolu a personální věci.

Ze schéma přílohy č. 3 je zřejmé, že velké množství skupin, oddělení a pracovišť není v přímém výkonu služby, ale zajišťují chod správy po materiálních, personálních a technických stránkách – zejména odbory ekonomického charakteru. Podle oficiálních statistik k 31. prosinci 2008 činil stav plánovaných míst na celé správě 5.797, z toho

¹⁰ § 17 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

¹¹ Zdroj: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/policie/severocesky/ustiprezentace/1875.html

policisté 4.671 avšak skutečný stav činil 5.546, z toho policisté 4.408¹². Počet míst, zejména u občanských zaměstnanců, se během roku 2008 snižoval v souvislosti s připravovanou reformou.

Pod Správu Severočeského kraje spadalo 10 Okresních ředitelství a to Okresní ředitelství Policie České republiky Česká Lípa, Děčín, Chomutov, Jablonec nad Nisou, Liberec, Litoměřice, Louny, Most, Teplice a Ústí nad Labem.

Z uvedených okresů vybírám jako příklad organizaci Okresního ředitelství Policie ČR Litoměřice, kde jsem do konce roku 2008 působil ve funkci velitele Služby kriminální

Obr. č. 4 - Budova OŘ PČR Litoměřice

policie a vyšetřování. V jeho čele, v té době, stál okresní ředitel s kázeňskou a personální pravomocí, který měl k dispozici kancelář ředitele, dále mu podléhali náměstek pro uniformovanou policii, náměstek pro trestní řízení, vedoucí ekonomického oddělení, preventivně informační skupina, vedoucí skupiny informačních a komunikačních technologií, vedoucí inspektorátu zbraní, střeliva, výbušnin a drog a skupina stížností. Jednotlivé služby, tedy Služba pořádkové, dopravní a železniční policie a Služba kriminální policie a vyšetřování byly vedeny jednotlivými veliteli, kteří podléhali náměstkům ředitele Okresního ředitelství Policie ČR.

Z pohledu akceschopnosti a fungování Okresního ředitelství Policie ČR jako celku byla důležitá úloha operačního střediska, které zajišťovalo nepřetržitý chod ředitelství zejména v mimopracovní době. Jeho úkolem bylo nejen přijímat oznámení, včetně příjmu oznámení prostřednictvím tísňové linky „158“, ale i koordinace výkonu všech policejních hlídek velených do služby, jakož i vysílání výjezdové skupiny Okresního ředitelství Policie ČR na místa spáchání trestných činů. Operační důstojník tedy shromažďoval veškeré informace o bezpečnostní situaci a nápadu trestné činnosti

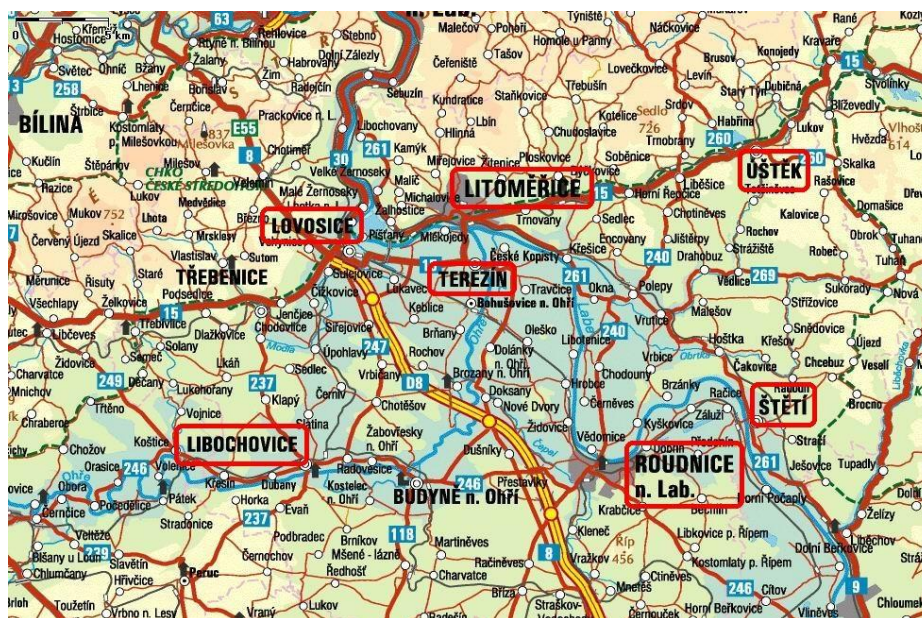
¹² Zdroj: intranet Policie ČR

v teritoriu ředitelství a koordinoval veškeré policejní činnosti na tomto území, včetně plnění hlásné povinnosti.

Ekonomické oddělení zajišťovalo materiální chod ředitelství, včetně zajištění údržby a oprav budov a částečně i provozovaných vozidel. Zde existovalo nejvíce dělnických profesí, řidiči, údržbáři, vrátní, uklízečky, zpravidla civilní zaměstnanci.

Služba kriminální policie a vyšetřování byla rozdělena na oddělení obecné kriminality, oddělení hospodářské kriminality a skupinu kriminalistické techniky (zajišťování stop na místě činu) a skupinu technické ochrany (bezpečnostní zařízení, nástrahové systémy). Obě oddělení SKPV se dále členily na skupiny operativních kriminalistů a vyšetřovatelů.

Veliteli služby pořádkové, dopravní a železniční policie podléhaly základní útvary – jednalo se o sedm útvarů II. a IV. typu, služba dopravní policie, jež byla tvořena jedním dopravním inspektorátem, který se členil na skupinu dohledu nad silničním provozem a skupinu dopravních nehod a skupina služební kynologie.

Obr. č. 5 - Mapa územní části Okresního ředitelství Policie ČR Litoměřice s vyznačením měst, kde sídlí Obvodní oddělení¹³

¹³ Zdroj: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/police/severocesky/litomerice/kontakty/2282.html

Okresní ředitelství Policie ČR Litoměřice zajišťovalo bezpečnost na území o velikosti větší než 1.000 km² pro více jak 114.000 obyvatel¹⁴, kteří na tomto území žijí. Organizační struktury okresních ředitelství v rámci České republiky měly obdobný charakter, lišily se rozlohou území, počtem obyvatel a dále počtem základních útvarů a počtem zaměstnanců a policistů. Tyto stavy se odvíjí zejména od počtu obyvatel, rozlohy území, povahy terénu a nápadu trestné činnosti. Od roku 1990 sice dochází k neustálé reorganizaci, avšak tabulkové počty zůstávají v podstatě neměnné od 60 let minulého století, což pro zvládnutí stále náročnějších úkolů a to s ohledem na nárůst trestné činnosti, zejména po listopadu 1989, bylo stále obtížnější.

3.4 Historický vývoj Policie České republiky

3.4.1 Policejní a jiné sbory v době Rakousko – uherské monarchie¹⁵

3.4.1.3 Četnictvo

První četnickou jednotkou byl četnický pluk v Lombardii. Podléhal vojenskému velitelství, ale oproti jiným vojenským složkám, bylo četnictvo v době míru určeno k vykonávání bezpečnostních funkcí ve prospěch civilní správy. Část mužstva byla pěší, část jízdní. Podíl jízdních četníků činil asi dvě pětiny mužstva. K výzbroji pěších četníků patřily krátké pušky s bajonetem a kratší šavle, jízdní četníci pak byli vyzbrojeni pistolí a delší jezdeckou palaší. Lombardský četnický pluk tvořil vzor pro vytvoření dalších pluků. V roce 1850 byl vydán zákon, kterým bylo založeno četnictvo. V témže roce vzniklo dalších 16 četnických pluků, které i nadále tvořily součást c. k. armády. Výzbroj pěších četníků zůstala stejná, palné zbraně byly perkusní a ve výzbroji jízdních četníků přibýly dvě pistole nošené v holstrech u sedla.

¹⁴ Zdroj: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/policie/severocesky/litomerice2/2092.html

¹⁵ Zdroj: intranet Policie ČR

Po rozdělení monarchie na dva autonomní celky došlo i k rozdělení četnictva na předlitavské a zalitavské (uherské). U předlitavského četnictva v roce 1876 byla zrušena jízda. Uherské četnictvo bylo v roce 1867 zrušeno, ale již v roce 1881 znovu obnoveno. Na rozdíl od předlitavského, zůstala jízda u zalitavského četnictva zachována.

Po roce 1867 došlo u výbroje k odstranění předovek a jejich nahrazení zadovkami, nejprve jednorannými a později vícerannými. Po roce 1870 dochází k zavádění revolverů a samonabíjecích pistolí. K vybavení každého četníka patřily i svěrací řetízky. Používání zbraní bylo vymezeno říšským zákonem č. 19 z roku 1850.

Přestože přednosti psů byly známi již od starověku, nenacházel pes v policejní službě dosti dlouhou dobu takové uplatnění, které by odpovídalo jeho schopnostem. Ještě v rakouské četnické příručce "Poučení pro zemské četnictvo" vydané v roce 1851, byl uveden „*zákaz voditi psy s sebou do služby*“. Zavádění psů k policejním složkám dochází na počátku 20. století. V roce 1909 byl založen c. a k. Rakousko - uherský spolek pro policejní psy, který cvičil psy pro potřeby policie a četnictva. V roce 1917 byla vydána první směrnice pro použití služebních psů.

3.4.1.2 *Policie*

Policie byla nejstarší bezpečnostní složkou habsburské monarchie. Byla tvořena z městských pořádkových složek. Za vzor jiným městům sloužila vídeňská policie založená v roce 1776. V roce 1791 jí byl udělen vojenský charakter (nadále byla označována jako Vojenský policejní strážní sbor). Vídeňská policie měla jak pěší oddíly, tak oddíl jízdní. V roce 1852 dochází ke sloučení všech policejních složek, kterým byl přiznán vojenský charakter, v jednotný sbor. Výbroj pěších policistů tvořila krátká perkusní puška s bajonetem a kratší šavle, jízdních policistů pak dvě pistole a delší šavle.

Po roce 1860 dochází ke zrušení oddílů Vojenského policejního strážního sboru a k jejich nahrazování civilními policejními sbory. Civilní policejní sbory se dělily na státní policii, podléhající C. k. policejním ředitelstvím a městskou či obecní policii, podléhající jednotlivým magistrátům.

V Praze existovala státní policie, část mužstva tvořila policie jízdní. Do výbroje patřily krátké pušky s bajonetem a šavle. V Brně působila městská policie. V roce 1905 vznikl jízdní oddíl, určený k zásahům proti demonstrantům, o síle 10 mužů. Podle první instrukce chodili strážníci ve dne beze zbraně a v noci s poboční zbraní (tj. šavlí). V praxi se však ve dne používaly hole a později šavle, k nočním hlídkám pak pušky s bajonetem. Po roce 1895 byly zavedeny do výbroje revolvery.

3.4.1.3 Ostatní ozbrojené složky¹⁶

Mezi další ozbrojené složky, které se podílely na zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku, patřila armáda s vojenskou policií a polním četnictvem, finanční stráž, justiční stráž, vězeňská stráž, hraničářské jednotky, serežánský sbor aj.. Výbroj složek tvořily převážně krátké pušky s bodákem, pistole a šavle.

Zvláštní postavení měla armáda, která byla využívána v rámci vojenských asistencí při demonstracích a sroceních většího množství lidu. Oprávnění pro použití zbraně měly vojenské asistence v mezích nutné obrany a ve stavu nouze.

¹⁶ Dostupné na <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/policie/historie.html>

3.4.2 Četnictvo, policie a jiné sbory 1. republiky (1918 – 1939)

3.4.2.1 Četnictvo¹⁷

Z hlediska místní působnosti udržovalo veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost na celém území četnictvo. Výjimkou byla statutární města, v nichž fungovaly státní policejní úřady. Na území spravovaném četnictvem mohli v rámci samostatné působnosti jednotlivých obcí pečovat o bezpečnost osob a majetku členové komunální policie.

Četnictvo bylo vojensky organizovaným strážním sborem, podléhajícím vojenským trestním zákonům a soudům s působností na celém území státu. Ve výkonu bezpečnostní služby bylo podřízeno politickým úřadům, po stránce výcviku, vyučování, kázně, kontroly služby, ve věcech správních a hospodářských pak četnickým důstojníkům. Nejvyšší instancí v obou směrech činnosti četnictva pak bylo Ministerstvo vnitra. Pro každou zemi bylo zřízeno zemské četnické velitelství v sídle zemského úřadu. Jeho obvody se dělily na četnická oddělení, ta pak na dvě a více okresní četnická velitelství a na četnické stanice ve městech nebo větších obcích.

Tato organizace četnictva ověřená lety praktického fungování byla v letech 1919 - 1920 zavedena i na území Slovenska a Podkarpatské Rusi.

Členové sboru byli rozděleni na mužstvo (gážisté mimo hodnostní třídy) a důstojníky (gážisty). Gážisté mimo hodnostní třídy chránili bezpečnost osob, majetku, zjednávali klid a pořádek při obecném ohrožení i výtržnostech, konali hlídky, zatýkali osoby stíhané a prováděli další úkoly dle platných zákonů a nařízení. Vrchní strážmistři zastávali zpravidla funkci velitele stanice.

Četniční důstojníci zodpovídali za výkon služby, výcvik, vyučování a kázeň podřízených četníků. Důstojníci výkonní byli většinou okresními veliteli a učiteli v

¹⁷ MACEK, P., UHLÍŘ, L., *Dějiny policie a četnictva II., Československo (1918-1939)*, str. 52 - 108

četnických školách, důstojníci správní pak veliteli oddělení, dalšími vyššími veliteli a rovněž učiteli. V čele stál generální velitel četnictva, jenž byl podřízen ministerstvu vnitra, četnictvu vojensky velel a zodpovídal za udržení kázně.

Četníci vykonávali službu zásadně ve stejnokroji šedozelené barvy s obdobným hodnostním označením jako vojsko, přičemž hodnost závodčí odpovídala hodnosti rotný, strážmistr hodnosti rotmistr a hodnost vrchní strážmistr hodnosti poručíka.

Četničtí kancelářští zřízení nosili občanský oděv bez jakéhokoli vnějšího označení a vykonávali hlavně pomocné kancelářské práce. Jako ostatní příslušníci četnického sboru však podléhali vojenským trestním zákonům a četnickým disciplinárním předpisům.

Četníci, zejména ti, kteří byli zařazeni na četnických stanicích, vykonávali četnickou službu, která se dělila na dvě části: službu obyčejnou, která patřila k základním povinnostem četníka a byla vykonávána bez zvláštních pokynů a službu zvláštní, která se vztahovala k výkonu zvláštních vrchnostenských nařízení a asistencí, které byly nařízeny úřady k tomu určenými, popřípadě eskortování vězňů.

S postupem doby a rozvojem techniky byly do četnictva a do jeho práce zaváděny nové postupy a nové technické prostředky. Začaly být využívány nové metody vyšetřování a plnění úkolů. To vedlo i ke změnám v organizaci četnictva, které vyústilo ve vytvoření nových speciálních útvarů. Tak od 1. května 1935 začaly na území státu působit četnické silniční kontroly a od 1. července 1935 pak četnické letecké hlídky. Větší nárůst kriminální činnosti vedl ke zřízení četnických pátracích stanic – od roku 1928, jako útvarů určených především pro vyšetřování kriminálních činů a pátrání po kriminálních delikventech.

Náročnosti výkonu četnické služby odpovídal systém jejich požitků, které byly děleny na pravidelné a zvláštní. Pravidelnými požitky byla stabilní odměna za četnickou

službu. Jednalo se o služné (gáži), místní přídavek, četnický přídavek, ubytování a zařízení, oděv, výstroj a výzbroj a „limitní kuřlavý tabák“, na který měli nárok četničtí gážisté bez hodnostní třídy a to v počtu 32 ks balíčků po 25 gramech, za limitní cenu 25 haléřů za jeden balíček. Tabák byl odebírán z tabákových skladů měsíčně předem, vždy prvního dne v měsíci, pro skutečný stav kuřáků na stanici, na základě kvitance tabáčního odběrného žurnálu. Kvitanci vyhotovoval velitel stanice a okresní politická správa, popř. obecní úřad potvrdil souhlas o počtu kuřáků na stanici.

Zvláštní požitky vyplývaly z povahy četnické služby, jistých služebních výkonů nebo osobních poměrů četnických příslušníků a byly mezi ně zahrnuty: jednotný drahotní přídavek, drahotní přídavek na děti, kancelářský paušál, cestovní výlohy, svědečné, stravné, léčebné, otopné, odměny za záslužné činy, diety odloučených od rodin, zaopatřovací (pensijní) požitky, pohřebné a úmrtné. Pro léčebné byla stanovena zásada, že se nemocný četnický příslušník má odebrat do nejbližší civilní nemocnice, neboť jejich sazby byly nižší než u vojenských nemocnic. Do vojenské nemocnice mohl odejít či být předán pokud to vyžadoval nutně služební zájem, či bylo-li to potřebné se zřetelem na zdravotní stav nemocného, či pokud si to sám výslovně přál a zavázal se, že vyšší výlohy vojenské nemocnice uhradí. Zaopatřovací (pensijní) požitek představoval především příspěvek z pensijní základny, který platili od 1. března 1922 všichni četničtí příslušníci ve výši 8 %. Zákon ukládal četníkům platit daň z příjmu, která byla progresivní a vyměřovala se ze souhrnu služebních požitků předchozího roku. Ke splnění této povinnosti bylo nutné zpravidla do konce ledna každého roku předložit příslušné berní správě, podle svého pobytu, „Přiznání k dani z příjmů“.

3.4.2.2 Policie¹⁸

Organizace policie ve srovnání s četnictvem byla po vzniku samostatného státu značně jednodušší. Byla zřízena pouze dvě policejní ředitelství a to v Praze a Brně a dvě policejní komisařství v Plzni a Moravské Ostravě. Další policejní ředitelství a komisařství mohla být zřízena vládou až od roku 1920, kdy k tomuto byla zmocněna zákonem č. 165/1920 Sb. z. a n..

V průběhu 20. let byly postupně zakládány nové státní policejní úřady. Ty měly různou velikost a nabývaly tak podob policejních ředitelství, policejních komisařství či expozitur policejních komisařství. V pohraničí vznikala pohraniční policejní komisařství.

V čele úřadu stál policejní ředitel nebo správce komisařství, který musel mít povinně právnické vzdělání a odpovídal za výkon policejní služby v příslušném obvodu. K zabezpečení těchto činností měl k dispozici jednak úřednický personál a pomocný personál a zejména pak sbory uniformované a neuniformované strážce bezpečnosti. Sbory strážce bezpečnosti byly zřízeny na základě zákona č. 230/1922 Sb. z. a n..

Uniformovaná složka byla tvořena jednak gážisty mimo hodnostní třídy, kteří vykonávali hlídky, pochůzky, hlídali a eskortovali vězně, poskytovali první pomoc apod. a jednak obvodními inspektory, kteří navíc vykonávali službu velitelů stanic a hlídek. Neuniformovaná složka strážce bezpečnosti vykonávala zpravodajskou službu, službu vyšetřovací a pátrací. Zákonem č. 28/1928 Sb. z. a n. bylo sjednoceno užívání zbraní mezi policií a četnictvem.

Vedle státní policie existovala na území Československa také obecní policie. Jednalo se o místní bezpečnostní sbory zřízené v rámci samostatné působnosti obce, které měly za úkol zabezpečovat ochranu osob a majetku. Území, na němž obecní policie vykonávala své pravomoci, na rozdíl od státních policejních úřadů, nebyly vyňaty z územní působnosti četnictva.

¹⁸ MACEK, P., UHLÍŘ, L., *Dějiny policie a četnictva II., Československo (1918-1939)*, str. 21 - 50

Mezi státní policií a městskou policií nebyl zásadní typový rozdíl, protože obě tyto kategorie byly určeny k výkonu stejného rozsahu služby. Odlišná byla jen podřízenost obou kategorií - útvary státní policie podléhaly státním policejním úřadům, zatímco komunální policie podléhaly jednotlivým obcím.

3.4.2.3 *Ostatní ozbrojené složky*

3.4.2.3.1 Finanční stráž¹⁹

Vládním nařízením č. 202/1930 Sb. z. a n. došlo k reorganizaci finanční stráže. Finanční stráž byla definována jako ozbrojený a stejnokrojem opatřený sbor, který konaje službu měl zákonem stanovená práva stráže civilní a vojenské. Finanční stráž střežila celní hranici, vykonávala celní dozor na přechod osob a přestup zboží na celní hranici, dozor nad pohraničním stykem osob, kontrolu osob při přechodu státní hranice, potírání celních a daňových trestných činů a v případě potřeby spolupracovala i při vojenské ochraně hranic.

Příslušníci finanční stráže byli ve službě vyzbrojeni opakovací pistolí nebo krátkou vojenskou puškou (karabinou). Při výkonu služby s puškou měli za povinnost používat, jako poboční zbraně, bodák. Při slavnostních úředních příležitostech a mimo službu bylo povoleno nošení, jako poboční zbraně, šavle.

3.4.2.3.2 Stráž obrany státu a armáda²⁰

V roce 1936 došlo na základě vládního nařízení č. 270/1936 Sb. z. a n. ke zřízení Stráže obrany státu. Jejím úkolem byla ochrana neporušitelnosti státních hranic a nedotknutelnosti státního území a spolupráce při ochraně veřejného pořádku, klidu a

¹⁹ MACEK, P., UHLÍŘ, L., *Dějiny policie a četnictva II., Československo (1918-1939)*, str. 111

²⁰ MACEK, P., UHLÍŘ, L., *Dějiny policie a četnictva II., Československo (1918-1939)*, str. 113 - 118

bezpečnosti. Byla složena z příslušníků četnictva, policejních strážních sborů, obecní stráže bezpečnosti, finanční stráže a osob majících postavení jiné veřejné stráže.

Stejně jako za dob monarchie příslušely i v ČSR armádě podpůrné funkce bezpečnostního aparátu. Podle § 28 předpisu "Směrnice pro vojenské asistence" měla být síla asistenčního oddílu určena tak, aby byl zajištěn zdar jeho úkolu. Vojenské asistence se dělily na pomocné, které pomáhaly veřejným orgánům při živelných katastrofách nebo požárech, a na ozbrojené, které se využívaly při udržování veřejného pořádku a bezpečnosti osob a majetku, když k řešení situace nepostačovaly síly policie a četnictva. Při ozbrojených asistencích se využívala pěchota a jezdecko. Pěchota byla vyzbrojena puškou s bodákem (v předpise byl zmiňován bodákový útok a střelba). Asistenční oddíl směl užít zbraně jen v případech nutné obrany nebo ve stavu nouze.

3.4.3 Období okupace – léta 1939 - 1945²¹

Vytvořením protektorátu Čechy a Morava vlivem okupace Československa Německem (15. března 1939) vznikl, z hlediska státoprávního uspořádání, poměrně komplikovaný útvar, ve kterém vedle podřízené české správy fungovala řídicí německá správa se svými bezpečnostními orgány. Na území protektorátu tak působily jednotky německé pořádkové policie (*Ordnungspolizei – Orpo*) v jejímž čele stál velitel pořádkové policie u říšského protektora v Čechách a na Moravě a německé bezpečnostní policie (*Sicherheitsdienstpolizei – Sipo*) v jejímž čele stál velitel bezpečnostní policie u říšského protektora v Čechách a na Moravě. V rámci této složky policie působilo na území protektorátu i nechvalně známé Gestapo (*Geheime Staatspolizei – Tajná státní policie*). Jednotky německé pořádkové policie i německé bezpečnostní policie byly přímo podřízeny K. H. Frankovi jako vyššímu vůdci SS a policie.

²¹ MACEK, P., UHLÍŘ, L., *Dějiny policie a četnictva III., Protektorát Čechy a Morava a Slovenský stát (1939-1945)*, str. 15 – 35, 57, 91

Vedle německých bezpečnostních orgánů působily na území protektorátu také české bezpečnostní sbory. Jejich organizace odrážela zpočátku organizaci platnou před protektorátem. Existovalo tedy četnictvo, státní i obecní policie. K zásadní změně došlo v roce 1944 vládním nařízením č. 77/1944 Sb. z. a n. o protektorátní policii, kde bylo zakotveno, že policejní výkonná moc v Protektorátu Čechy a Morava náleží protektorátní policii (pokud podle zvláštních ustanovení nepříslušela říšským úřadům). Protektorátní policie zahrnovala složku uniformovanou, kterou tvořilo četnictvo, uniformovaná vládní policie, uniformovaná výkonná obecní policie a požární ochranná policie a složku neuniformovanou, která byla tvořena vládní kriminální policií a obecní kriminální policií.

3.4.4 Období let 1945 – 1989²²

Základním dokumentem pro veškerou poválečnou státoprvnou činnost a tudíž i pro oblast vnitřní bezpečnosti byl Košický vládní program ze dne 5. dubna 1945. Základním bezpečnostním sborem, zajišťujícím bezpečnost na území již osvobozeného Československého státu, se měl stát Sbor národní bezpečnosti (SNB). Ten se skládal z části bývalého četnictva a policie a dále z bezpečnostních jednotek vytvořených na sklonku války. Sbory národní bezpečnosti byly v otázkách bezpečnosti podřízeny národním výborům a v otázkách odborných, výcviku, kázně a správních podřízeny velitelům. Takto vznikající útvary často působily nezávisle na ostatních útvarech, a proto byla snaha po sjednocení, která vyvrcholila k 30. červnu 1945, kdy došlo ke sjednocení, a byla vyhlášena nová jednotná organizace SNB. V Praze a Brně vznikly Zemské odbory bezpečnosti a v Ostravě vznikla brněnská expozitura tohoto odboru. Jejich úkolem bylo řídit složky národní bezpečnosti.

V průběhu let vlády komunistického režimu prošla organizační struktura Sboru národní bezpečnosti mnoha změnami. V roce 1947 byl zákonem č. 149/1947 Sb., o

²² Dostupné na <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/police/historie.html>

národní bezpečnosti zřízen Sbor národní bezpečnosti, zatím mimo finanční stráž, která byla ke sboru přiřčleněna v roce 1949. Sbor národní bezpečnosti byl tvořen pořádkovou složkou, která je školená a cvičena především pro vykonávání bezpečnostní a pořádkové služby; kriminální složkou, která je školená a cvičena především pro stíhání trestných činů, které nejsou namířeny proti státu a státněbezpečnostní složkou, jejímž úkolem bylo především stíhání trestných činů, namířených proti státu.

V roce 1950 bylo z Ministerstva vnitra vyděleno Ministerstvo národní bezpečnosti, ale tento model se neosvědčil a proto v roce 1953 bylo toto ministerstvo zrušeno a veškerá agenda byla vrácena zpět do působnosti Ministerstva vnitra. V lednu 1954 pak byla zřízena Hlavní správa veřejné bezpečnosti, které byly podřízeny krajské správy Ministerstva vnitra a těm byly podřízeny okresní oddělení Ministerstva vnitra. Vlivem změny územní organizace státu, ke které došlo v roce 1960, došlo i ke změně v organizační struktuře Sboru národní bezpečnosti. Nová organizační struktura SNB začala platit k 1. dubnu 1960. Nově byla zřízena oddělení Veřejné bezpečnosti, která se stala základním článkem celé organizační struktury.

Další významnou organizační změnu zaznamenalo vydání rozkazu ministra vnitra č. 12 z 24. března 1966, na jehož základě byly zrušeny krajské správy MV a okresní oddělení MV. Zřízeny byly krajské správy SNB a okresní oddělení VB. Tato úprava prokázala do jisté míry svou životaschopnost a opodstatněnost.

K dalším zásadním změnám v postavení a systému Sboru národní bezpečnosti došlo v letech 1968 - 1969. Ústavním zákonem č. 143/1968 vznikla československá federace. Tento zákon stanovil, že otázky vnitřního pořádku a bezpečnosti státu jsou ve společné působnosti ČSSR a obou republik. Otázky bezpečnosti byly svěřeny federálnímu ministerstvu vnitra a ministerstvům vnitra obou republik. Realizace principů federativního státoprávního uspořádání byla dána v novém zákoně o SNB ze dne 24. dubna 1974. Rozhodnutím vlády byly zřízeny také pohotovostní útvary VB.

Dějinný vývoj organizace a činnosti Sboru národní bezpečnosti byl ukončen revolučními změnami ve státě a společnosti, které započaly 17. listopadu 1989. I když v tomto období totalitního režimu prošel Sbor národní bezpečnosti řadou bouřlivých změn je více než zřejmé, že bylo upuštěno od modelu zajištění vnitřní bezpečnosti pomocí více sborů a tento model byl nahrazen principem jediného jednotného policejního sboru působícího na celém území státu.

Dnem 1. ledna 1971 vešel v účinnost zákon č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti. Do té doby nebyl služební poměr příslušníků SNB upraven zvláštním zákonem, ale řídil se tehdy platným zákoníkem práce. Již v tomto zákoně byly zakotveny některé požitky plynoucí ze služebního poměru, které byly později převzaty do později přijatých zákonů o služebním poměru. Jedním z takových požitků bylo odchodné. Bylo zakotveno v ust. § 108 a náleželo příslušníku, jehož služební poměr skončil uvolněním nebo propuštěním. Výše odchodného odvisela od délky trvání služebního poměru a důvodu uvolnění nebo propuštění a mohla být vyplacena v horní výši až šestinásobku hrubého měsíčního služebního příjmu. Podle ust. § 108, odst. 1 al. 2. bylo možno v případech hodných zvláštního zřetele přiznat odchodné i příslušníkovi, kterému skončil služební poměr odnětím či ztrátou hodnosti.

Dalším významným požitkem bylo pobírání příspěvku za službu. Podmínky jeho nároku a výše byly zakotveny v ust. § 110 a násl. zákona č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti. Příspěvek za službu nenáležel příslušníkovi, který dovršil 60 let věku, a jeho souběh s vyplácením starobního důchodu byl vyloučen.

3.4.5 Vývoj Policie ČR po listopadu 1989²³

Události ke konci roku 1989 odstartovaly demokratické změny v celé společnosti. Vlastní organizace policie dosavadního SNB se zpočátku dotkly jen minimálně a spočívaly v rušení některých útvarů, zejména státní bezpečnosti, neboť nejprve musel proběhnout demokratický proces a schváleny příslušné zákony. Do té doby byly plněny úkoly zejména na úseku veřejné bezpečnosti. V přechodném období došlo k oddělení SNB od politického vlivu jednak zrušením politických funkcí a jednak vystoupením příslušníků z komunistické strany a v neposlední řadě činností občanských komisí. Všechny změny měly charakter prozatímních interních předpisů. Výraznou změnu náplně a obsahu přinesl až zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, který policii definoval, právně ji vymezil a stanovil její úkoly. Organizace však zůstala v podstatě stejná, pouze došlo ke změnám názvů útvarů a zřizování většího počtu zejména základních útvarů, což souviselo s velkým nárůstem kriminality na počátku 90. let. K 31. prosince 1992 došlo k rozpadu federace a úkoly federálního ministerstva vnitra převzalo ministerstvo vnitra České republiky.

Zákon č. 100/1970 Sb., ač byl několikrát novelizován, platil až do roku 1992, kdy jej dnem 1. července 1992 nahradil zákon České národní rady č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie ČR. I v tomto zákoně byly v ust. § 114 zakotveny podmínky nároku na odchodné a jeho výše. Základní výše odchodného činila částku ve výši posledního hrubého měsíčního příjmu za předpokladu, že služební poměr příslušníka trval alespoň šest let. Tato částka se pak zvyšovala za každý další ukončený rok služebního poměru o jednu polovinu hrubého měsíčního služebního příjmu až do maximální výše v hodnotě šestinásobku hrubého měsíčního služebního příjmu. Zákon řešil i další výsluhové nároky, kterým byl zejména příspěvek za službu. Podmínky přiznání a jeho výše řešily ust. § 116 a následujícího citovaného zákona. Základem pro výpočet příspěvku byla doba trvání služebního poměru. Jestliže trval služební poměr

²³ Zdroj: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/policie/historie.html>

alespoň deset let, náležel příslušníkovi příspěvek za službu ve výši 20 % služebního příjmu. Tento příspěvek se pak zvyšoval o jedno procento za každý další ukončený rok služebního poměru. Maximální výše příspěvku za službu byla stanovena na 40 % služebního příjmu. Příspěvek nenáležel příslušníkovi po dosažení 60 let věku a souběh s vyplácením starobního důchodu byl vyloučen. Tento zákon přináší i nové omezení příslušníků v podobě nemožnosti být po dobu služebního poměru členem politické strany nebo být činný v politickém hnutí²⁴ ani vyvíjet v jejich prospěch jakoukoli činnost, která nesouvisí s plněním jeho služebních úkolů. Policie se tak stává apolitickou. Zcela nově také tento zákon, v hlavě desáté, upravuje vztahy policie a odborových orgánů.

Další změnu přinesl zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, který nabyl účinnost dnem 1. července 2000. Změna spočívala v předání evidencí o občanských průkazech a dalších dokladech okresním úřadům a policie nadále spravuje pouze evidenci zbraní a zbrojních průkazů. Následovaly další právní předpisy, novely a interní nařízení, které upravovaly spíše dílčí problematiky státní správy v oblastech, kde působí policie například novela trestního zákona a trestního řádu, zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, zákon o přestupcích, zákon o provozu na pozemních komunikacích a další, avšak neřešily organizaci policie komplexně, pouze byly součástí reformy jako celku. V posledních letech největší změny přinesl až zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů ze dne 23. září 2003, který po několika odloženích nabyl účinnosti ke dni 1. ledna 2007 a odstartoval změny uvnitř policie, zejména v personálních otázkách. Tento zákon se stal jedním z pilířů reformy policie.

Ke dni 1. ledna 2009 navíc nabývá účinnosti nový zákon o Policii České republiky, z. č. 273/2008 Sb., ze dne 17. července 2008, jako nedílná součást reformy policie.

²⁴ Zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, v platném znění

3.5 Reforma Policie České republiky²⁵

Ačkoliv se policie v posledních několika letech těší relativně vysoké důvěře veřejnosti (cca 65 %)²⁶, potýká se s řadou problémů, které chce prostřednictvím reformy systémově řešit. V první řadě se jedná o nesladěnost územního členění policie s územním uspořádáním České republiky. Také vnitřní organizační struktura policie je složitá. Do 31. prosince 2008 účinný zákon o policii (č. 283/1991 Sb.) potřebně neodrážel společenský vývoj a zatěžoval policii velkým množstvím nepolicejních činností. Služebny, technické vybavení a vozový park jsou mnohdy velmi zastaralé. Problémem je i roztržitost informačních systémů, kterých je více než 50 a je potřeba sladit je do jediné platformy, kterou budou moci sdílet policisté i s ostatními orgány činnými v trestním řízení. Policie je jako každá státní organizace vysoce byrokratická a nedostatečně využívá moderních technologií (např. internet/intranet), ať už při samotném výkonu policejní práce nebo třeba při informování veřejnosti o svých výsledcích. Nevyhnul se jí ani problém vysoké rozmělněnosti odpovědnosti na všech řídicích úrovních. Hlavním cílem reformy je přeměnit současnou českou policii v moderní policejní sbor, který tvoří profesionálně vystupující policisté pracující v odpovídajících podmínkách.

Samotná Reforma je komplexem legislativních a nelegislativních opatření rozdělených do následujících 10 pilířů:

1. působnost a pravomoci policie a dalších subjektů při zajišťování vnitřní bezpečnosti státu
2. územní členění a organizační struktura
3. nové ekonomické postavení policie
4. vnitřní a vnější kontrola

²⁵ Zdroj: Reforma Policie ČR – služba v nových podmínkách, Praha, prosinec 2008; předkladatelé MUDr. Mgr. Ivan Langer, ministr vnitra; brig. gen. Mgr. Oldřich Martinů, policejní prezident – dostupné též na <http://www.policie.cz/clanek/reforma-policie-cr-sluzba-v-novych-podminkach-191470.aspx>

²⁶ Z výzkumů společností STEM/MARK, a. s., z let 2003/2004 a Ipsos Tambor z roku 2007 vyplývá, že spokojenost občanů s prací policie dosahuje trvale úrovně okolo 70 %.

5. vzdělávání policistů - klíč k profesionalitě
6. služební zákon – práce s lidmi
7. nová struktura neuniformované policie
8. projekt P1000
9. elektronizace práce
10. debyrokratizace.

3.5.1 Legislativní změny

Právní rámec pro realizaci reformy je vytvořen novým zákonem o policii (zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky) a tzv. změnovým zákonem (zákon č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky). Oba zákony, společně s prováděcími vyhláškami, umožní změnu stávajícího právního stavu, bez které by nebylo možné reformu vůbec uskutečnit. V historii novodobé policie se jedná rozhodně o nejrozsáhlejší a nejucelenější legislativní změny v oblasti veřejného pořádku a bezpečnosti. V zákoně je vůbec poprvé zakotven nový styl policejní práce, který by se dal vyjádřit slovy „**od represe k prevenci**“.

Policie v žádném případě není jediným a výhradním subjektem, který zajišťuje vnitřní bezpečnost. Řadu úkolů v této oblasti plní:

- ✚ orgány státní správy (např. Ministerstvo spravedlnosti ČR, Ministerstvo obrany ČR)
- ✚ územní samospráva (města, obce)
- ✚ zpravodajské služby
- ✚ záchranné sbory (hasiči)
- ✚ ozbrojené síly (Armáda ČR)
- ✚ soukromý sektor (neziskové organizace, komerční subjekty)
- ✚ a v neposlední řadě i veřejnost.

Z tohoto důvodu bylo nutné přijmout zákon, který by nastavil pravidla spolupráce a spoluodpovědnosti těchto subjektů. Je to právě tzv. změnový zákon, zákon č.

274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky, který tuto problematiku bezesbytku řeší, zákon, v jehož rámci bylo novelizováno 59 souvisejících zákonů (např. o obecní policii, o svobodném přístupu k informacím, o silničním provozu, o trestním řízení atd.). Díky těmto četným zákonným novelám dojde k výše zmíněnému odbřemenění policie.

Mezi legislativními změnami je nutné zmínit i služební zákon, zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, který je současně šestým pilířem samotné reformy. Tento je základem pro nastavení rovných a férových podmínek a s jeho pomocí dosáhneme tří základních hodnot – profesionality, služby a hrlosti.

3.5.2 Organizační změny

Od ledna 2009 dává nový zákon policii možnost začít zřizovat 6 nových krajských ředitelství policie tak, aby jejich členění logicky odpovídalo územně správnímu členění celé republiky (dnes má ČR 14 „krajů“, resp. vyšších územních samosprávných celků – VÚSC – viz ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření VÚSC). Dnem 1. ledna 2009 se z osmi krajských policejních správ (viz obr. č. 6) stalo osm krajských ředitelství policie a stejným datem započalo i transformační období, jehož cílem je 14 krajských ředitelství policie (viz obr. č. 7), která mají vzniknout nejpozději k 1. lednu 2012, přesněji řečeno krajské ředitelství v Liberci, Jihlavě a Olomouci vzniknou nejpozději k 31. prosinci 2010, krajské ředitelství v Karlových Varech v červnu 2011 a v Pardubicích a Zlíně pak v prosinci 2011.

Obr. č. 6 – Stav k 31. prosinci 2008 – 14 VÚSC = 8 krajských policejních správ členěných na 79 okresních ředitelství policie²⁷

Pro efektivnější působení policie bylo třeba změnit i vnitřní organizační strukturu policie, která má nově 2 úrovně (dříve měla 3 úrovně) – Policejní prezidium ČR a krajská ředitelství policie (bývalé správy kraje). Základním pilířem nové organizační struktury je krajské ředitelství policie s nově vzniklými územními odbory vnější služby a územními odbory služby kriminální policie a vyšetřování, které vznikly na teritoriu bývalých okresních ředitelství. Na zmíněných územních odborech obou typů je soustředěn toliko výkon tzv. základních policejních činností, veškeré podpůrné činnosti, zejména personální, logistické či ekonomické, jsou nově zajišťovány z krajské úrovně. Vznikem územních odborů došlo k zefektivnění řízení a nastavení účinnější spolupráce s místní samosprávou a zároveň ke zvýšení výkonnostního potenciálu policie.

²⁷ Zdroj: Reforma Policie ČR – služba v nových podmínkách, Praha, prosinec 2008; předkladatelé MUDr. Mgr. Ivan Langer, ministr vnitra; brig. gen. Mgr. Oldřich Martinů, policejní prezident – dostupné též na <http://www.policie.cz/clanek/reforma-policie-cr-sluzba-v-novych-podminkach-191470.aspx>

Obr. 7 – Současný stav po 1. lednu 2009 – 14 ÚVÚSC = 14 krajských ředitelství policie bez dalšího členění²⁸

3.5.3 Ekonomické změny

Od ledna 2009 začala policie fungovat podle nového modelu ekonomického řízení, který je naprosto odlišný od systému platného do konce roku 2008. Krajská ředitelství policie se nově stala organizačními složkami státu, které jsou samostatnými účetními jednotkami. V praxi to přineslo změnu spočívající v tom, že krajská ředitelství policie mají větší možnost disponovat s finančními prostředky na vlastní odpovědnost a investovat je právě tam, kde je to z jejich pohledu nejvíce potřeba to znamená možnost co nejvíce zohlednit místní potřeby, které jsou teritoriálně značně rozdílné.

²⁸ Zdroj: Reforma Policie ČR – služba v nových podmínkách, Praha, prosinec 2008; předkladatelé MUDr. Mgr. Ivan Langer, ministr vnitra; brig. gen. Mgr. Oldřich Martinů, policejní prezident – dostupné též na <http://www.policie.cz/clanek/reforma-policie-cr-sluzba-v-novych-podminkach-191470.aspx>

3.5.3.1 Projekt P1000

Projekt P1000 funguje již od roku 2006 a je zaměřen zejména na modernizaci policejních služeb, zavádění nových technologií především v oblasti ICT, vzdělávací programy a podobně. Zároveň ve všech rekonstruovaných budovách policie dochází k budování bezbariérových přístupů pro tělesně postižené. Na druhé straně má projekt za cíl zlepšit pracovní prostředí a

Obr. č. 8 - Logo projektu P1000

Obr. č. 9 - Otevřená recepce

podmínky i policistů pracujících na těchto služebnách. V souvislosti s těmito rekonstrukcemi bylo přistoupeno i ke zbudování tzv. otevřených recepcí, kde pracují civilní (občanští) zaměstnanci, kteří mají za úkol vyřizovat „nepolicejní dotazy“ jako jsou např. dotazy k řešení běžných

životních situací, na jejichž kladném vyřízení také velice záleží.

Hlavním cílem projektu P1000 je přetvořit a přebudovat služebny tak, aby se zde lidé cítili bezpečně a příjemně a nebyli zde ještě sekundárně viktimizováni (tj. aby nemuseli zbytečně znovu prožívat nepříjemný prožitek, kvůli kterému na policii přišli).

3.5.2.1 Nový vozový park

Současný vozový park policie není v dobrém stavu, což je patrné už při prvním

Obr. č. 11 – Pohled do interiéru nové policejní Škody Octavia

pohledu na policejní vozidla jezdící na silnicích. Většina z nich již dosluhuje nebo dosloužila a je více než jasné, že bude třeba

Obr. č. 10 – Škoda Octavia v nových barvách Policie ČR

jejich modernizace. Pro rok 2008 byl naplánován a již zrealizován nákup 1 400

nových vozidel Škoda, 1 speciálního mobilního rentgenového pracoviště, 5 tzv. schengenbusů (speciální vozidlo pro cizineckou policii sloužící k ověřování cestovních dokladů a ke zpřístupnění potřebných databází v terénu), 70 policejních motocyklů vybavených radary, 16 dálničních speciálů Volkswagen PASSAT s radary, které budou sloužit výhradně na dálnicích a dalších 290 dopravních prostředků pro speciální útvary. V roce 2009 bude nakoupeno dalších více než 700 osobních služebních dopravních prostředků a další 4 schengenbusy.

3.5.4 Další projekty reformy

Vedle krátké prezentace těch nejvýznamnějších projektů bych chtěl ještě zmínit i aktivity plánované v souvislosti s předsednictvím ČR v Radě EU, které se samozřejmě vztahují i na policii. V rámci předsednictví bude policie společně s ministerstvem vnitra prosazovat bezpečnostní priority navazující na předchozí francouzské předsednictví, a to:

- ✚ využívání moderních technologií pro bezpečnost a bezpečné využívání moderních technologií
- ✚ mezinárodní ochrana dětí
- ✚ boj proti drogám.

Obr. č. 12 - Logo k předsednictví ČR v EU

V rámci českého předsednictví v Radě EU budou na našem území v první polovině roku 2009 konána různá zasedání a s nimi spojená bezpečnostní opatření. Dvě zasedání a to zasedání ministrů dopravy EU a zasedání ministrů zahraničí a předsedů vlád EU budou konána i v Litoměřicích ve dnech 29. dubna 2009, respektive 30. června 2009.

3.5.5 Nová tvář Policie ČR po reformě

V předchozích kapitolách pátého oddílu byla v krátkosti představena reforma policie, jejíž nedílnou součástí, doslova jedním z pilířů, je i nový služební zákon. V závěru tohoto oddílu se nabízí otázka: „*Jaká bude policie po reformě?*“ Na tuto otázku můžeme již teď odpovědět, že bude rozhodně více:

- ✚ **e f e k t i v n í**
(se sladěnou organizační strukturou a nižším počtem řídicích funkcí),
- ✚ **ú č e l n ě h o s p o d a ř í c í**
(krajská ředitelství policie hospodaří dle vlastní potřeby a logisticky zabezpečují své územní odbory),
- ✚ **a k c e s c h o p n á**
(s novým vybavením, vozidly i služebnami, oprávněními),
- ✚ **m o d e r n ě p r a c u j í c í**
(s propojenými informačními systémy),
- ✚ **k o m u n i k a t i v n í a v s t ř í c n á**
(policie, která pomáhá a chrání lidi ve smyslu metod community policing, komunikující s občany všemi dostupnými cestami včetně internetu a nabízející např. návštěvní objednávací hodiny pro vyřizování záležitostí, které snesou odkladu).

IV. SLUŽEBNÍ POMĚR – PRAKTICKÁ ČÁST

4.1 Vymezení zákonné úpravy a struktura služebního zákona

4.1.1 Vymezení zákonné úpravy a působnost zákona

Do přijetí zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen „služební zákon“) byla právní úprava řešící tuto problematiku značně roztříštěna a to jak po stránce věcné, kdy byla práva a povinnosti příslušníků bezpečnostních sborů nejednotně stanovena, tak i po stránce formální, neboť tuto problematiku obsahovaly různé formy právních předpisů. Jen pro úplnost dodávám, že problematika služebního poměru tak, jak je v novém služebním zákoně upravena, byla před jeho přijetím obsažena ve 22 různých zákonech, 10 nařízeních vlády a dalších několika vyhláškách, výnosů a nařízeních.

Předmět právní úpravy a působnost zákona je vymezena v ust. § 1 služebního zákona. Definuje účastníky služebního poměru a stanovuje, že příslušníkem je fyzická osoba, která vykonává službu v bezpečnostním sboru České republiky. Příslušník je ve služebním poměru ke státu prostřednictvím bezpečnostního sboru. Zákon vychází ze zásady, že příslušníkem bezpečnostního sboru může být jen ten občan, který je nositelem zvláštních oprávnění a povinností při plnění úkolů bezpečnostního sboru.

4.1.2 Struktura služebního zákona

Paragrafové znění zákona je členěno do částí, kterých je celkem čtrnáct. Jednotlivé části jsou pak členěny do hlav a ty následně do dílů.

§ 1 – 12 ČÁST PRVNÍ OBECNÁ USTANOVENÍ

§ 13 – 44 ČÁST DRUHÁ VZNIK, ZMĚNY A SKONČENÍ SLUŽEBNÍHO POMĚRU

§ 13 – 18 HLAVA I VZNIK SLUŽEBNÍHO POMĚRU

§ 19 – 40 HLAVA II ZMĚNY SLUŽEBNÍHO POMĚRU

§ 19 – 24 Díl 1 Obsazování volných služebních míst

§ 25 – 27 Díl 2 Převedení na jiné služební místo

§ 28 – 34 Díl 3 Zálohy

§ 35 – 40 Díl 4 Další změny služebního poměru

§ 41 – 44 HLAVA III SKONČENÍ SLUŽEBNÍHO POMĚRU

§ 45 – 48 ČÁST TŘETÍ ZÁKLADNÍ POVINNOSTI PŘÍSLUŠNÍKA A OMEZENÍ JEHO NĚKTERÝCH PRÁV

§ 49 – 51 ČÁST ČTVRTÁ KÁZEŇSKÉ ODMĚNY A KÁZEŇSKÉ TRESTY

§ 52 – 76 ČÁST PÁTÁ DOBA SLUŽBY, SLUŽEBNÍ POHOTOVOST A DOBA ODPOČINKU

§ 52 – 61 HLAVA I DOBA SLUŽBY

§ 62 HLAVA II SLUŽEBNÍ POHOTOVOST

§ 63 – 67 HLAVA III DOBA ODPOČINKU

§ 68 – 75 HLAVA IV SLUŽEBNÍ VOLNO S POSKYTNUTÍM SLUŽEBNÍHO PŘÍJMU

§ 76 HLAVA V SLUŽEBNÍ VOLNO BEZ POSKYTNUTÍ SLUŽEBNÍHO PŘÍJMU

§ 77 – 92 ČÁST ŠESTÁ PODMÍNKY VÝKONU SLUŽBY

§ 77 HLAVA I PÉČE O PŘÍSLUŠNÍKY

- § 78 *HLAVA II NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ*
- § 79 *HLAVA II ZDRAVOTNÍ, OSOBNÍ A FYZICKÁS ZPŮSOBILOST
PŘÍSLUŠNÍKA*
- § 80 *HLAVA IV OZDRAVNÝ POBYT*
- § 81 - 84 *HLAVA V MATEŘSKÁ A RODIČOVSKÁ DOVOLENÁ*
- § 85 *HLAVA VI ZVLÁŠTNÍ PODMÍNKY VÝKONU SLUŽBY PŘÍSLUŠNIC
A PŘÍSLUŠNÍKŮ PEČUJÍCÍCH O DÍTĚ*
- § 86 - 92 *HLAVA VII BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI VÝKONU
SLUŽBY*

§ 93 – 111 ČÁST SEDMÁ NÁHRADA ŠKODY

- § 93 - 94 *HLAVA I PŘEDCHÁZENÍ ŠKODÁM*
- § 95 - 97 *HLAVA II ODPOVĚDNOST PŘÍSLUŠNÍKA ZA ŠKODU*
- § 95 Díl 1 Obecná odpovědnost
- § 96 - 97 Díl 2 Zvláštní odpovědnost
- § 98 – 111 *HLAVA III ODPOVĚDNOST BEZPEČNOSTNÍHO SBORU ZA
ŠKODU*
- § 98 - 99 Díl 1 Obecná a zvláštní odpovědnost
- § 100 – 110 Díl 2 Odpovědnost za škodu při služebním úrazu
nebo nemoci z povolání
- § 111 Díl 3 Společné ustanovení k odpovědnosti za
škodu

§ 112 – 133 ČÁST OSMÁ SLUŽEBNÍ PŘÍJEM A ODMĚNA ZA SLUŽEBNÍ POHOTOVOST

§ 112 HLAVA I OBEČNÉ USTANOVENÍ

§ 113 – 123 HLAVA II SLOŽKY SLUŽEBNÍHO PŘÍJMU

§ 124 – 125 HLAVA III SLUŽEBNÍ PŘÍJEM VE ZVLÁŠTNÍCH PŘÍPADECH

§ 126 HLAVA IV ODMĚNA ZA SLUŽEBNÍ POHOTOVOST

*§ 127 – 133 HLAVA V SPOLEČNÁ USTANOVENÍ O SLUŽEBNÍM PŘÍJMU
PŘÍSLUŠNÍKŮ A ODMĚNĚ ZA SLUŽEBNÍ
POHOTOVOST*

§ 134 – 135 ČÁST DEVÁTÁ NATURÁLNÍ NÁLEŽITOSTI A ZVLÁŠTNÍ POŽITKY

§ 136 – 154 ČÁST DESÁTÁ NÁHRADY CESTOVNÍCH VÝDAJŮ

§ 136 HLAVA I OBEČNÁ USTANOVENÍ

*§ 137 – 142 HLAVA II NÁHRADY CESTOVNÍCH VÝDAJŮ PŘI SLUŽEBNÍ
CESTĚ*

*§ 143 – 147 HLAVA III NÁHRADY VÝDAJŮ PŘI ZAHRANIČNÍ SLUŽEBNÍ
CESTĚ*

*§ 148 – 152 HLAVA IV NÁHRADY CESTOVNÍCH VÝDAJŮ V OSTATNÍCH
PŘÍPADECH*

*§ 153 HLAVA V SPOLEČNÁ USTANOVENÍ K NÁHRADÁM
CESTOVNÍCH VÝDAJŮ*

§ 154 HLAVA VI NÁHRADA STĚHOVACÍCH VÝDAJŮ

§ 155 – 168 ČÁST JEDENÁCTÁ VÝSLUHOVÉ NÁROKY

§ 155 – 156 HLAVA I ODCHODNÉ

§ 157 – 163 HLAVA II VÝSLUHOVÝ PŘÍSPĚVEK

§ 164 – 164a HLAVA III ÚMRTNÉ A PŘÍSPĚVEK NA POHŘEB PŘÍSLUŠNÍKA

*§ 165 – 168 HLAVA IV SPOLEČNÁ USTANOVENÍ O VÝSLUHOVÝCH
NÁROCÍCH*

§ 169 – 196 ČÁST DVANÁCTÁ ŘÍZENÍ VE VĚCECH SLUŽEBNÍHO POMĚRU

§ 169 – 177 HLAVA I OBECNÁ USTANOVENÍ

§ 178 – 182 HLAVA II PRŮBĚH ŘÍZENÍ

*§ 183 – 185 HLAVA III ŘÍZENÍ O PROPUŠTĚNÍ PODLE § 42, ODS. 1, PÍSM
D)*

*§ 186 – 189 HLAVA IV ŘÍZENÍ O KÁZEŇSKÉM PŘESTUPKU A O JEDNÁNÍ,
KTERÉ MÁ ZNAKY PŘESTUPKU*

§ 190 – 194 HLAVA V PŘEZKOUMÁVÁNÍ ROZHODNUTÍ

*§ 195 – 196 HLAVA VI VÝKON ROZHODNUTÍ A PŘEZKOUMÁVÁNÍ
PRAVOMOCNÝCH ROZHODNUTÍ SOUDEM*

§ 197 – 200 ČÁST TŘINÁCTÁ INFORMOVÁNÍ PŘÍSLUŠNÍKŮ A PROJEDNÁVÁNÍ ZÁLEŽITOSTÍ TÝKAJÍCÍCH SE VÝKONU SLUŽBY A VZTAHY BEZPEČNOSTNÍHO SBORU A ODBOROVÉ ORGANIZACE

§ 201 – 231 ČÁST ČTRNÁCTÁ SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 201 – 214 HLAVA I SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

§ 215 – 229 HLAVA II PŘECHODNÁ USTANOVENÍ

§ 230 – 231 HLAVA III ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

4.2 Vznik změny a skončení služebního poměru

4.2.1 Vznik služebního poměru

Jak vyplývá z předchozí kapitoly, vznik služebního poměru je upravena v části druhé, hlavy první, konkrétně v ust. §§ 13 – 18 služebního zákona. Tak, ostatně jako i v předešlých právních úpravách, jsou stanovena poměrně přísná kritéria pro přijetí do služebního poměru. Věková hranice pro přijetí je stanovena na 18 let. Pro službu v bezpečnostních sborech je podle služebního zákona vyžadováno, aby příslušník byl státním občanem České republiky, který je bezúhonný. Pojem „bezúhonnost“ je blíže rozveden a definován v ust. § 14 služebního zákona a je přizpůsoben potřebám bezpečnostních sborů.

Nově je ve služebním zákoně zakotvena podmínka splnění stupně vzdělání požadovaný pro služební hodnost, do níž má být uchazeč při přijetí do služebního poměru jmenován. Tímto jsou podmínky pro přijetí do služebního poměru, oproti předešlému stavu, značně zpřísněny, neboť do účinnosti nového zákona o služebním poměru sice byla na jedné straně stanovena podmínka splnění kvalifikačního předpokladu stanoveného pro výkon funkce, do které má být uchazeč ustanoven, avšak na druhé straně bylo možné udělení výjimky na základě rozhodnutí ministra. Jediná výjimka z této zásady se stanovuje jen pro příslušníky zpravodajských služeb, u nichž to odůvodňují specifické podmínky výkonu služby.

Značná psychická a fyzická náročnost výkonu služby v bezpečnostním sboru, klade na příslušníky vyšší nároky po stránce morálně volních a charakterových vlastností. Na tomto základě proto byla ve služebním zákoně stanovena náročná kritéria pro přijetí do služebního poměru v oblasti zdravotní, fyzické a osobnostní způsobilosti uchazeče o

přijetí. Zdravotní, fyzická a osobnostní způsobilost je zmíněna v ust. § 15 a dále i v ust. § 79 služebního zákona. Zdravotní způsobilost je dále řešena vyhláškou č. 393/2006 Sb., o zdravotní způsobilosti, která stanovuje druhy lékařských prohlídek, způsob a četnost jejich provádění. Za fyzicky způsobilého se považuje občan, který vyhovuje požadavkům na tělesnou zdatnost, na které má být ustanoven. Tělesná zdatnost spočívá ve splnění testů tělesné zdatnosti²⁹. Fyzické testy obsahují zejména člunkový běh 4 x 10 m, přitah na hrazdě, klik – vzpor ležmo (opakovaně), celomotorický test (opakovaně) po dobu dvou minut a běh na 1.000 m. Osobnostní způsobilost je podrobně rozvedena a definována vyhláškou č. 487/2004 Sb., o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru, ve znění pozdějších předpisů. V ust. § 1 této vyhlášky jsou taxativně vyjmenovány osobnostní charakteristiky, které jsou předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru. Tyto charakteristiky splňuje občan nebo příslušník, pokud je:

- ✚ intelektově v pásmu průměru nebo vyšším,
- ✚ emočně stabilní,
- ✚ psychosociálně vyzrálý,
- ✚ odolný vůči psychické zátěži,
- ✚ s žádoucí motivací, postoji a hodnotami,
- ✚ bez nedostačivosti v oblasti volných procesů,
- ✚ bez nedostačivosti v oblasti poznávacích procesů,
- ✚ bez nedostačivosti v oblasti autoregulace
- ✚ bez znaků nežádoucí agresivity a
- ✚ bez psychopatologické symptomatiky.

Osobnostní způsobilost zjišťuje psycholog bezpečnostního sboru, který využívá metody pozorování, rozhovoru, anamnestického vyšetření, analýzy objektivních údajů, případně dalších psychologických testových metod. Psycholog má za úkol komplexně

²⁹ ZPPP č. 153/2006, kterým se stanoví požadavky na tělesnou zdatnost uchazečů o přijetí do služebního poměru příslušníka Policie České republiky a příslušníků Policie České republiky pro výkon služby na služebním místě, na které mají být ustanoveni, ve znění závazného pokynu policejního prezidenta č. 188/2008

vyhodnotit výsledky zjišťování osobnostní způsobilosti a zpracovat je v listinné podobě. Vyhláška stanovuje navíc náležitosti závěru psychologa a postup při přezkumném řízení.

V ust. § 13, odst. 1, písm. h) a i) jsou stanovena omezení pro uchazeče o přijetí do služebního poměru. Tato omezení jsou pro příslušníky, kteří jsou již ve služebním poměru, zakotvena v ust. §§ 47 a 48 služebního zákona a bude o nich v této práci ještě pojednáno.

Služební zákon v ust. §§ 16 a 17 stanovuje základní zásady přijímacího řízení. V souladu s právem Evropského společenství je zakotvena povinnost bezpečnostního sboru seznámit občana před přijetím do služebního poměru se základními podmínkami výkonu služby a se zákazem diskriminace při přijímání nových příslušníků. Bezpečnostní sbor má pravomoc k ověření si splnění podmínek uchazeče pro přijetí do služebního poměru. Zákon také stanovuje povinný obsah rozhodnutí o přijetí do služebního poměru. Zcela nově je ve služebním zákoně zakotvena povinnost bezpečnostního sboru oznámit občanovi, který nebyl přijat do služebního poměru, důvody jeho nepřijetí. Tato povinnost je prolomena v případě, že jde o občana, který se ucházel o přijetí ke zpravodajské službě.

Tak jako v předchozích zákonech o služebním poměru, i v tomto se již tradičně objevuje „služební slib“, který je obdobou dřívějšího označení „služební přísahy“. Jeho složení je vázáno k přijetí do služebního poměru, je tedy nezbytnou podmínkou, přičemž jeho kvalifikované porušení je na druhé straně důvodem pro propuštění ze služebního poměru.

Vzhledem k tomu, že způsob jmenování do funkce ředitele Bezpečnostní informační služby je odlišný od způsobu jmenování do ostatních funkcí, je tento zvláštní způsob vzniku jeho služebního poměru zakotven ve služebním zákoně a blíže specifikován v ust. § 4 zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky.

Příslušník je při přijetí do služebního poměru ustanoven na služební místo v bezpečnostním sboru, pro které je stanovena služební hodnota referent nebo vrchní referent, což jsou nejnižší služební hodnosti. Na služební místo, pro které je stanovena vyšší služební hodnota než je referent či vrchní referent, je příslušník při přijetí do služebního poměru ustanoven, jestliže je přijat do služebního poměru na základě výběrového řízení, ve kterém se umístí jako první v pořadí. Příslušníka zpravodajské služby lze při přijetí do služebního poměru jmenovat i do vyšší hodnosti, než je hodnota vrchního asistenta, což souvisí s výjimkou, která platí pro obsazování služebních míst v těchto službách.

4.2.2 Změny služebního poměru

Tato problematika je komplexně řešena v druhé hlavě druhé části, konkrétně v ust. §§ 19 – 40 služebního zákona. Zákon jednoznačně vymezuje pojem „služební místo“ (viz ust. § 19 služebního zákona), které je východiskem pro změny služebního poměru, zejména pro převedení na jiné služební místo. Na rozdíl od právní úpravy pracovního poměru, kde je práce vymezena druhově, je služební místo charakterizováno celou řadou prvků. Přesto je zajištěna mobilita příslušníků, a to stanovením taxativně uvedených důvodů, jak obligatorních, tak i fakultativních, pro převedení na jiné služební místo (viz ust. § 25 a § 26 služebního zákona). V zásadě se pro výkon služebního místa požaduje vedle splnění požadovaného stupně vzdělání, také naplnění oboru nebo zaměření vzdělání v případě, že jsou tyto pro služební místo stanoveny, případně splnění i dalších odborných požadavků.

V ust. §§ 20 a 21 je řešena problematika tzv. „kariérního“ způsobu obsazování služebních míst příslušníky, kteří již dosáhli stejné, případně vyšší, služební hodnosti. Vzhledem k rozdílnosti postavení zpravodajských služeb, je obsazování služebních míst v těchto službách řešeno odlišně (viz ust. § 20, odst. 5 a § 21 služebního zákona).

V případě uvolnění služebního místa či zřízení nového služebního místa, je služební funkcionář povinen při jejich obsazování upřednostnit příslušníka vlastního bezpečnostního sboru ve stejné služební hodnosti, který splňuje obor nebo zaměření vzdělání, jež je požadováno pro služební místo a byl odvolán z dosavadního služebního místa proto, že toto místo bylo v důsledku organizačních změn zrušeno, zanikla mu platnost osvědčení, je-li osobou určenou ke styku s utajovanými informacemi, je příslušníkem, který je zařazen do zálohy pro přechodně nezařazené nebo má být vyňat ze zálohy činné, pro studující nebo neplacené, nebo příslušnicí, která byla odvolána z dosavadního služebního místa z důvodu těhotenství nebo mateřství.

Až pokud se nepodaří služebnímu funkcionáři obsadit volné služební místo příslušníkem vlastního bezpečnostního sboru, je tento funkcionář povinen ustanovit na volné služební místo příslušníka jiného bezpečnostního sboru za předpokladu, že tento příslušník dosáhl služební hodnosti požadované pro služební místo a byl odvolán z dosavadního služebního místa proto, že toto místo bylo v důsledku organizačních změn zrušeno, zanikla mu platnost osvědčení, je-li osobou určeno ke styku s utajovanými informacemi, nebo je příslušníkem, který je zařazen do zálohy pro přechodně nezařazené. Tak jako v předchozím případě, i zde jsou dány podmínky pro ustanovení na volné služební místo kumulativně, tedy musí platit současně.

Zákon dává služebnímu funkcionáři možnost obsadit volné služební místo příslušníkem svého bezpečnostního sboru ve stejné nebo vyšší služební hodnosti, který o ustanovení na služební místo sám požádal, nebo příslušníkem zpravodajské služby ve stejné služební hodnosti.

Postup při obsazování služebních míst ve zpravodajské službě je obdobný, avšak s tím rozdílem, že není v zákoně zakotvena povinnost obsadit volné služební místo příslušníkem jiného bezpečnostního sboru. Právě ust. § 21, odst. 1 a 2 služebního zákona precizuje postup při obsazování volného služebního místa ve zpravodajské službě.

V případech, kdy není k dispozici vhodný příslušník, podle shora uvedených kritérií, je na volné služební místo vyhlášeno výběrové řízení, kterého se mohou zúčastnit příslušníci ve služební hodnosti o jeden stupeň nižší a zároveň splňují stanovený stupeň a obor nebo zaměření vzdělání a stanovenou dobu trvání služebního poměru pro služební hodnost a podle závěru služebního hodnocení musí dosahovat alespoň velmi dobrých výsledků ve výkonu služby. V případě obsazování volného služebního místa se služební hodností nejvýše vrchní komisař, se může výběrového řízení zúčastnit také příslušník se služební hodností o dva a více stupňů nižší za předpokladu, že získal vysokoškolské vzdělání, splňuje požadavky stanovené pro volné služební místo, s výjimkou požadavku doby trvání služebního poměru pro služební hodnost, a podle závěru služebního hodnocení dosahuje alespoň velmi dobrých výsledků ve výkonu služby. Na tomto místě je třeba zmínit skutečnost, že je v současné době Ministerstvem vnitra ČR vyvíjena iniciativa ke změně těchto ustanovení zákona, a to ve vztahu k závěrům služebního hodnocení, kdy by měla být tato podmínka zmírněna a mělo by být požadováno toliko dosahování alespoň dobrých výsledků ve výkonu služby. Zmírnění této podmínky, jak je shora nastíněno, by otevřelo dveře většímu počtu příslušníků v naplňování kariérního řádu. Z pohledu zachování kvalitního výkonu služby, zejména v oblasti odhalování a vyšetřování té nejzávažnější trestné činnosti, jsem já osobně proti postupu tímto směrem. Podle mého názoru jsou požadavky pro obsazování volných služebních míst v současné době řešeny uspokojivě.

Z výše uvedeného přehledu a výčtu je zřejmé, že jednotlivá služební místa jsou vázána ke služební hodnostem, která jsou charakterizována minimálním stupněm vzdělání, dobou trvání služebního poměru a tarifní třídou. Služební zákon rozeznává celkem jedenáct služebních hodností od referenta, přes vrchního referenta, asistenta, vrchního asistenta, inspektora, vrchního inspektora, komisař, vrchního komisaře, radu a vrchního radu až po vrchního státního radu (viz ust. § 7, odst. 1 služebního zákona).

V dalších ustanoveních druhé části a druhé hlavy služebního zákona řeší zálohy a další změny služebního poměru jako je jmenování do jiné služební hodnosti, převelení,

služební cesta a jiné. Těmito změnami služebního poměru se tato práce nebude detailněji zabývat.

4.2.3 Skončení služebního poměru

Skončení služebního poměru precizuje ust. §§ 41 – 44, jenž mají své místo v části druhé, hlavy třetí služebního zákona. Tato problematika je v tomto služebním zákoně řešena naprosto odlišně od právní úpravy předchozích zákonů. Tato rozdílnost se odráží jak ve způsobech skončení, tak v důvodech, které vedou k propuštění příslušníka. Institut uvolnění ze služebního poměru, platný na základě předchozích právních úprav, jehož podstatou je skončení služebního poměru na základě jednostranného právního úkonu příslušníka, je nahrazen propuštěním ze služebního poměru rozhodnutím služebního funkcionáře na žádost příslušníka s tím, že služební funkcionář je povinen v zákonem stanoveném termínu (dvou měsíců) žádosti příslušníka vyhovět. Tím zůstává zachován ústavní požadavek dobrovolnosti trvání zaměstnaneckého vztahu, kterým služební poměr bezesporu je. Pro skončení služebního poměru ze zákona je nově, oproti dřívějším právním úpravám, stanovena také věková hranice 65-ti let.

Oproti předchozí právní úpravě je podle nového služebního zákona ze služebního poměru propuštěn nejen příslušník, který byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně³⁰, ale i příslušník, jehož trestní stíhání bylo podmíněně zastaveno³¹, anebo bylo soudem pravomocně schváleno narovnání³², neboť i v těchto případech mělo protiprávní jednání příslušníka úmyslný charakter. Vedle těchto případů služební zákona konstatuje, že propuštěn bude též příslušník, který byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný z nedbalosti³³, jestliže jednání, kterým se tohoto trestného

³⁰ § 4 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon

³¹ § 307 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

³² § 309 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

³³ § 5 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon

činu dopustil, se neslučuje s požadavky kladenými na příslušníka bezpečnostního sboru, které jsou obecně považovány za oprávněné.

Zcela nově, oproti předchozí právní úpravě, je v ust. § 42, odst. 1, písm. d) služebního zákona specifikováno propuštění příslušníka z důvodu porušení služebního slibu tím, že se dopustil zavrženíhodného jednání, které má znaky trestného činu a je způsobilé ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru. Cílem a účelem tohoto ustanovení je reakce na případy, kdy vyvstane potřeba skončit služební poměr ještě před tím, než bude příslušník za takové jednání pravomocně odsouzen.

V ust., § 42, odst. 1, písm. e) služebního zákona je nově zakotven další z taxativně uvedených důvodů, kdy musí být příslušník propuštěn ze služebního poměru, kterým je uložení kázeňského trestu odnětí služební hodnosti³⁴, o němž bude blíže pojednáno v kapitole 9.2 této práce. Tento důvod propuštění umožňuje propustit příslušníka, který se dopustil závažného přestupku, např. přestupku proti majetku³⁵, případně propustit příslušníka na základě služebního hodnocení, kterým byl vyhodnocen jako nezpůsobilý pro výkon služby, neboť služební zákon stanovuje, že porušením služební povinnosti je také negativní služební hodnocení³⁶.

Mezi další, rovněž nově zavedené oproti předchozí právní úpravě, důvody, kdy příslušník musí být ze služebního poměru propuštěn, patří důvod, kdy příslušníkovi bylo odňato osvědčení o fyzické zdatnosti nebo o odborné způsobilosti stanovené zvláštním právním předpisem³⁷, dále propuštění z důvodu pozbytí osobnostní způsobilosti k výkonu služby a z důvodu ztráty způsobilosti k právním úkonům.

Příslušník ve služebním poměru na dobu určitou musí být navíc propuštěn, jestliže:

- ✚ služební místo, na něž byl ustanoven, bylo zrušeno v důsledku organizačních změn a příslušníka nelze ustanovit na jiné služební místo³⁸,

³⁴ § 51, odst. 1, písm. d) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníku bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

³⁵ § 50 zákona ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích

³⁶ § 203 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníku bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

³⁷ § 72 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění zákona č. 203/1994 Sb. a zákona č. 237/2000 Sb.

³⁸ § 42, odst. 3, písm. a) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníku bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

- ✚ mu zanikla platnost osvědčení, je-li osobou určenou ke styku s utajovanými informacemi³⁹, a nelze jej ustanovit na jiné služební místo⁴⁰, nebo
- ✚ dosáhl neuspokojivých výsledků ve výkonu služby podle závěru služebního hodnocení⁴¹.

Pro rozhodnutí o propuštění z taxativně stanovených důvodů je v ust. § 42, odst. 4 služebního zákona stanovena objektivní a subjektivní propadná lhůta, jejichž smyslem je zamezení dlouhodobé právní nejistoty příslušníka o stabilitě služebního poměru.

4.3 Základní povinnosti příslušníka a omezení jeho některých práv

4.3.1 Základní povinnosti příslušníka

Ve srovnání s předchozími právními předpisy, kde základní povinnosti příslušníka SNB a základní povinnosti náčelníků a velitelů byly alternativně zakotveny v ust. § 23, resp. § 24 zákona č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti, případně již taxativně vymezeny v ust. § 28 resp. § 29 zákona České národní rady č. 186/1992., o služebním poměru příslušníků Policie ČR, jsou základní povinnosti příslušníka a povinnosti vedoucích příslušníků taxativně vyjmenovány v ust. § 45, odst. 1, písm. a) – i), resp. § 45, odst. 2, písm. a) – e) služebního zákona. Navíc povinnost příslušníka dodržovat pravidla služební zdvořilosti⁴² je rovněž zakotvena v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, konkrétně v ust. § 9, jenž nese název „Zdvořilost“. Povinnosti jsou zejména zaměřeny na zajištění nestrannosti příslušníka při výkonu služby a mají za úkol zajistit kvalitní výkon služby. Zákon v ust.

³⁹ zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁰ § 42, odst. 3, písm. b) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníku bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁴¹ § 42, odst. 3, písm. c) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníku bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁴² § 45, odst. 1, písm. e) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníku bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

§ 46 služebního zákona vymezuje definicí „služební kázně“, která spočívá v nestranném, řádném a svědomitém plnění služebních povinností příslušníka, které pro něj vyplývají z právních předpisů, služebních předpisů a rozkazů. Jak již vyplývá z definice, dodržování služební kázně je mnohdy nadlidský úkol, neboť zejména služebních předpisů, závazných pokynů, nařízení a rozkazů je tolik, že je jen velice obtížné se v nich orientovat, natož je všechny znát.

Vedle definice služební kázně zákon stanovuje v ust. § 46, odst. 2 a následně i v odst. 3 služebního zákona případy, kdy je příslušník povinen splnit rozkaz vedoucího příslušníka, o němž se domnívá, že je v rozporu s právními předpisy a také povinnost odmítnout splnění rozkazu, kterým by spáchal trestný čin. Tato úprava se v zásadě neliší od předchozích právních úprav řešících tuto problematiku.

4.3.2 Omezení práv příslušníka

Omezení některých ústavních práv příslušníka, které vymezuje ust. §§ 47 a 48 služebního zákona, sleduje zajištění nestranného výkonu služby příslušníkem. Mimo zajištění apolitičnosti, které spočívá v zákazu členství v politických stranách a hnutích⁴³, byla tímto zákonem omezena také některá další práva, jako jsou právo na účast na podnikatelské činnosti⁴⁴, a pokud jde o příslušníky zpravodajských služeb i o právo na odborové sdružování⁴⁵. Vedle těchto omezení služební zákon dále zakazuje výkon jiné výdělečné činnosti příslušníků bez souhlasu služebního funkcionáře, přičemž stanovuje, že tato omezení se nevztahují na příslušníka zařazeného do činné zálohy, zvláštní zálohy a neplacené zálohy udělením rodičovské dovolené, a na další činnosti stanovené interními akty vydanými řediteli bezpečnostních sborů. Konkrétně se jedná o Závazný pokyn policejního prezidenta č. 188 ze dne 17. prosince 2008, který ve své čtvrté části

⁴³ čl. 20 Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení listiny základních lidských práv a svobod

⁴⁴ čl. 26 Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení listiny základních lidských práv a svobod

⁴⁵ čl. 27 Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení listiny základních lidských práv a svobod

taxativně uvádí činnost, na které se nevztahuje zákaz výdělečné činnosti. Zákaz se mimo jiné nevztahuje na tradičně vylučované činnosti, kterými jsou především vědecká a publikační činnost.

4.4 Kázeňské odměny a kázeňské tresty

Kázeňské odměny a kázeňské tresty jsou zakotveny v části čtvrté služebního zákona. V této části je obsaženo i přesné vymezení kázeňského přestupku⁴⁶ a definici jednotlivých forem zavinění⁴⁷, přičemž úprava je řešena obdobně jako úprava přestupku v zákoně o přestupcích⁴⁸. Řízení ve věcech služebního poměru, tedy i řízení o jednání, které má znaky kázeňského přestupku, se řídí ustanoveními uvedenými v části dvanácté (ust. §§ 169 – 196) služebního zákona.

4.4.1 Kázeňské odměny⁴⁹

Důvody pro udělení kázeňské odměny jsou uvedeny v ust. § 49, odst. 1 služebního zákona. Tyto důvody, jak vyplývá z jazykového výkladu tohoto ustanovení, jsou dány alternativně a je jím buď projevení osobní statečnosti, nebo splnění zvláště významného služebního úkolu anebo příkladné plnění služebních povinností, přičemž za příkladné plnění služebních povinností se považuje též opakované dosahování velmi dobrých výsledků ve výkonu služby konstatované v závěru služebního hodnocení.

Kázeňskou odměnou může být písemná pochvala, peněžitý nebo věcný dar nebo udělení služební medaile. Důvody pro udělení medailí a vzor služebních medailí je upraven Závazným pokynem policejního prezidenta č. 123 ze dne 28. července 2008 o

⁴⁶ § 50, odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníku bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁷ § 50, odst. 2, odst. 3 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníku bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁸ zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích

⁴⁹ § 49 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníku bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

některých způsobech oceňování v Policii České republiky a o změně závazného pokynu policejního prezidenta č. 38/2007, kterým se upravuje postup a organizační zabezpečení vysílání příslušníků Policie České republiky do zahraničních mírových operací, (závazný pokyn o medailích).

Medaile Policie České republiky vytvořil akademický sochař Vlastislav Housa. Při jejich tvorbě vycházel z motivu osmicípé policejní hvězdy. U vyznamenání Za statečnost osmicípou růžici reliéfně rozvinul a použil její vrcholy se středem stylizovaných

Obr. č. 13 – Medaile Policie České republiky vytvořené akademickým sochařem Vlastislavem Housou

lipových listů. Vyznamenání Za zásluhy o bezpečnost je řešeno strukturální kompaktností – kolmým postranním sevřením kruhového tvaru, které symbolizuje bezpečí. Lyricky k lipové ratolesti přidal lístky vavřínu. Čestná medaile je čtvercová, postavená na hrot, se státním znakem, protože bude udělována i zahraničním osobnostem. Z hrotů čtyřcípé medaile vycházejí čtyři lipové listy. Tvar osmihranu s opisem a dekorací z lipových lístků má vyznamenání Za věrnost. Zde je podle stupně pojat střed ve starobronzovém, stříbrném a zlatém provedení⁵⁰.

4.4.2 Kázeňské tresty⁵¹

Kázeňské tresty zaznamenaly oproti předešlé právní úpravě několik změn. S ohledem k odlišnému významu služebních hodností v novém služebním zákoně není pojat v této normě kázeňský trest „snížení hodnosti o jeden stupeň až na dobu jednoho roku“⁵². Tento stav se také odrazil v úpravě kázeňských odměn, neboť do této normy

⁵⁰ Magazín pro otázky bezpečnosti, Hlásí se policie, Ročník IV, č. 5, str. 7

⁵¹ § 51 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁵² § 33, písm. c) zákona ČNR č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky

nebyla pojata kázeňská odměna spočívající v mimořádném povýšení nebo jmenování do vyšší hodnosti⁵³. Nově je však ukládán trest odnětí služební hodnosti, který je ukládán za jednání, kterým se závažným nebo opakovaným způsobem porušuje služební kázeň, nebo za jednání, které zakládá skutkovou podstatu přestupku. Uložení tohoto trestu vede obligatorně k propuštění příslušníka ze služebního poměru⁵⁴. Z předchozích právních úprav bylo převzato vynětí příslušníků z působnosti obecných orgánů projednávajících přestupky a jednání příslušníků bezpečnostních sborů mající znaky přestupku jsou projednávány v kázeňském řízení. Z těchto důvodů jsou vedle tradičních kázeňských trestů, kterými jsou písemné napomenutí a snížení základního tarifu až o 25 % na dobu nejvýše tří měsíců, ve služebním zákoně zahrnuty i kázeňské tresty ukládané výlučně za jednání mající znaky přestupku⁵⁵, kterými jsou pokuta, zákaz činnosti a propadnutí věci, přičemž tyto kázeňské tresty lze uložit společně, popřípadě společně s ostatními kázeňskými přestupky.

Zvláštní postavení má kázeňský trest „odnětí služební medaile⁵⁶“, který je jakousi obdobou trestu „odnětí služebního odznaku⁵⁷“. Služební medaili lze odejmout policistovi za zvlášť závažné jednání poškozující policii nebo za jednání, které je v příkrém rozporu s důvody jejího udělení⁵⁸.

⁵³ § 31, písm. c) zákona ČNR č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky

⁵⁴ § 42, odst. 1, písm. e) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁵ zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích

⁵⁶ § 51, odst. 1, písm. c) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁷ § 28, písm. c) zákona č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti

⁵⁸ čl. 2, odst. 3 ZPPP č. 123 ze dne 28. července 2008

4.5 Výsluhové nároky příslušníků Policie ČR a jejich srovnání s výsluhovými nároky policistů sousedních zemí

4.5.1 Výsluhové nároky příslušníků Policie ČR

Příslušníkům bezpečnostních sborů v souladu s konstrukcí služebního poměru jako celoživotního povolání s ohledem na omezení některých ústavních práv a dále s ohledem na značnou psychickou a fyzickou náročnost výkonu služby v bezpečnostním sboru, jsou přiznávány dle platného služebního zákona výsluhové nároky. Ty jsou upraveny v části jedenácté služebního zákona a vedle odchodného a výsluhového příspěvku k těmto patří i úmrtné a příspěvek na pohřeb příslušníka.

Odchodné, původně v maximální výši osminásobku služebního příjmu a zákonem č. 530/2005 Sb., snížené na základě zásahu vlády z důvodů snížení rozpočtových výdajů, na maximálně šestinásobek měsíčního služebního příjmu, se odvíjí od délky služebního poměru každého příslušníka. Jako základ byl stanoven jeden měsíční služební příjem u příslušníka, jehož služební poměr skončil a který vykonával službu alespoň po dobu 6-ti let. Za každý další ukončený rok služebního poměru se odchodné zvyšuje o jednu třetinu tohoto příjmu až do maximální výše šestinásobku služebního měsíčního příjmu.

Pro názornost si představme policistu s měsíčním příjmem 1.000,-- EUR (aby byl na první pohled zřejmý rozdíl, bude uvedena měna v EUR). Dle služebního zákona platného v České republice bude policistovi vyplaceno odchodné v maximální výši 6.000,-- EUR.

Odchodné policistovi nenáleží, pokud jeho služební poměr skončil propuštěním z důvodů spáchání úmyslného trestného činu⁵⁹, případně pokud sám požádal o propuštění, neboť je proti němu vedeno trestní řízení pro trestný čin spáchaný úmyslně a následně je za něj pravomocně odsouzen nebo bylo pravomocně

⁵⁹ § 3 a § 4 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon

rozhodnuto o podmíněčném zastavení jeho trestního stíhání⁶⁰ nebo bylo pravomocně schváleno narovnání⁶¹ nebo bylo pravomocně rozhodnuto o podmíněčném odložení návrhu na potrestání⁶². Důvody nepřiznání odchodného se odrážejí i v důvodech nepřiznání výsluhového příspěvku. Zejména poslední z uvedených důvodů nepřiznání odchodného a výsluhového příspěvku reaguje na případy, kdy policista, který spáchal úmyslný trestný čin, se včasným podáním žádosti o propuštění ze služebního poměru vyhnul sankci v podobě nepřiznání odchodného a výsluhového příspěvku, což v předešlých právních úpravách řešících služební poměr, bylo možné. Tyto případy byly širokou veřejností vnímány velice negativně a nepřispívaly k celkové důvěryhodnosti Policie ČR jako celku.

Podmínky nároku na výsluhový příspěvek řeší § 157 služebního zákona. Tyto podmínky jsou naprosto shodné, jak již ostatně bylo konstatováno, jako podmínky pro přiznání odchodného. Základní výměra výsluhového příspěvku činí za 15 let služby 20 % měsíčního služebního příjmu. Jde, oproti předchozí právní úpravě, o značné zpřísnění, neboť podmínka trvání služebního poměru pro přiznání výsluhového příspěvku mění z deseti na již shora zmíněných patnáct let. Toto zpřísnění vychází zejména ze zásady celoživotního povolání. Výměra výsluhového příspěvku je nastavena tak, aby na jedné straně motivovala k dlouhodobé službě, ale na druhé straně umožňovala důstojný odchod ze služebního poměru na sklonku produktivního věku a tím přispívala i ke generační obměně Policie ČR. Maximální výše výsluhového příspěvku činí 50 % měsíčního služebního příjmu a této výše příslušník bezpečnostního sboru dosáhne po třiceti letech trvání služebního poměru. V případě našeho policisty, jehož měsíční služební příjem činí 1.000,-- EUR, bude jeho maximální výsluhový příspěvek 500,-- EUR.

⁶⁰ § 307 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

⁶¹ § 309 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

⁶² § 179g zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

Výsluhový příspěvek je valorizován stejným způsobem a ve stejných termínech jako procentní výměra důchodů podle zvláštního předpisu⁶³, avšak pouze polovinou procentního zvýšení důchodů z důchodového pojištění. Není zakládán nárok na přírůvek k důchodu, ale je stanoveno, že výsluhový příspěvek je poskytnut při souběhu nároku na výplatu důchodu z důchodového pojištění pouze ve výši rozdílu mezi příspěvkem a důchodem.

Služební zákon také vylučuje souběžnou výplatu výsluhového příspěvku s výsluhovým příspěvkem vojáků z povolání⁶⁴ a řeší i zastavení výplaty tohoto příspěvku po opětovném vzniku služebního poměru⁶⁵. Navíc stanovuje nezbytné povinnosti pro příjemce takového příspěvku⁶⁶, jejichž absence v předešlých právních úpravách činila v praxi značné problémy.

Úmrtné je určeno, v souladu s principem výsluhovosti, jen pro případ úmrtí příslušníka ve služebním poměru na dobu neurčitou, náleží pouze osobám, uvedeným v ust. § 164, odst. 2 služebního zákona a činí trojnásobek měsíčního služebního příjmu zemřelého příslušníka.

Pokud se v této kapitole hovoří o měsíčním služebním příjmu, tak tento je stanoven jako hrubý služební příjem za dobu posledního kalendářního roku trvání služebního poměru příslušníka⁶⁷.

⁶³ § 67 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 289/1997 Sb. a zákona č. 264/2002 Sb.

⁶⁴ § 161 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁵ § 162 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁶ § 163 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁷ § 166 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

4.5.2 Stručná charakteristika, řešení služebního poměru a výsluhové nároky policistů na Slovensku

4.5.2.1 Stručná charakteristika slovenské policie

Policie Slovenské republiky, oficiálně „*Policajný zbor*“ (zkratka *PZ*) je ozbrojeným bezpečnostním sborem, který plní úkoly na úseku vnitřního pořádku, bezpečnosti, boje s trestnou činností, včetně organizovaného zločinu a mezinárodní spolupráce.

„*Policajný zbor Slovenskej republiky (PZ SR)*“ vznikl 25. ledna 1991 na základě Zákonného opatření Předsednictva Slovenské národní rady o zřízení Policejního sboru

Obr. č. 14 – Znak
Policie SR

Slovenské republiky. Působnost a činnost policie byla upravena zákonem č. 204/1991 Sb., o Policejním sboru Slovenské republiky. Po rozdělení České a Slovenské Federativní republiky 1. ledna 1993 přešly do působnosti Policejního sboru Slovenské republiky bývalé federální složky (pohraniční a cizinecká policie) a jeho působnost a činnost byla upravena novým zákonem „*Národnej rady Slovenskej republiky č. 191/1993 Z. z. o Policajnom zbore, ve znění novel a doplňků*“. Policie je personálně podřízena ministru vnitra, přičemž její činnost je kontrolována Národní radou a vládou. Nejvyšším organizačním a řídicím článkem *PZ SR* je „*Prezídium policejného sboru (PPZ)*“, které je sekci Ministerstva vnitra – jeho organizační struktura je uvedena v příloze č. 4. V čele stojí prezident, který je odpovědný ministru vnitra a řídí prezidium a ředitele krajských ředitelství. Jeho zástupci jsou 1. viceprezident, který řídí především ředitele justiční a kriminální policie a ředitele úřadu zvláštních činností a úřadu boje proti organizované kriminalitě, resp. ředitele odboru zvláštních operativních činností a odboru ochranné služby a viceprezident, jenž řídí ředitele dalších úřadů a odborů.

Policejní sbor Slovenské republiky plní řadu úkolů, které jsou jim uloženy na základě zákona⁶⁸. Mimo tyto úkoly plní také úkoly na úseku státní správy, mezi něž patří vydávání dokladů⁶⁹, výkon dozoru na úseku zbraní a střeliva a vydávání zbrojních průkazů⁷⁰. Na úseku cizinecké agendy PZ SR vede evidenci a statistiku, vydává cizincům povolení k pobytu na území Slovenské republiky a vykonává kontroly dodržování podmínek k udělení pobytu⁷¹. Vedle těchto úkolů dále PZ SR vydává osvědčení o evidenci vozidla a státní poznávací značky vozidel (tyto činnosti byly Policii ČR odňaty a úkoly na tomto úseku plní obce s rozšířenou působností). Na úseku kontroly a státního dozoru nad činností soukromých bezpečnostních služeb PZ SR vydává licence na provozování soukromých bezpečnostních služeb.

Obr. č. 15 – Služební vozidlo Policie SR

4.5.2.2 Řešení služebního poměru a výsluhové nároky policistů na Slovensku

Služební poměr policistů Slovenské republiky je upraven zákonem č. 73/1998 Z. z., o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície. Tento zákon, ač byl schválen a publikován ve „Zbierce zákonov“ Slovenské republiky v roce 1998, platnost zákona od 21. března 2008, vešel v účinnost až dnem 1. srpna 2008. Jeho účinnost byla v průběhu deseti let mnohokrát odložena a v tomto průběhu byl zákon změněn celkem 23 různými zákony. Změny se vesměs týkaly úpravy mezd v resortu Ministerstva vnitra SR, výsluhových nároků policistů a odstupného v pracovněprávních vztazích. V tomto ohledu je služební zákon policistů Slovenské republiky velice podobný tomu našemu, neboť platnost služebního zákona policistů České republiky se

⁶⁸ § 2 zákona NR SR č. 191/1993 Z. z., o policajnom zbore, ve znění novel a doplňků

⁶⁹ Zákon NR SR č. 224/2006 Z. z., o občianskych preukazoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov

⁷⁰ Zákon NR SR č. 190/2003 Z. z., o zbraniach a strelive a zmene a doplnení niektorých zákonov

⁷¹ Zákon NR SR č. 48/2002 Z. z., o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov ; Zákon NR SR č. 480/2002 Z. z., o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov

datuje dnem 31. října 2003, ale díky opakovanému odsunu jeho účinnosti této dosáhl až k 1. lednu 2007.

Zákon o státní službě příslušníků Policejního sboru Slovenské republiky upravuje právní vztahy spjaté se vznikem, změnou a skončením státní služby příslušníků Policejního sboru, Slovenské informační služby, Národního bezpečnostního úřadu, Sboru vězeňské služby a justiční strážce SR a Železniční policie. Vedle tohoto okruhu jsou zákonem o státní službě řešeny mimo jiné i platové a další náležitosti příslušníků, bezpečnost a ochrana zdraví při výkonu státní služby, ale i činnost odborových orgánů ve státní službě a je jím upraveno i řízení ve věcech služebního poměru.

Jelikož jsem v Policii ČR po dlouhá léta zastával funkci vyšetřovatele, chtěl bych se pro zajímavost pozastavit u ust. § 34 citovaného zákona, který řeší jmenování vyšetřovatele Policejního sboru Slovenské republiky. Vyšetřovatele jmenuje ministr vnitra Slovenské republiky, přičemž ke jmenování je zapotřebí vykonat vyšetřovatelskou praxi v délce jednoho roku a tuto zakončit vyšetřovatelskou zkouškou. Tato právní úprava v podstatě vychází, a zřejmě byla i přejata, z právní úpravy zákona ČNR č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů platného k 31. prosinci 2001, kde v ust. § 4, odst. 1 bylo zakotveno jmenování vyšetřovatele policie ministrem, přičemž podmínky jmenování stanoví zvláštní zákon⁷². Tento stav byl v ČR změněn až zákonem č. 265/2001 Sb., o změně trestního řádu a některých dalších zákonů, ke dni 1. ledna 2002, kdy vyšetřovatelé byli z českého trestního práva vypuštěni.

Vedle toho bych se chtěl ještě pozastavit u ust. § 48a zákona o státní službě Příslušníků Policie SR, kde je každému policistovi po dobu trvání služebního poměru uložena povinnost prokazovat svoje majetkové poměry v majetkovém přiznání a to do třiceti dnů ode dne vzniku služebního poměru, respektive do 31. března každého kalendářního roku, případně ve lhůtě určené ministrem.

⁷² Zákon č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů

Pokud se týká výsluhových nároků, tyto jsou upraveny v části čtvrté (ust. § 30 - 68) zákona č. 328/2002 Z. z. *o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov*, který byl v této oblasti částečně změněn zákonem č. 732/2004 Z. z.. Tento zákon rozeznává celkem osm různých druhů výsluhového zabezpečení a to výsluhový příspěvek, odchodné, úmrtné, výsluhový důchod, invalidní výsluhový důchod, vdovský výsluhový důchod, vdovecký výsluhový důchod a sirotčí výsluhový důchod. Vzhledem k tomu, že podrobně popsat a vysvětlit všech osm druhů výsluhového zabezpečení by bylo nad rámec této práce, zaměřím se podrobněji pouze na odchodné a výsluhový důchod, přičemž anomálie, které jsou v zákoně řešeny, nebudou zmiňovány.

Odchodné je řešeno v ust. § 33 v návaznosti na ust. § 60 zákona č. 328/2002 Z. z. ve znění zákona č. 732/2004 Z. z. a náleží policistovi, jehož služební poměr skončil uvolněním, propuštěním či uplynutím dočasné státní služby za předpokladu, že jeho služební poměr trval nejméně pět let a to ve výši jednonásobku základu. Odchodné se pak zvyšuje za každý další skončený rok trvání služebního poměru o jednu polovinu základu nejdéle však do třiceti roků trvání služebního poměru. Základem je průměrný služební plat, který je podílem součtu měsíčních služebních platů, které byly policistovi vyplaceny v příslušném kalendářním roce a celkového počtu kalendářních dní, za které služební plat v tomto roce pobíral, vynásobený koeficientem 30,417. Vraťme se k našemu policistovi s měsíčním příjmem 1.000,-- EUR, které pobíral po celý rok (t. j. 12.000,-- EUR za rok) a počet kalendářních dní, po které tento plat pobíral, činil 240 dní (ø 20 dní v měsíci), pak jeho průměrný služební plat je 1.520,-- EUR. V případě, že jeho služební poměr trval nejméně 30 let, pak jeho odchodné činí částku 11.020,-- EUR.

Podmínky přiznání a výše výsluhového důchodu jsou upraveny v ust. §§ 38 a 39 zákona č. 328/2002 Z. z. ve znění zákona č. 732/2004 Z. z.. Podle těchto ustanovení má policista, jehož služební poměr skončil, nárok na výsluhový důchod ve výši 30 % základu za předpokladu, že jeho služební poměr trval alespoň patnáct let. Tento výsluhový důchod se zvyšuje o 1 % za každý ukončený rok služebního poměru počínaje

od šestnáctého roku trvání služebního poměru až po dvacátý, včetně. Dále se výsluhový důchod zvyšuje o 2 % za každý ukončený rok služebního poměru počínaje 21. rokem trvání služebního poměru až po 25., včetně a dále o 3 % za každý další ukončený rok služebního poměru až do výše 60 % základu. Za tohoto předpokladu dosáhne policista maximálního výsluhového důchodu, pokud jeho služební poměr trval 30 let a více. Základem je opět průměrný měsíční plat, jenž je vypočítáván stejně jako u odchodného. Pokud budeme uvažovat o stejném policistovi jako v předchozím případě, pak by tento policista pobíral výsluhový důchod ve výši 912,-- EUR.

4.5.3 Stručná charakteristika, řešení služebního poměru a výsluhové nároky policistů v Polsku

4.5.3.1 Stručná charakteristika polské policie

Obr. č. 16 – Znak polské policie

Polská policie „Policja“ spadá do kompetence ministerstva vnitra, kam rovněž přímo spadá i Vysoká škola policie. Základní vymezení právního rámce činnosti policie bylo vtěleno do nařízení rady ministrů z 21. května 1996 a do policejního zákona z 6. dubna 1990, publikovaného ve sbírce zákonů Polské republiky. Od 12. února 2007 však platí zákon nový (*ustawa o Policji*), který současně částečně sjednocuje legislativu v bezpečnostní oblasti.

Policie je rozdělena podle územního členění a jednotlivých služeb a její organizace je hierarchická. Vrcholem organizační struktury je Hlavní policejní velitelství (*Komenda Downa policji, KGP*), v jejímž čele stojí velitel podřízený ministru vnitra, který má svůj kabinet a tři zástupce. Do kompetence prvního z řady jeho zástupců spadá hlavní policejní štáb, agenda prevence kriminality (ekvivalent pořádkové policie) a dopravní služba, včetně služby železniční. Další náměstci mají v kompetenci kriminální službu a

službu vyšetřování (včetně centrální kriminalistické laboratoře), resp. podpůrné činnosti, kterými jsou logistika, informatika a finance.

Polská policie zahrnuje celkem tři základní služby, kterými jsou kriminální služba (*służba kryminalna*), která je složena ze sekce vyšetřování, operativně pátrací a technicko kriminalistické, preventivní (pořádkovou) služba (*służba prewencyjna*), která v sobě zahrnuje službu pořádkovou, dopravní, ochrany nákladů, prevence kriminality a řešení přestupků a podpůrná služba (*służba wspomagajaca*), jenž představuje činnosti spojené s personálními otázkami, vzděláváním a školením, financováním apod.. Do struktury policejní organizace spadá také policejní soud, Vysoká škola policie, výcviková centra a policejní školy, útvar pro výzkum a rozvoj, zvláštní preventivní skupina a protiteroristická jednotka.

Obr. č. 17 – Vozidlo v barvách polské policie

4.5.3.2 Řešení služebního poměru a výsluhové nároky policistů v Polsku

Otázky spojené se vznikem, změnami a ukončením služebního poměr příslušníků Policie Polské republiky je upraven Ústavou ze dne 6. dubna 1990 o policii (*USTAWA z dnia 6 kwiecień 1990 r., o Policji*), která byla aktualizována v lednu 2009. V podstatě lze říci, že tato ústava řeší problematiku služebního poměru komplexně.

Mimo běžných povinností jako jsou povinnosti vyplývající ze složeného slibu či povinnosti odmítnout splnění rozkazu nebo pokynu nadřízeného, či jiného subjektu v Ústavě uvedeného, pokud by provedením rozkazu či pokynu došlo ke spáchání trestného činu, jsou v ústavě policistům uloženy další povinnosti, o kterých se chci v této práci zmínit. Na základě čl. 62 je každý policista povinen předložit doklad o svých majetkových poměrech a v rámci toho i o majetku nabytém během manželství a to vždy při vzniku a rozvázání služebního poměru, dále pak každoročně do 31. března

podle stavu k 31. prosinci předchozího roku a navíc kdykoli na žádost nadřízeného ve věcech personálních. Tento doklad musí obsahovat informace o zdrojích a výšce získaných příjmů, o finančních zásobách, nemovitostech, o podílech v obchodních společnostech a kromě toho o příjmech této osoby anebo jejího manžela ze státní pokladny, od jiné státní právnické osoby, obce apod.. Tento doklad musí dále obsahovat údaje, které se týkají vedení hospodářské činnosti a plnění funkcí v obchodních společnostech nebo v družstvech, s výjimkou funkcí v dozorčí radě bytového družstva. Takový doklad se pak archivuje 10 let a informace v něm obsažené mají status služebního tajemství. Navíc informace obsažené v dokladu o majetkových poměrech osob plnících funkce orgánu policie jsou publikovány i bez jejich souhlasu na stránkách bulletinu veřejné informace, s výjimkou údajů o datu a místě narození, čísel PESEL a NIP, místa bydliště a adrese nemovitosti.

Policista nemůže být členem politické strany a jeho členství v zahraničních nebo mezinárodních organizacích nebo sdruženích musí být schválené hlavním velitelem policie. Policista je dále povinen informovat svého nadřízeného o plánované zahraniční cestě mimo území EU, na více než 3 dny.

Policistovi, který vzorně plní své povinnosti, projevuje iniciativu během služby a zdokonaluje pracovní kvalifikaci, mohou být podle čl. 87 udělena vyznamenání a to pochvala, krátkodobá mimořádná dovolená v délce 10 pracovních dnů, přiznání resortního odznaku či předtermínové jmenování na vyšší policejní stupeň.

Pokud se týká důchodového zabezpečení, případně výsluhových nároků, tak tyto jsou řešeny v Ústavě ze dne 18. února 1994, o důchodovém zabezpečení zaměstnanců policie, vnitřní bezpečnostní agentury, výzvědné agentury, pohraniční stráže, kanceláře ochrany vlády, státní požární ochrany a vězeňské služby a jejich rodin (*USTAWA z dnia 18 lutego 1994 r., o zaoptrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin*). Subjekty

tohoto zákona jsou mimo policistů ještě příslušníci vnitřní bezpečnostní agentury, výzvědné agentury, pohraniční stráž, kanceláře ochrany vlády, státní požární ochrany a vězeňské služby. Podle čl. 2 této Ústavy v rámci důchodového zabezpečení náleží jednak peněžní dávky, kterými jsou policejní důchod, policejní invalidní renta, policejní rodinná renta, příplatky k důchodu nebo rentě, pohřebné a dále jiné dávky a výhody, kterými jsou léčebné výlohy, sociální dávky a právo na obytný prostor nebo pomoc při stavbě bydlení. S ohledem na komparaci konstrukce jednotlivých peněžních výhod a nároků policistů okolních zemí se tato práce blíže dotkne toliko policejního důchodu. Ostatní peněžní a jiné dávky a výhody jsou přiznávány ve zvláštních případech, které jsou v Ústavě podrobně vysvětleny. Není cílem této práce vysvětlit a popsat bezesbýtku všechny takové případy.

Odchodné, jak jej známe z našeho zákona o služebním poměru či ze zákona o služebním poměru slovenských kolegů, není v Ústavě koncipováno. Výše policejního důchodu řeší komplexně čl. 15 citované Ústavy, kde se vychází ze základu pro výpočet policejního důchodu, který činí 40 % z hrubého příjmu za poslední kalendářní rok trvání služebního poměru a to za 15 let služby. Tato výměra se zvyšuje pravidelně o 2,6 % za každý další ukončený rok služebního poměru až do maximální výše 75 % tohoto příjmu. Maximální výše tak policista dosáhne po odsloužení 29 let služby. V případě, že jeho hrubý služební příjem za poslední kalendářní rok trvání služebního poměru činil 1.000,- - EUR, pak jeho policejní důchod, po odsloužení 29 let, činí částku 750,- EUR měsíčně.

4.5.4 Stručná charakteristika, řešení služebního poměru a výsluhové nároky policistů v Německu

4.5.4.1 Stručná charakteristika německé policie

V Německu vykonává svou činnost jednak *Bundespolizei* (BPOL), a jednak *Landespolizei* (LaPo).

Landespolizei je policií spolkové země, která je základním kamenem policejního systému a podléhá exekutivě jednotlivých spolkových zemí (*Bundesländer*).

BUNDESPOLIZEI

Obr. č. 18 – Znak
Federální policie
Německa
„Bundespolizei“

Organizační struktura jednotlivých zemských policií se liší, vychází zejména z charakteru území, počtu obyvatel a tradici. Řídící funkci zajišťují prezidia (v Badensku Württembersku je to zemské policejní velitelství), kterým jsou podřízena jednotlivá ředitelství. Základním článkem je obvod (*Inspektion* či *Revier*). Pro vybrané odlehlejší lokality existují též tzv. *Polizeiposten*, kde je zajištěna služba pouze v úředních hodinách jedním či dvěma policisty. *LaPo* se nejčastěji dělí na

pořádkovou policii (*Schutzpolizei*), kriminální policii (*Kriminalpolizei*), pohotovostní policii (*Bereitschaftspolizei*), poříční policii (*Wasserschutzpolizei*), dopravní, resp. dálniční policii (*Autobahnpolizei*) a speciální jednotku (*Spezialeinsatzkommando*).

Bundespolizei, tedy Federální policie, která je primární uniformovanou federální policejní silou SRN a podléhá přímo Federálnímu ministerstvu vnitra (*Bundesministerium des Innern*). Ta byla až do reformy zahájené 1. července 2005 známa jako Federální pohraniční stráž (*Bundesgrenzschutz*, *BGS*), která měla do roku 1994 vojenský status. Velitelství BPOL je v Berlíně. BPOL má však ještě své ředitelství (*BPOL Direktion*) se sídlem v Koblenz, která má na starosti sběr a analýzu zpravodajských informací, rozvoj policejní doktríny, koordinaci operací Federální policie a také mezinárodní policejní spolupráci. Ústřední vzdělávací institucí BPOL je Policejní akademie, která má sídlo v

Obr. č. 19 – Ukázka vozidla v barvách „BPOL“

Lübecku. Navíc každý z pěti regionů BPOL má svou policejní školu, která frekventantům poskytuje základní výcvik. Základními články jsou inspektoráty, kterých je v současné době 128. BPOL rovněž disponuje leteckou službou, protiteroristickou jednotkou (*Grenzschutzgruppe, GSG 9*), informačním a komunikačním centrem BPOL a jedenácti mobilními jednotkami.

Dominantní postavení na poli vyšetřování má Spolkový úřad vyšetřování (*Bundeskriminalamt, BKA*), který je ústředním policejním úřadem se sídlem ve Wiesbadenu. BKA spadá pod Federální ministerstvo vnitra a jeho primární náplní je boj s trestnou činností, zejména s mezinárodním terorizmem, organizovaným zločinem, extremismem, ekonomickou a finanční kriminalitou apod., přičemž spolupracuje s dalšími policejněbezpečnostními orgány na mezinárodní, federální i zemské úrovni. Mimo jiné koordinuje činnost spolkových kriminálních úřadů (*Landeskriminalamt*).

Policejní výcvik je zaměřen na osvojení základů a obecných principů, které tvoří podstatu právního státu (*Rechtsstaat*) a demokracie (*Demokratischer Staat*). Velký důraz je také kladen na výuku a praktické aplikace policejního práva.

4.5.4.2 Řešení služebního poměru a výsluhové nároky policistů v Německu

Služební poměr příslušníků německé policie je upraven v mnoha právních předpisech a to jak na úrovni jednotlivých spolkových zemí, tak i na úrovni federální. Pro ilustraci jsem vybral Svobodný stát Sasko, kde je služební poměr policistů upraven v Úřednickém zákonu Svobodného státu Sasko (*Beamtengesetz für den Freistaat Sachsen*) ve znění vyhlášky ze dne 14. června 1999, jejíž poslední změna je datována dnem 29. ledna 2008. Tento zákon se týká nejen policistů, ale platí pro všechny úředníky jiných ministerstev, což mohou být finanční úředníci, ale také úředníci lesní správy⁷³, úředníci Zemského úřadu pro ochranu ústavy⁷⁴, vysokoškolští pracovníci tedy

⁷³ § 154 Úřednického zákona Svobodného státu Sasko

vědecký a umělecký personál na vysokých školách⁷⁵, příslušníci vězeňské stráže⁷⁶ a hasiči⁷⁷.

Povinnosti uložené saským příslušníkům policie jsou velice široké. Vesměs se shodují s povinnostmi koncipovanými ve služebním zákoně českých policistů. Politická činnost policistů Saska je blíže vysvětlena v ust. § 71 shora uvedeného zákona, je v zásadě povolena, avšak při jejím výkonu je policista povinen se ovládat a držet zpátky s ohledem na svůj úřad.

Naproti těmto povinnostem zákon neřeší žádný obecný zákaz či obecné omezení práv policistů, jak je známe z našeho služebního zákona. Některé vedlejší činnosti však podléhají oznamovací povinnosti a vydání povolení ze strany nadřízených orgánů policisty.

Zvláštností, oproti jiným zemím, které pojímá tato práce, je dovolená saských příslušníků. Její délka je vázána k věku policisty a dále na počet hodin odsloužených v rámci nočních služeb. Policista ve věku do třiceti let tak má nárok na 26 pracovních dnů dovolené, policista ve věku od třiceti do čtyřiceti let věku pak na 29 pracovních dnů dovolené a policista ve věku na čtyřicet let má nárok na 30 pracovních dnů dovolené. Navíc za každých 110 hodin (maximálně 440 hodin) odsloužených v rámci nočních služeb mu náleží jeden pracovní den dovolené navíc (maximálně čtyři dny).

Další zvláštností je pobírání příplatků ke služebnímu příjmu, které nepodléhají zdanění. Jedná se o příplatky za službu v nepříznivých časech, tedy za službu v nočních hodinách (v době od 20.00 do 06.00 hodin), v neděli a ve státní svátky. Za službu konanou v sobotu v době od 13.00 do 20.00 hodin náleží policistovi rovněž příplatek, který však zdanění již podléhá.

⁷⁴ § 153 Úřednického zákona Svobodného státu Sasko

⁷⁵ § 152 Úřednického zákona Svobodného státu Sasko

⁷⁶ § 155 Úřednického zákona Svobodného státu Sasko

⁷⁷ § 156 Úřednického zákona Svobodného státu Sasko

Výsluhové nároky spočívající v odchodném a výsluhovém příspěvku jak je známe ze služebního zákona českých policistů, nejsou v Úřednickém zákoně Svobodného státu Sasko koncipovány. Tento zákon spolu se shora citovanou vyhláškou řeší toliko odchod do starobního důchodu a výši starobního důchodu pro příslušníky saské policie. Podle ust. § 49 Úřednického zákona nastupuje úředník do důchodu po měsíci, ve kterém dovršil 65. rok života, přičemž pro policisty toto platí po maximálně 40 letech služby. Policista získává nárok na penzi počínaje koncem čekací doby a to ve výši 35 % posledního hrubého platu, přičemž za každý rok trvání služebního poměru se k tomu přičítá 1,79375 % tohoto příjmu a to až do odchodu do důchodu. U policistů tedy po 40 letech služby. Po splnění těchto podmínek získává policista nárok na penzi v maximální výši, která činí částku odpovídající 71,75 % posledního hrubého příjmu. V případě, že poslední hrubý příjem policisty činil částku 1.000,-- EUR, pak výše jeho důchodu bude činit částku 717,50 EUR.

4.5.5 Stručná charakteristika, řešení služebního poměru a výsluhové nároky policistů v Rakousku

4.5.5.1 Stručná charakteristika rakouské policie

Rakouské policejní sbory jsou od 1. července 2005, kdy byla odstartována reforma rakouské policie, sloučeny pod jednotnou Federální policii (*Bundespolizei*). Činnost

Obr. č. 20 –
Nášivka uniformy
se znakem
rakouské policie

federální policie se řídí bezpečnostně policejním zákonem (*Sicherheitspolizei-gesetz*). Navíc každá ze spolkových zemí má ještě svůj vlastní bezpečnostně policejní zákon. V každé spolkové zemi je nejvyšší instancí Federální policejní velitelství, jehož ředitele jmenuje se souhlasem předsedy zemské vlády federální ministr vnitra. Naopak nejnižším řídicím článkem je okresní ředitelství (*Bezirkshauptmannschaften*).

Rakouská policie je z hlediska funkčnosti rozdělena na dvě základní části a to na bezpečnostní policii, kam se řadí pořádkové a kriminální útvary a správní policii, která obsahuje útvary správní policie.

Hlavní náplní bezpečnostní policie je udržování veřejného pořádku, včetně preventivní činnosti, vyšetřuje trestnou činnost a provádí "asistenční službu" a "speciální ochranu". Tyto činnosti spočívají v ochraně vládních budov a činitelů, zástupců cizích států na území Rakouska a ochranu svědků, dle bezpečnostně policejního zákona.

Správní policie zodpovídá za správu věcí jí přidělených dle správního zákona. Jedná se zejména o správu budov, průmysl a obchod, potravinářství, dopravu, pobyt cizinců, zbraně, střelivo a výbušniny, provozování klubů, sdružování a shromažďování. V případě zjištění porušení povinnosti, má správní policie oprávnění uložit sankci, která je většinou ve formě pokuty.

Obr. č. 21 – Ukázka vozidla rakouské policie

Rakouská kriminální policie je přímo podřízena Federální policii, resp. Spolkovému ministerstvu vnitra. Rakouský spolkový kriminální úřad (*Bundeskriminalamt*) je centrální organizační složkou pro kriminální vyšetřování a mezinárodní spolupráci. V jeho čele stojí ředitel. Úřad je tvořen specializovanými útvary, jež mají rozděleny problematiky - boj proti organizovanému zločinu, obchod s drogami, obchod s lidmi, nelegální migrace, pátrání po uprchlých osobách, obecná kriminalita. Dalším specifikem Spolkového kriminálního úřadu je zvláštní jednotka pro odposlechy, která za pomoci technických prostředků napomáhá při odhalování té nejzávažnější trestné činnosti a organizovaného zločinu.

Podmínky přijetí do policejních složek jsou rakouské občanství, čistý trestní rejstřík, žádný správní delikt (např. řízení pod vlivem alkoholu apod.), minimálně devítileté vzdělání, věk mezi 18 - 30 lety, absolvování vojenské služby, minimální výška (muži 168 cm, ženy 163 cm), přiměřená váha (tj. tělesná výška minus 100 ± 15 %), dobrý fyzický

stav a úspěšné absolvování vstupního pohovoru (znalost spisovného jazyka, IQ test a test osobnosti). Po přijetí ke sboru následuje výcvikový kurz, který probíhá po dobu 21 měsíců, každý všední den, 40 hodin týdně. Další vzdělání a výcvik probíhá dle konkrétní specializace policisty.

4.5.5.2 Řešení služebního poměru a výsluhové nároky policistů v Rakousku

Služební poměr rakouských policistů je upraven v Zákoně o služebním právu úředníků 1979, spolkový zákon ze dne 27. června 1979, Sbírka zákonů č. 333 o služebním právu úředníků, jehož název v originále zní: *Beamtendienstrechtsgesetz 1979 (BDG), Bundesgesetz vom 27. Juni 1979, Bundesgesetzblatt (BGBl) Nr. 333 über das Dienstrecht der Beamten*. Tento zákon zahrnuje všechny osoby, které jsou ve veřejnoprávním služebním poměru ke spolkové republice. Tito jsou v zákoně označováni jako „úředníci“. Jedná se především o policisty, pracovníky celní správy a justiční strážce, učitele, vysokoškolské profesory a jejich asistenty, ale také o ministry, soudce, státní zástupce, úředníky okresních správních orgánů, magistrátů apod.. Týká se mimo jiné i osob ve služebním poměru k obci a to i v případě, že se jedná pouze o tzv. „provizorní, dočasný služební poměr“.

Úředníkovi je uložena v § 7 shora citovaného zákona povinnost během čtyř týdnů po začátku veřejnoprávního služebního poměru složit slib, který zní: *„Slibuji, že budu dodržovat zákony Rakouské republiky a povinnosti spojené s mým úřadem budu vykonávat věrně a svědomitě“*. Poměrně zvláštní je povinnost vedoucího pracovníka, který je bezprostředně pověřený odborným dozorem, jednou ročně s jemu podřízeným pracovníkem provést pohovor, který má ze zákona dvě obligatorní části a to:

- ✚ projednání pracovního cíle organizační jednotky a stanovení úkolů pro příští rok, na což navazuje stanovení podílu pracovníka na plnění těchto úkolů a ujednání podkladů pro rozbor plnění úkolů za uplynulé období;

- ujednocení opatření, která povedou ke zlepšení výkonů pracovníka i s ohledem na jeho dlouhodobý rozvoj.

Z této povinnosti lze dovodit závěr, že strategické úkoly mají s dostatečnou časovou rezervou určeny své zpracovatele a v praxi jsou tak zřejmě odstraněny případné dohady ohledně odpovědnosti za nesplnění úkolu.

Další zvláštností v tomto služebním zákoně, kterou uvádím jen pro zamyšlení, je povinnost zakotvená v ust. § 53, který je nazván „*Ohlašovací povinnost*“. Jde o povinnost úředníka, který se dozví o trestné činnosti, která spadá do kompetence jeho služebny, toto oznámit svému vedoucímu, přičemž tuto povinnost nemá, pokud daná trestná činnost nespadá do kompetence jeho služebny.

Možnost výkonu vedlejšího zaměstnání, které je definováno v zákoně jako „*každá činnost, kterou úředník vykonává vedle svého služebního poměru*“ je upraveno v ust. § 56 citovaného zákona, kde je zakotveno, že úředník nesmí vykonávat vedlejší zaměstnání, které jej omezuje ve výkonu služebních povinností nebo ohrožuje jeho nezaujatost nebo jiné důležité zájmy služby. Z toho je zřejmé, že za splnění shora uvedených podmínek je výkon vedlejších zaměstnání možný. Možnost vykonávat vedlejší zaměstnání vyplývá i z uzákoněné povinnosti úředníka bezodkladně hlásit služebnímu orgánu všechna vedlejší zaměstnání, činnosti v představenstvu, dozorčí radě, správní radě nebo jiném orgánu právnické osoby soukromého práva zaměřené na zisk nevyjímaje. V další části ust. § 56 tohoto spolkového zákona se uvádí, že účast v politických stranách není omezena. Zde je na místě připomenout, že činnosti spojené s účastí v představenstvech, dozorčích radách, správních radách či jiných podobných orgánů, jakož i účast v politických stranách, jsou policistům v České republice výslovně zakázány (viz kap. 4.3.2 této práce).

Odchod do starobního důchodu je pro osoby ve veřejnoprávním služebním poměru podle shora uvedeného zákona možný po dovršení 65 roku věku, přičemž Spolková vláda může na žádost příslušného ministra odchod do starobního důchodu posunout o

rok a to za předpokladu, že je to v důležitém zájmu služby. Odchod do starobního důchodu lze za splnění těchto podmínek odsunout i opakovaně, nejdéle však do dovršení 70 roku věku. Dále je možný odchod do starobního důchodu na základě písemného prohlášení úředníka o úmyslu odejít do důchodu (ust. § 15 spolkového zákona) a z moci úřední (ust. § 15a spolkového zákona). Písemné prohlášení úředníka o úmyslu odejít do důchodu je možno podat po dovršení 738. měsíce jeho věku. Penzionování úředníka z moci úřední je možné za předpokladu, že úředník ke dni penzionování dovršil 738. měsíc života, má potřebnou délku služby pro vznik nároku na starobní důchod a důležité zájmy služby nejsou v rozporu s rozhodnutím o penzionování. Výsluhové nároky, jak je známe ze zákona o služebním poměru policistů České republiky, v Rakousku neexistují. Je však na místě uvést, že úředník, jenž vykonával své zaměstnání podle shora uvedeného zákona, může dosáhnout starobního důchodu ve výši 85 % jeho průměrného platu za poslední rok trvání služebního poměru. Jestliže bude tedy průměrný plat úředníka (policisty) 1.000,-- EUR, bude jeho starobní důchod ve výši 850,-- EUR měsíčně.

Na závěr této kapitoly bych se chtěl ještě zmínit o zodpovědnosti úředníků na penzi, kteří jsou podle tohoto spolkového zákona odpovědní za porušení služebních povinností v době trvání služebního poměru a za hrubé porušení povinností vyplývajících jim z tohoto zákona pro dobu důchodu (ust. § 133 spolkového zákona).

4.6 Poslanecký návrh novely zákona o služebním poměru

V uplynulých dnech byl skupinou poslanců předložen návrh na změnu zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, jenž obsahuje asi třicet novelizačních bodů, které lze z věcného hlediska shrnout do několika okruhů.

Prvním je zrušení služebního poměru na dobu určitou. Dle odůvodnění návrhu má zrušení tohoto institutu na jedné straně přispět ke zvýšení zájmu občanů o přijetí do

služebního poměru a na druhé straně je reakcí na sociální dopady u nově nastupujících policistů (např. při žádostech o hypotéky, úvěry apod.). V návaznosti na zrušení tohoto institutu je logicky dále navrhováno zrušit ustanovení služebního zákona, která na tuto problematiku navazují.

Další návrh novely se týká úpravy kariérního řádu a to v oblasti obsazování služebních míst. Dosud platná úprava § 22, odst. 3 služebního zákona konstatuje, že do výběrového řízení se může přihlásit příslušník, jenž získal vysokoškolské vzdělání a podle závěru služebního hodnocení dosahuje alespoň velmi dobrých výsledků ve výkonu služby. Návrh předpokládá, že do výběrového řízení se bude moci přihlásit i příslušník, který podle závěru služebního hodnocení dosahuje alespoň dobrých výsledků ve výkonu služby. Není však navrhováno, aby stejné podmínky platily pro další příslušníky, kteří se do výběrového řízení hlásí podle ust. § 22, odst. 2 služebního zákona.

Podmínky služby přesčas v limitu „150“ hodin neplacené služby přesčas⁷⁸, který se stal největším zdrojem nespokojenosti příslušníků od účinnosti nového služebního zákona, by měly být podle nově navržené dikce ust. § 125, odst. 1 služebního zákona zpřísněny, neboť je navrhováno, aby příslušník měl nárok na náhradní volno za každou hodinu služby přesčas, což by neplatilo v případě vykonané služby přesčas v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce při vyhlášení krizového stavu podle krizového zákona⁷⁹.

Další návrhy novely se týkají především prodloužení doby, po níž může služební místo vykonávat příslušník, který nesplňuje požadavek vzdělání⁸⁰ a stanovení dalšího přechodného období pro nárok na příspěvek za službu⁸¹, které jsou vedeny snahou zamezit dalšímu úbytku zkušených a kvalifikovaných policistů. Jeden z posledních návrhů se pak týká zavedení kompenzace za službu ve svátek.

⁷⁸ § 112, odst. 2 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁹ Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

⁸⁰ § 215, odst. 4 a 8 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁸¹ § 226 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

4.7 Shrnutí praktické části v oblasti dopadu služebního zákona na policii zejména pak v její personální oblasti

Vyhodnocení dopadu nového služebního zákona vychází z některých příloh této práce, zejména pak z příloh týkajících se lidských zdrojů, neboť právě v této oblasti je možné dopad zákona jednoznačně měřit a interpretovat.

Jak vyplývá z příloh č. 5 - 8, které nám ukazují plánované a skutečné stavy policistů jednotlivých útvarů a Policie ČR jako celku vždy k 1. lednu a to roku 2007, tedy před účinností nového služebního zákona a roku 2008, tedy po uplynutí jednoho roku, kdy byl nový služební zákon účinný, je zřejmý poměrně značný propad ve skutečných stavech v roce 2008 a to o 3.050 policistů méně oproti roku 2007, což představuje pokles o 15 %. Je nepochybné, že hlavní příčinou je právě účinnost nového služebního zákona, což, jak uvidíme později, vyplývá z dalších příloh této práce. Poté co se však na tyto přílohy podíváme i z jiného úhlu pohledu, zejména budeme zkoumat pohyb policistů dle jednotlivých útvarů, nabízí se, v případě Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, ještě jeden, poměrně známý důvod. Tento důvod měl v době své aktuálnosti zcela jistě politický podtext a byl jím odchod bývalého ředitele tohoto útvaru Jana Kubiceho ze služebního poměru. U Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality lze poměrně markantní odchod policistů ze služebního poměru odůvodnit zrušením samostatného Útvaru pro odhalování nelegálních výnosů a daňové kriminality služby kriminální policie a vyšetřování a převedením jeho policistů k různým útvarům v rámci Policie ČR. Naopak stabilní situaci lze vyčíst z čísel týkajících se Služby cizinecké a pohraniční policie.

Vliv účinnosti nového služebního zákona lze jednoznačně demonstrovat na číslech uvedených v příloze č. 9 - 16, kde jsou uvedeny počty policistů podle věku, respektive podle délky trvání služebního poměru. Za účinnosti nového služebního zákona, a tedy i s novými a výhodnějšími výsluhovými nároky, odešli policisté ve věku 50 a více let, jejichž služební poměr trval 25 a více let. Policistů ve věku 50 a více let je k 1. lednu 2008 o celých 2.200 méně než k 1. lednu 2007, což činí 8 % z celkového počtu

policistů, a policistů ve věku od 40 do 49 let je o 601 méně, tedy 4 % z celkového počtu policistů. V těchto dvou věkových kategoriích jsou rozdíly největší. Další, poměrně velký odchod ze služebního poměru (celkem 1.838 policistů, což v procentním vyjádření představuje 6 % z celkového počtu policistů), je zaznamenán u policistů, jejichž délka služebního poměru převýšila desátý rok a nedosáhla patnáctého roku. Jedná se o policisty, kteří jsou chráněni přechodným ustanovením § 226 služebního zákona, kdy se, v případě odchodu od policie a přiznání výsluhových nároků, na ně po dobu tří let od nabytí účinnosti nového služebního zákona, vztahují ustanovení zákona předešlého⁸², což je pro ně, v případě ukončení služebního poměru, výhodnější. Grafy v příloze č. 17 – 18 demonstrují strukturu policie z hlediska věku a doby trvání služebního poměru jednotlivých policistů za delší časové období a to v letech 2004 – 2008.

Při bližším prostudování příloh č. 19 - 26 zjišťujeme, že poměr mužů a žen se změnil jen nepatrně, neboť nárůst žen v řadách policie byl zaznamenán o zanedbatelných 0,6 %. Rovněž tak ani struktura policie podle vzdělání nevykazuje výrazných změn. O viditelném nárůstu můžeme hovořit jen u bakalářského studia. Z pohledu dlouhodobého (roky 2004 – 2008), který je znázorněn v grafech přílohy č. 27 – 28, vidíme, že nárůst žen ve služebním poměru od roku 2004 mírně stoupal z 12 % až na necelých 14 %. Struktura policie z hlediska vzdělanosti ve sledovaných letech 2004 – 2008 nevykazuje výrazných změn.

Již samé schválení služebního zákona našimi zákonodárci bylo vnímáno pozitivně zejména déle sloužícími kolegy. Z těchto faktů lze dovodit, že nový služební zákon napomohl ke generační obměně Policie ČR. Ta je nutným předpokladem zdravého vývoje a dobrého fungování každé firmy, tedy i policie samotné.

⁸² Zákon ČNR č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie ČR

V. SPRÁVNÍ PRÁVO VE VZTAHU K POLICII ČR

5.1 Vztah správního práva, Policie ČR a občanů

Policie ČR vykonává státní správu i na úseku vstupu, vycestování a pobytu cizinců na území České republiky, a její působnost je v této problematice vymezena zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších zákonů a dále na úseku zbraní, střeliva, výbušnin a nakládání s bezpečnostním materiálem, kde je její působnost upravena zákonem č. 119/2002 Sb., o zbraních.

5.1.1 Činnost Policie ČR podle zákona o pobytu cizinců na území ČR

Plnění úkolů souvisejících s povolováním vstupu a pobytu cizinců na území České republiky a uplatňováním represivních opatření vůči občanům jednajících v rozporu se zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších zákonů, jakož i odhalováním nelegální migrace a plnění úkolů vyplývajících z mezinárodních smluv a přímo použitelných právních předpisů Evropského společenství, spadá do kompetence Služby cizinecké policie, která je v tomto ohledu vysoce specializovanou složkou Policie ČR, jež je řízena liniově.

Ve správním řízení, tak podle zákona o pobytu cizinců na území ČR, plní řadu úkolů, zejména rozhoduje o správním vyhoštění cizinců, rozhoduje o přestupcích a správních deliktech zakotvených v hlavě XIV. zákona o pobytu o pobytu cizinců na území ČR, vyžaduje závazné stanovisko⁸³ ministerstva, zda vycestování cizince je možné, ředitelství služby cizinecké policie navíc vykonává působnost nadřízeného správního orgánu ve vztahu k oblastnímu ředitelství cizinecké policie.

⁸³ § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád

K plnění těchto úkolů je zákonem o pobytu cizinců na území ČR zmocněna k provozování informačních systémů⁸⁴ a jsou jí dány oprávnění⁸⁵. Řízení, až na výjimky a odchylky uvedené v zákoně o pobytu cizinců na území ČR, probíhají podle správního řádu⁸⁶.

5.1.2 Činnost policie ČR na úseku zbraní, střeliva, výbušnin a nakládání s bezpečnostním materiálem

Činnost na tomto úseku zajišťuje služba správních činností Policie ČR. Tento název pochází z doby, kdy tato služba plnila kromě úkolů na úseku zbraní a střeliva ještě i úkoly nepolicejní označené právě jako „správní činnosti“, mezi které se řadili činnosti na úseku hlášení a evidence pobytu občanů, vydávání občanských průkazů a cestovních dokladů. V současné době tyto činnosti vykonávají obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Tato služba v současné době vykonává kromě činností vyplývajících ze zákona č. 119/2002 Sb., o zbraních, též celou řadu dalších činností majících bezpečnostní charakter, ať již více či méně souvisejících s problematikou zbraní. Policie ČR v současné době plní na úseku zbraní, střeliva, výbušnin a nakládání s bezpečnostním materiálem činnosti, které lze rozdělit na čtyři hlavní oblasti:

1. správní činnosti, kde zejména vede správní řízení podle zákona č. 119/2002 Sb., o zbraních při vydávání zbrojních průkazů, vydávání zbrojních licencí, registraci zbraní, vydávání evropských zbrojních pasů, povolování trvalých vývozů, trvalých dovozů a tranzitů zbraní nebo střeliva (zbrojní průvodní listy), povolování přeprav zbraní nebo střeliva mezi podnikateli v oboru zbraní a střeliva, povolování provozu střelnic, povolování výstav zbraní;

⁸⁴ § 158 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších zákonů

⁸⁵ § 167 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších zákonů

⁸⁶ Zákona č. 500/2004 Sb., správní řád

2. činnosti související se zabezpečováním veřejného pořádku a bezpečnosti, mezi něž patří vedení informačních systémů podle zákona č. 119/2002 Sb., o zbraních, zabezpečení skladovaných zbraní, které jsou zajištěné, zadržené, nalezené či dočasně uložené, výkon dozoru a dohledu nad oblastí zbraní a střeliva a plnění dalších bezpečnostních úkolů jako je např. odhalování a dokumentování přestupků a správních deliktů v těchto oblastech;
3. činnosti vyplývající z mezinárodních smluv a závazků, jako je plnění povinnosti vyplývající ze směrnice 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní a z Úmluvy Rady Evropy o kontrole nabývání a držení střelných zbraní jednotlivými osobami, šetření dotazů od policií ze zemí sdružených v organizacích EUROPOL a INTERPOL a poskytnutí údajů o ztracených nebo odcizených zbraních do Schengenského informačního systému;
4. další činnosti podle zákona č. 310/2006 Sb., nebo 61/1988 Sb., kterými jsou zejména posouzení, zda žadatel o koncesi splňuje podmínky § 4 tohoto zákona (bezúhonnost, způsobilost k právním úkonům, bezpečnostní způsobilost), provádění registrace a vydávání dokladu o registraci fyzických a právnických osob, které hodlají nakládat s bezpečnostním materiálem v rámci jiné než podnikatelské činnosti, rozhodnutí o propadnutí nebo zabrání bezpečnostního materiálu, jakož i další činnosti podle těchto zákonů.

5.2 Normotvorba uvnitř Policie České republiky

Normotvorbu uvnitř Policie ČR lze rozdělit do několika stupňů podle řídicí úrovně vedoucího pracovníka, který interní akt řízení vydává. V podstatě jako základní dělení lze spatřovat v dělení na interní akty řízení v oboru působnosti Ministerstva vnitra (MV) a interní akty řízení v oboru působnosti Policejního prezidia ČR. Na dalších úrovních se

pak jedná zejména o interní akty řízení vydávané řediteli správ krajů, respektive jejich náměstků, případně vydávané řediteli pro řízení lidských zdrojů.

5.2.1 Interní akty řízení vydávané Ministerstvem vnitra

Pravidla pro přípravu a vyhlášení interních aktů řízení v oboru působnosti Ministerstva vnitra se řídí nařízením Ministerstva vnitra č. 90 ze dne 24. srpna 1999. Tímto nařízením je upraven postup útvarů Ministerstva vnitra, rozpočtových a příspěvkových organizací zřízených Ministerstvem vnitra a útvarů Policie ČR při přípravě, vyhlášení a evidování interních aktů řízení vydávaných v oboru působnosti Ministerstva vnitra. Pokud se týká Policie ČR, věcná příslušnost ke zpracování návrhu interního aktu řízení vyplývá z působnosti vymezené organizačními řády MV a Policejního prezidia ČR a jednotlivých útvarů MV a policie.

V oboru působnosti MV rozlišujeme následující interní akty řízení:

- ✚ nařízení Ministerstva vnitra,
- ✚ interní pokyn, kterým je pokyn ministra vnitra a pokyn vedoucího zaměstnance,
- ✚ akt metodického usměrňování, kterým je metodický návod a oznámení.

První dva, ze shora jmenovaných, mají vůči zaměstnancům MV, ke kterým se vztahují, závazný charakter a jejich porušení má mnohdy za následek uložení sankce za kázeňský přestupek či jiný správní delikt. Akty metodického usměrňování mají pouze doporučující charakter, ale v praxi i tato doporučení mnohdy zaměstnance MV zavazují.

Návrh interního aktu řízení ministra je předkládán k vyjádření všem náměstkům ministra případně dalším vedoucím zaměstnancům a služebním funkcionářům, které stanoví odbor legislativy, koordinace předpisů a kompatibility s právem Evropských

společenství a až poté je předložen ministru vnitra ke schválení. Za právní bezvadnost a legislativně technickou úroveň plně odpovídá odbor legislativy, koordinace předpisů a kompatibility s právem Evropských společenství.

Nařízení a pokyny, které jsou interními akty řízení ministra, se v plném znění uveřejňují v první části Věstníku Ministerstva vnitra. V druhé části Věstníku MV se pak uveřejňují meziresortní dohody a ostatní interní akty řízení v oboru působnosti Ministerstva vnitra a to buď v plném znění, nebo alespoň informace o schválení takového dokumentu.

5.2.2 Interní akty řízení v oboru působnosti Policejního prezidia ČR

Tato problematika je upravena závazným pokynem policejního prezidenta č. 222 ze dne 31. prosince 2008. Tento interní akt řízení vychází zejména z čl. 22, odst. 1 nařízení Ministerstva vnitra č. 90/1999, který se stanoví pravidla pro přípravu a vyhlášení interních aktů řízení v oboru působnosti Ministerstva vnitra a z čl. 10, odst. 3 nařízení Ministerstva vnitra č. 78/2002, kterým se stanoví pravidla pro přípravu organizačních řádů. Tímto závazným pokynem jsou v působnosti Policie České republiky jednoznačně stanovena pravidla pro přípravu, schvalování, vyhlášení a evidenci interních aktů řízení, organizačních řádů a dohod a seznamování se s nimi.

V oboru působnosti Policejního prezidia ČR rozeznáváme čtyři základní druhy interních aktů řízení a to závazný pokyn policejního prezidenta, rozkaz policejního prezidenta, pokyn vedoucího pracovníka a rozkaz vedoucího pracovníka. Návody, metodiky, směrnice apod. se nepovažují za interní akty řízení, neboť mají pouze doporučující charakter k určitému postupu.

Interní akty řízení se zveřejňují ve Sbírce interních aktů řízení. Veškeré Sbírky interních aktů řízení na všech řídicích úrovních včetně Věstníku Ministerstva vnitra je v rámci Policie ČR zveřejňován v automatizovaném informačním systému s manuálním

ukládáním dat provozovaném na centrální úrovni na základě právních předpisů⁸⁷, který nese název eSIAŘ. Tento systém využívá intranetu Ministerstva vnitra a s jeho pomocí je zajištěna distribuce mezi všechny podřízené pracovníky.

⁸⁷ § 37, odst. 5 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce

VI. ZÁVĚR

Nový služební zákon poskytl policistům důstojné finanční ohodnocení za roky, které obětovali službě státu a veřejnosti. V porovnání s některými státy EU, jak je pojímá tato práce, nejsou, podle názoru autora, výsluhové nároky plnohodnotným oceněním, po všech stránkách náročné služby u Policie ČR. Jak vyplývá z předchozích kapitol, je zřejmé, že výsluhový příspěvek není v právních normách některých států vůbec koncipován. V takovém případě je možné na jeho roveň postavit a s ním i konfrontovat výši důchodů policistů těchto zemí. Někdy je tento důchod v právních normách označován jako policejní důchod (v případě Polské republiky), jindy jako starobní důchod, či jednoduše důchod. Z komparace finančních výplat náležející policistům po skončení služebního poměru (odchodu do důchodu), jak ji pojímá tato práce, lze vyčíst, že policista sloužící v podmínkách služebního zákona platného na území České republiky pobírá jednoznačně nejmenší příspěvek. Ve srovnání se slovenskými kolegy pobírají čeští policisté výsluhový příspěvek ve výši pouhých 54,8 % jejich výsluhového důchodu. Ve srovnání s dalšími zeměmi EU, uvedenými v této práci, pak čeští policisté pobírají výsluhový příspěvek ve výši 66,7 % policejního důchodu polských kolegů, 69,7 % důchodu německých policistů a 58,8 % důchodu rakouských policistů.

I přes tento nepříznivý poměr ve srovnání s těmito zeměmi EU, jsou mnohdy tyto příjmy za zásluhy, jak je můžeme nazvat, veřejností vnímány negativně. Vlny nesouhlasu s výplatami těchto výhod jsou spojeny s negativními událostmi prezentovanými médii a vztahujícími se k příslušníkům policie. Jsou to zejména informace o trestné činnosti páchané policisty, překročení pravomocí policistů, zanedbání povinností policistů, které se promítají například do propuštění nebezpečného pachatele z výkonu vazby, nebo do útěku nebezpečného pachatele v době jeho zadržení policií. Mimo tyto případy se pak ze strany veřejnosti objevují i tvrzení opírající se o fakt, že policisté mající nárok na tyto finanční výhody, jsou i bývalými příslušníky Sboru národní bezpečnosti, mnohdy označovanými hanlivým slovem „esenbáci“, kteří sloužili totalitnímu režimu. Na tento fakt nezbývá než kladně

odpovědět. Tito lidé skutečně sloužili totalitnímu režimu, ale jejich služba, ostatně tak jako služba většiny dnešních příslušníků Policie ČR, spočívala v ochraně veřejného pořádku, v odhalování a usvědčování pachatelů vražd, krádeží a znásilnění a věřte, že tato služba byla v mnohých ohledech náročnější a nebezpečnější než ta dnešní. Proto, pokud se těmito argumenty někteří ohánějí, mohu s klidným svědomím říci, že problematice nerozumí a nabízím i jim možnost stát se příslušníkem Policie ČR a vyzkoušet si tak na vlastní kůži plnění náročných povinností za dodržení a v podmínkách všech omezení uvedených ve služebním zákoně a dalších interních aktů řízení.

A to je jasný a nový obraz veřejné správy, respektive Policie ČR, ve světle zákona o služebním poměru bezpečnostních sborů zákona č. 361/2003 Sb..

VII. SEZNAM LITERATURY

1. BOHMAN, M., *Policejní sbory ve vybraných zemích Evropské unie*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky odbor bezpečnostní politiky, 2008.
2. Důvodová zpráva k zákonu č. 361/2003 Sb.,
3. <http://www.abchistory.cz/legislativa.htm>. *Historické právní a legislativní dokumenty*. [Online] abcHistory.cz , 2004–2009 .
4. <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/policie/index.html>. <http://www.mvcr.cz/>. [Online]
5. <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/policie/historie.html>. [Online]
6. http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/policie/severocesky/litomerice2/179.html. [Online]
7. http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/moderniz/vs_vcr.pdf. [Online]
8. <http://www.epravo.cz/>. *epravo.cz*. [Online] 1999-2009. ISSN 1213-189X.
9. <http://www.minv.sk/>
10. <http://www.minv.sk/?prehlad-zameranie-a-posobnost-sluzieb-policajneho-zboru>. [Online]
11. <http://www.minv.sk/ppz>. [Online]
12. <http://www.mvcr.cz/>. <http://www.policie.cz/clanek/reforma-policie-cr-sluzba-v-novych-podminkach-191470.aspx>. [Online]
13. <http://www.polis.osce.org/countries/f/29/94/Organization%20Chart%20-%20Slovak%20National%20Police.pdf>. [Online]
14. IURA EDITION, spol. s r.o.
<http://www.zbierka.sk/zz/predpisy/default.aspx?Text=328%2f2002&rr=&Stemming=True&Thezaurus=False&FuzzyDia=False&Operator=AND&SearchTitles=False>. [Online] 1999 - 2009.
15. <http://www.policja.pl/>
16. <http://www.policja.pl/portal/pol/39/749/> [Online]
17. <http://www.mzv.cz/>

18. <http://www.cs.wikipedia.org/wiki/Polsko>. [Online]
19. http://www.en.wikipedia.org/wiki/služba_bezpieczeństwa. [Online]
20. <http://www.en.wikipedia.org/wiki/Bundespolizei>. [Online]
21. <http://www.bundespolizei.de/> [Online]
22. <http://www.bundeskriminalamt.de/> [Online]
23. <http://www.cs.wikipedia.org/wiki/Rakousko>. [Online]
24. <http://www.polizei.gv.at/> [Online]
25. <http://www.bundespolizei.gv.at/> [Online]
26. <http://www.bmi.gv.at/kriminalpolizei> [Online]
27. [http:// aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/moderniz/vs_vcr.pdf](http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/moderniz/vs_vcr.pdf) [Online]
28. http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/policie/severocesky/ustiprezentace/1875.html [Online]
29. http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/policie/severocesky/litomerice/konakty/2282.html [Online]
30. intranet POLICIE České republiky [Online]
31. MACEK, P., UHLÍŘ, L., *Dějiny policie a četnictva II., Československo (1918-1939)*. 1. vydání Praha: POLICE HISTORY, P. O. BOX 104, 142 01 Praha 411, 1999. 230 s. ISBN 80-902670-0-9
32. MACEK, P., UHLÍŘ, L., *Dějiny policie a četnictva III., Protektorát Čechy a Morava a Slovenský stát (1939-1945)*. 1. vydání Praha: POLICE HISTORY, P. O. BOX 104, 142 01 Praha 411, 2001. 230 s. ISBN 80-86477-01-0.
33. MACEK, P., a kol., *Pořádková činnost policie*. 1. vydání Praha: POLICE HISTORY, P. O. BOX 104, 142 01 Praha 411, 2003. 165 s. ISBN 80-86477-16-9.
34. *Magazín prop otázky bezpečnosti hlásí se policie*. Ročník IV, č. 5 Praha: MITA Press, spol. s r. o., Šaldova 386/3, 2000. ISSN 1211-8826.
35. *Naše policie*. Ročník 16, č. 1 Praha: NOS PČR, Bartolomějská 7, 2009.
36. Nařízení vlády č. 104/2005 Sb., kterým se stanoví katalog činností v bezpečnostních sborech, ve znění pozdějších předpisů

37. Nařízení Ministerstva vnitra č. 90/1999, který se stanoví pravidla pro přípravu a vyhlášení interních aktů řízení v oboru působnosti Ministerstva vnitra
38. Nařízení Ministerstva vnitra č. 78/2002, kterým se stanoví pravidla pro přípravu organizačních řádů
39. Nařízení Ministerstva vnitra č. 90 ze dne 24. srpna 1999
40. *Reforma Policie ČR – služba v nových podmínkách*, Praha, prosinec 2008; předkladatelé MUDr. Mgr. Ivan Langer, ministr vnitra; brig. gen. Mgr. Oldřich Martinů, policejní prezident – dostupné též na <http://www.policie.cz/clanek/reforma-policie-cr-sluzba-v-novych-podminkach-191470.aspx>
41. STAŠA, J., *Úvod do českého správního práva*. čtvrté doplněné vydání Praha: Policejní akademie ČR, 2003. 187 s. ISBN 80-7251-067-3
42. Úřednický zákon Svobodného státu Sasko (*Beamtengesetz für den Freistaat Sachsen*) ve znění vyhlášky ze dne 14. června 1999
43. Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení listiny základních lidských práv a svobod
44. *USTAWA z dnia 6 kwiecień 1990 r., o Policji*
45. *USTAWA z dnia 18 lutego 1994 r., o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin*
46. Vyhláška č. 487/2004 Sb., o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru, ve znění pozdějších předpisů
47. Vyhláška č. 393/2006 Sb., o zdravotní způsobilosti
48. *Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů a předpisy související platné znění k 1. listopadu 2006*, Praha: Odbor personální MV oddělení metodiky a kontroly, Tiskárna MV ČR, p. o., Bartůňkova 4/1159, Praha 4, 2007. 319 s.
49. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
50. Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
51. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
52. Zákon č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti

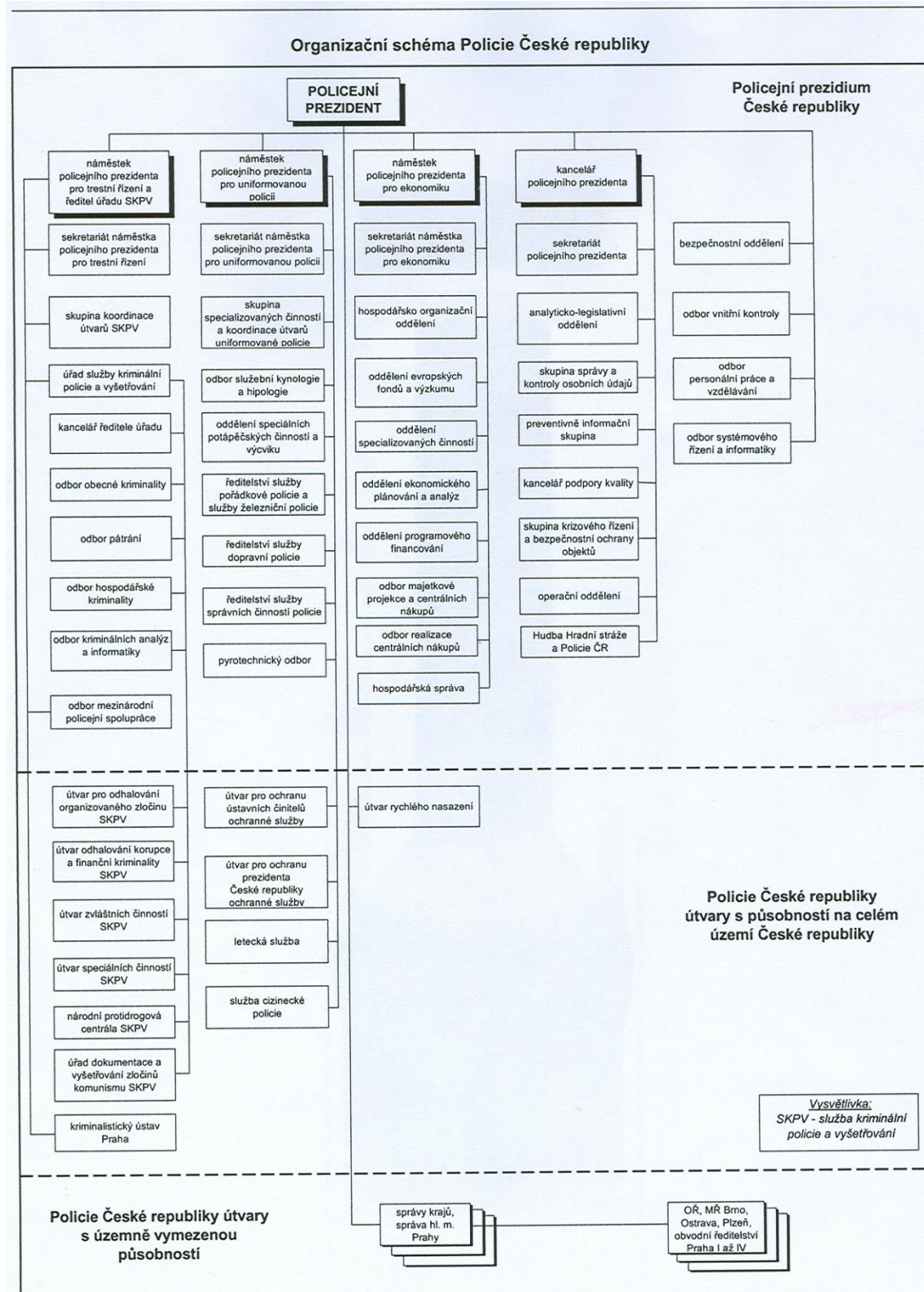
53. Zákon České národní rady č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie ČR
54. Zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích
55. Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění zákona č. 203/1994 Sb. a zákona č. 237/2000 Sb.
56. Zákon č. 73/1998 Z. z., o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície.
57. Zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
58. Zákon č. 732/2004 Z. z., změnový zákon
59. Zákon o služebním právu úředníků 1979, spolkový zákon ze dne 27. června 1979, Sbírka zákonů č. 333 o služebním právu úředníků (*Beamtendienstrechtsgesetz 1979 (BDG), Bundesgesetz vom 27. Juni 1979, Bundesgesetzblatt (BGBl) Nr. 333 über das Dienstrecht der Beamten.*
60. Zákon NR SR č. 191/1993 Z. z., o policajnom zbore, ve znění novel a doplňků
61. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
62. Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších zákonů
63. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 153/2006, kterým se stanoví požadavky na tělesnou zdatnost uchazečů o přijetí do služebního poměru příslušníka Policie České republiky a příslušníků Policie České republiky pro výkon služby na služebním místě, na které mají být ustanoveni, ve znění závazného pokynu policejního prezidenta č. 188/2008
64. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 38/2007, kterým se upravuje postup a organizační zabezpečení vysílání příslušníků Policie České republiky do zahraničních mírových operací, (závazný pokyn o medailích).

VIII. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1	Organizační struktura Policejního prezidia ČR (viz text str. 13)	I
Příloha č. 2	Přehled Okresních ředitelství policie ČR v návaznosti na Krajské správy Policie ČR a správní obvody vyšších územně samosprávných celků (viz text str. 18)	II
Příloha č. 3	Organizační struktura Policie ČR, Správy Severočeského kraje se sídlem v Ústí nad Labem, stav k 31. prosinci 2008 (viz text str. 21)	III
Příloha č. 4	Organizační struktura „Prezídia policejného sboru Slovenské republiky“ (viz text str. 66)	IV
Příloha č. 5	Plánované a skutečné stavy policistů k 1. lednu 2007 (viz text str. 82)	V
Příloha č. 6	Graf - plánované a skutečné stavy policistů k 1. lednu 2007 (viz text str. 82)	VI
Příloha č. 7	Plánované a skutečné stavy policistů k 1. lednu 2008 (viz text str. 82)	VII
Příloha č. 8	Graf - plánované a skutečné stavy policistů k 1. lednu 2008 (viz text str. 82)	VIII
Příloha č. 9	Počty policistů k 1. lednu 2007 dle věku (viz text str. 83)	IX
Příloha č. 10	Graf - počty policistů k 1. lednu 2007 dle věku (viz text str. 83)	X
Příloha č. 11	Počty policistů k 1. lednu 2008 dle věku (viz text str. 83)	XI
Příloha č. 12	Graf - počty policistů k 1. lednu 2008 dle věku (viz text str. 83)	XII
Příloha č. 13	Počty policistů k 1. lednu 2007 dle délky služby (viz text str. 83)	XIII
Příloha č. 14	Graf - počty policistů k 1. lednu 2007 dle délky služby (viz text str. 83)	XIV
Příloha č. 15	Počty policistů k 1. lednu 2008 dle délky služby (viz text str. 83)	XV
Příloha č. 16	Graf - počty policistů k 1. lednu 2008 dle délky služby (viz text str. 83)	XVI
Příloha č. 17	Graf – věková struktura Policie ČR v letech 2004 – 2008 (viz text str. 83)	XVII
Příloha č. 18	Graf – struktura Policie ČR v letech 2004 – 2008 dle délky odsloužených let (viz text str. 83)	XVIII
Příloha č. 19	Počty policistů dle pohlaví k 1. lednu 2007 (viz text str. 84)	XIX
Příloha č. 20	Graf - počty policistů dle pohlaví k 1. lednu 2007 (viz text str. 84)	XX

Příloha č. 21	Počty policistů dle pohlaví k 1. lednu 2008 (viz text str. 84)	XXI
Příloha č. 22	Graf - počty policistů dle pohlaví k 1. lednu 2008 (viz text str. 84)	XXII
Příloha č. 23	Počty policistů dle vzdělání k 1. lednu 2007 (viz text str. 84)	XXIII
Příloha č. 24	Graf - počty policistů dle vzdělání k 1. lednu 2007 (viz text str. 84)	XXIV
Příloha č. 25	Počty policistů dle vzdělání k 1. lednu 2008 (viz text str. 84)	XXV
Příloha č. 26	Graf - počty policistů dle vzdělání k 1. lednu 2008 (viz text str. 84)	XXVI
Příloha č. 27	Graf – procentní zastoupení mužů a žen v Policii ČR v letech 2004 – 2008 (viz text str. 84)	XXVII
Příloha č. 28	Graf – vzdělanostní struktura Policie ČR v letech 2004 – 2008 (viz text str. 84)	XXVIII

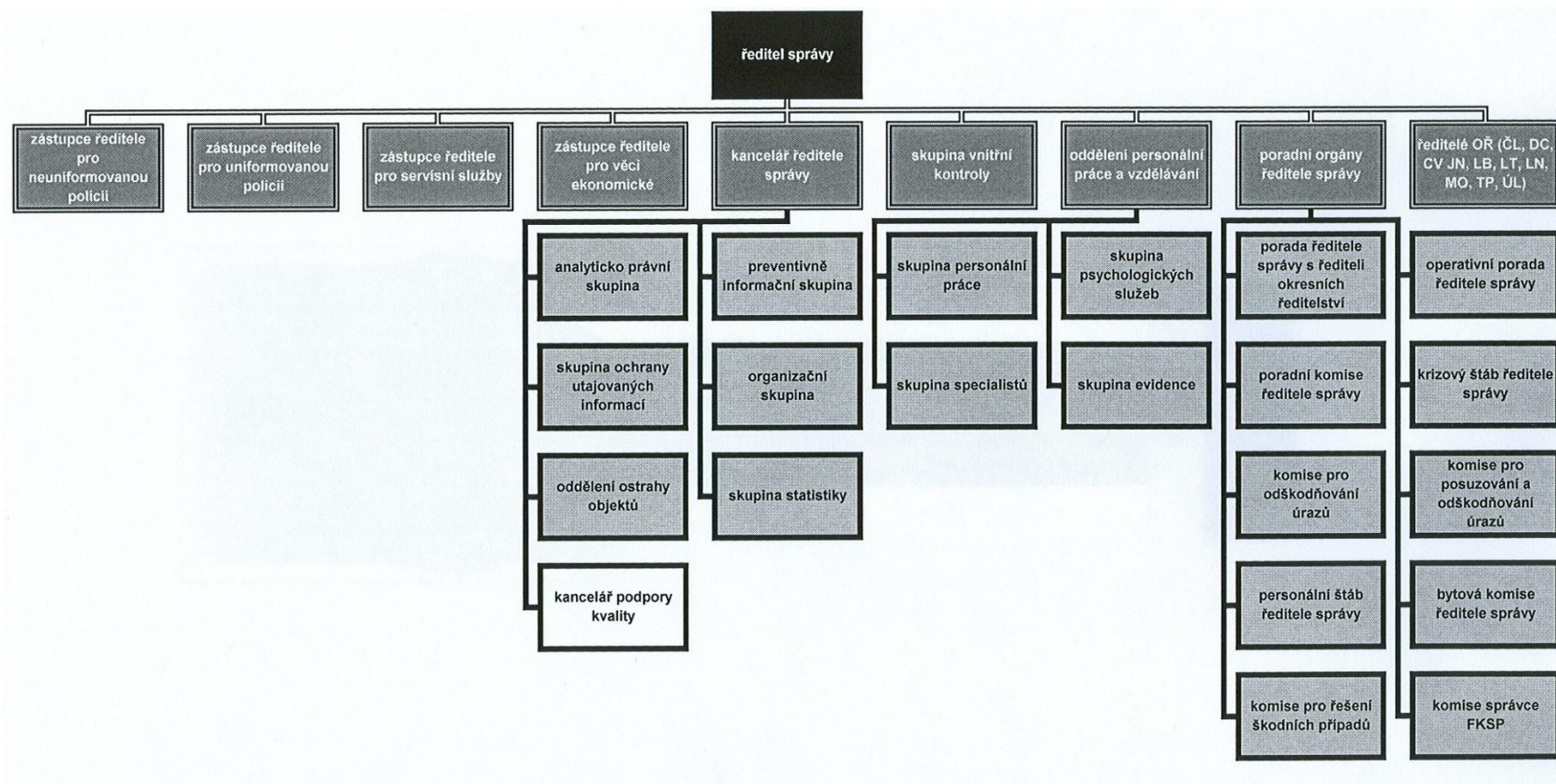
Příloha č. 1 - Organizační struktura Policejního prezidia ČR (viz text str. 13)

Příloha č. 2 - Přehled Okresních ředitelství policie ČR v návaznosti na Krajské správy Policie ČR a správní obvody vyšších územně samosprávných celků (viz text str. 18)

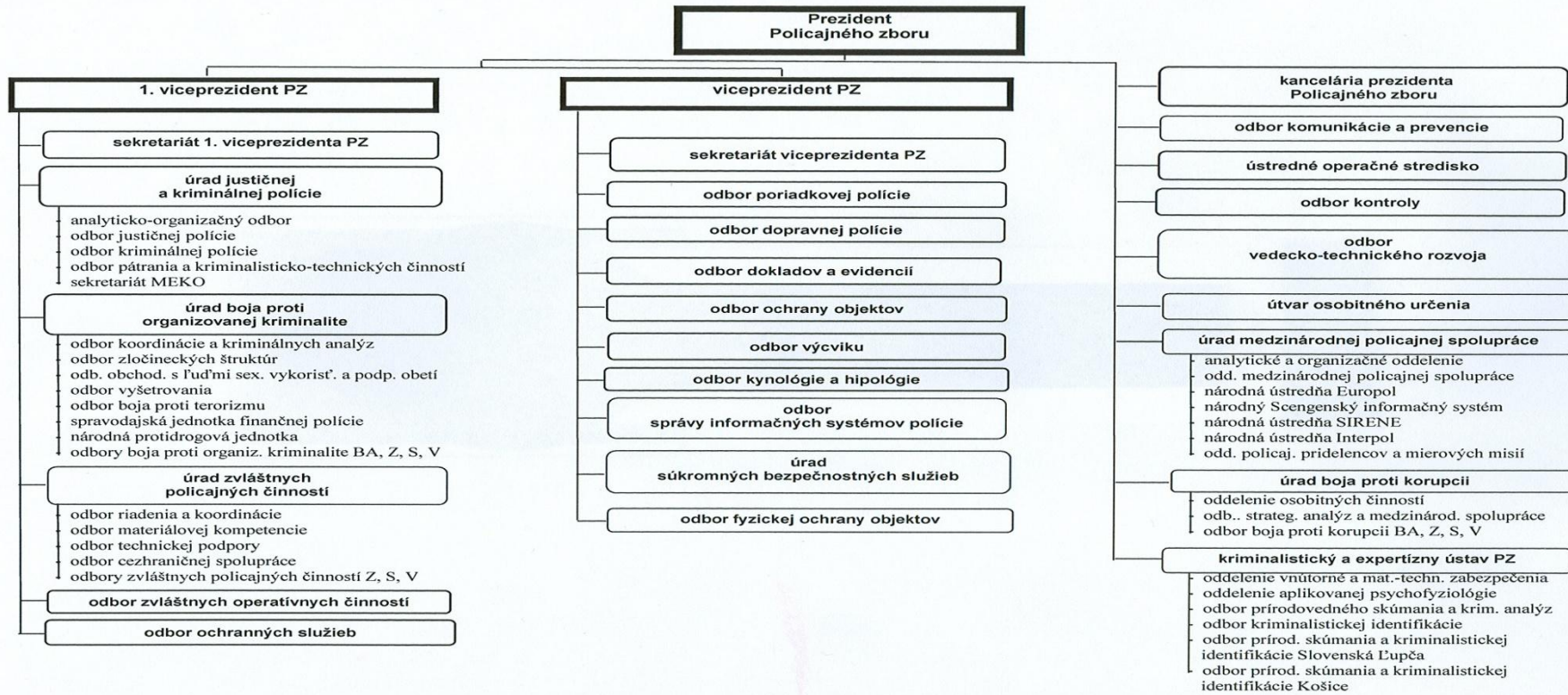
Správa Policie ČR	Okresy	Správní obvod VÚSC
Správa hl. m. Prahy	Praha 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10	Hlavní město Praha
Správa Jihočeského kraje	České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec	Jihočeský kraj
	Pelhřimov	kraj Vysočina
	Písek, Prachatice, Strakonice, Tábor	Jihočeský kraj
Správa Jihomoravského kraje	Brno – město, Blansko, Brno – venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov, Znojmo	Jihomoravský kraj
	Jihlava, Třebíč, Žďár nad Sázavou	kraj Vysočina
	Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín, Zlín	Zlínský kraj
Správa Severočeského kraje	Děčín, Chomutov, Litoměřice, Louny, Most, Teplice, Ústí nad Labem	Ústecký kraj
	Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec	Liberecký kraj
Správa Severomoravského kraje	Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk, Jeseník	Olomoucký kraj
	Ostrava, Bruntál, Frýdek – Místek, Karviná, Nový Jičín	Moravskoslezský kraj
Správa Středočeského kraje	Benešov, Kladno, Kolín, Kutná Hora, Mělník, Mladá Boleslav, Nymburk, Praha – východ, Praha – západ, Příbram, Rakovník	Středočeský kraj
Správa Východočeského kraje	Chrudim, Pardubice, Svitavy, Ústí nad Orlicí	Pardubický kraj
	Hradec Králové, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov	Královéhradecký kraj
	Havlíčkův Brod	kraj Vysočina
	Semily	Liberecký kraj
Správa Západočeského kraje	Plzeň – město, Domažlice, Klatovy, Plzeň –jih, Plzeň – sever, Rokycany, Tachov	Plzeňský kraj
	Karlovy Vary, Cheb, Sokolov	Karlovarský kraj

Příloha č. 3 - Organizační struktura Policie ČR, Správy Severočeského kraje se sídlem v Ústí nad Labem, stav k 31. prosinci 2008 (viz text str. 21)

Příloha č. 4 – Organizační struktura „Prezídia policajného zboru Slovenskej republiky“ (viz text str. 66)

Prezídium Policajného zboru SR

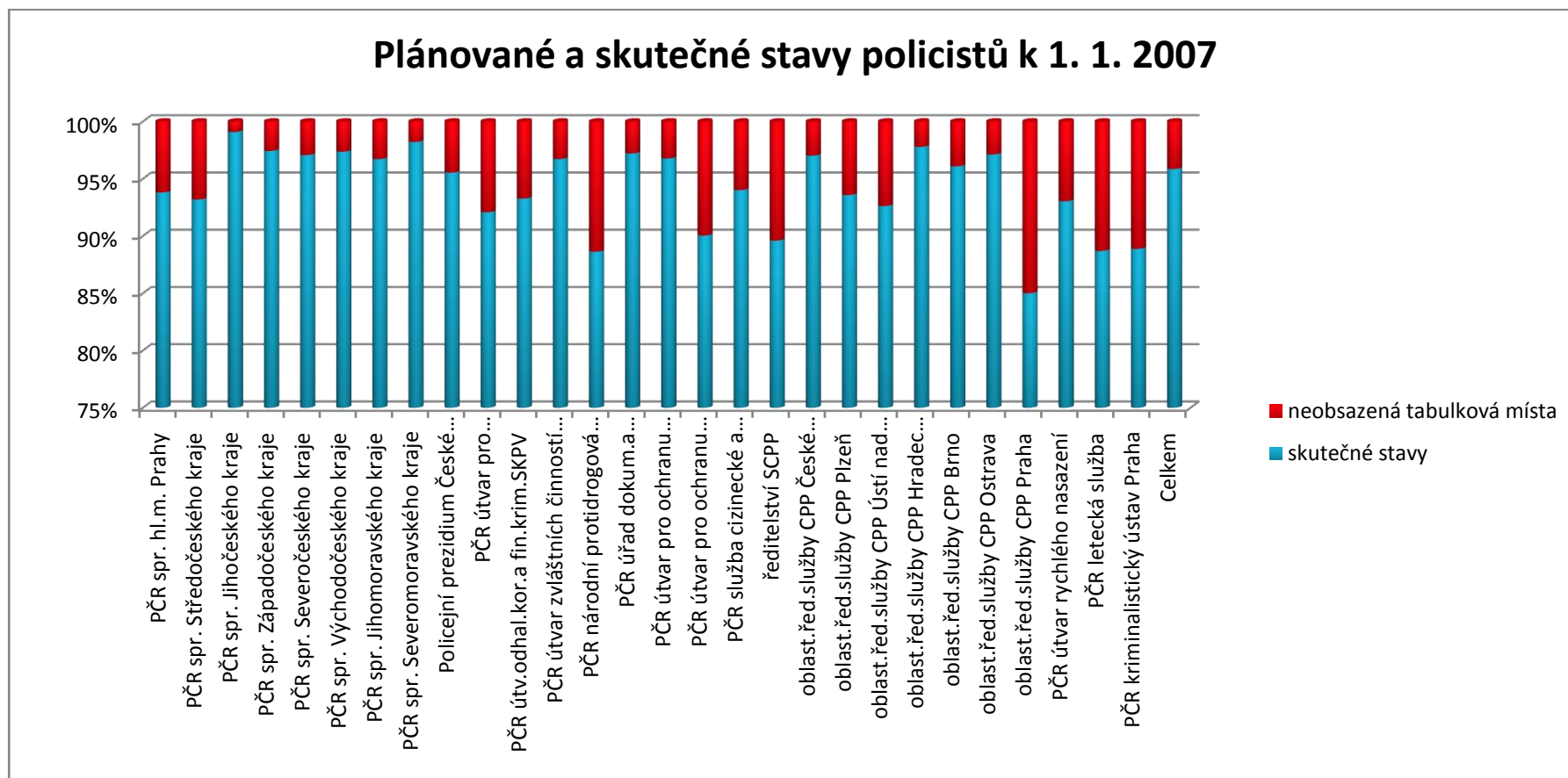
Příloha č. 5 – Plánované a skutečné stavy policistů k 1. lednu 2007 (viz text str. 82)

Plánované a skutečné stavy policistů k 1. 1. 2007

	POLICIE			
	plán	skutek	rozdíl	naplněnost
PČR spr. hl. m. Prahy	7016	6582	-434	93,8%
PČR spr. Středočeského kraje	3940	3672	-268	93,2%
PČR spr. Jihočeského kraje	2539	2516	-23	99,1%
PČR spr. Západočeského kraje	3591	3499	-92	97,4%
PČR spr. Severočeského kraje	4357	4230	-127	97,1%
PČR spr. Východočeského kraje	3692	3595	-97	97,4%
PČR spr. Jihomoravského kraje	5391	5215	-176	96,7%
PČR spr. Severomoravského kraje	5737	5635	-102	98,2%
Celkem	36263	34944	-1319	96,4%
Policejní prezidium České republiky	830	793	-37	95,5%
PČR útvar pro odhal. organiz. zločinu SKPV	493	454	-39	92,1%
PČR útv. odhal. kor. a fin. krim. SKPV	417	389	-28	93,3%
PČR útvar zvláštních činností SKPV	675	653	-22	96,7%
PČR národní protidrogová centrála SKPV	176	156	-20	88,6%
PČR úřad dokum. a vyš. zloč. komunismu SKPV	36	35	-1	97,2%
PČR útvar pro ochranu ústavních činitelů	1120	1084	-36	96,8%
PČR útvar pro ochranu prezidenta ČR	201	181	-20	90,0%
PČR služba cizinecké a pohraniční policie	6724	6322	-402	94,0%
ředitelství SCPP	154	138	-16	89,6%
oblast. řed. služby CPP České Budějovice	640	621	-19	97,0%
oblast. řed. služby CPP Plzeň	982	919	-63	93,6%
oblast. řed. služby CPP Ústí nad Labem	909	842	-67	92,6%
oblast. řed. služby CPP Hradec Králové	545	533	-12	97,8%
oblast. řed. služby CPP Brno	1512	1453	-59	96,1%
oblast. řed. služby CPP Ostrava	1081	1050	-31	97,1%
oblast. řed. služby CPP Praha	901	766	-135	85,0%
PČR útvar rychlého nasazení	115	107	-8	93,0%
PČR letecká služba	62	55	-7	88,7%
PČR kriminalistický ústav Praha	162	144	-18	88,9%
Celkem	10181	9580	-601	94,1%
Policie ČR - Celkem	47274	45317	-1957	95,9%

Uvedená data byla čerpána z IS EKIS II

Příloha č. 6 – Graf - plánované a skutečné stavy policistů k 1. lednu 2007 (viz text str. 82)

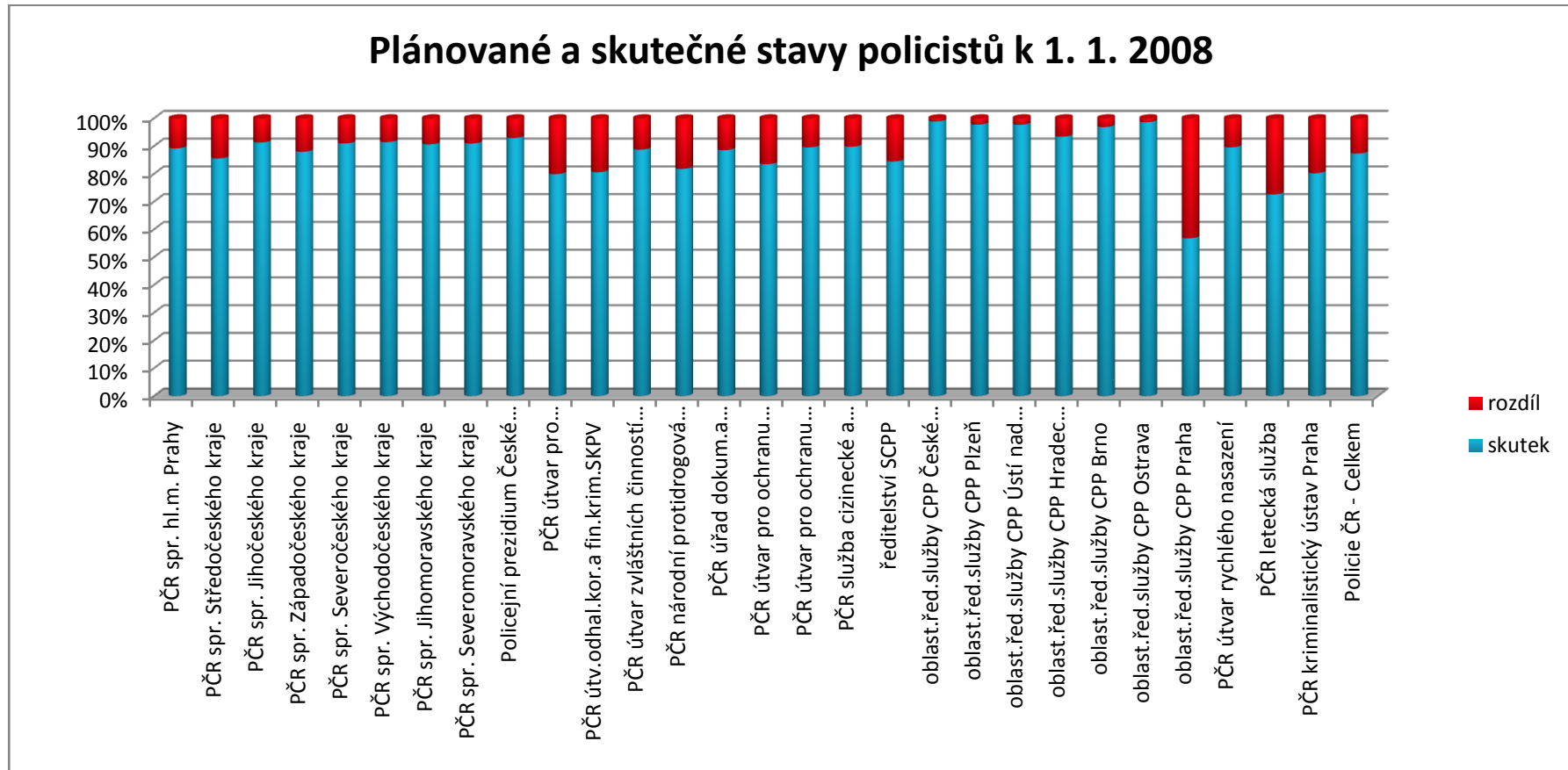
Příloha č. 7- Plánované a skutečné stavy policistů k 1. lednu 2008 (viz text str. 82)

Plánované a skutečné stavy policistů k 1. 1. 2008

	POLICIE			
	plán	skutek	rozdíl	naplněnost
PČR spr. hl.m. Prahy	7009	6252	-757	89,2%
PČR spr. Středočeského kraje	3941	3372	-569	85,6%
PČR spr. Jihočeského kraje	2712	2476	-236	91,3%
PČR spr. Západočeského kraje	3980	3501	-479	88,0%
PČR spr. Severočeského kraje	4651	4231	-420	91,0%
PČR spr. Východočeského kraje	3778	3455	-323	91,5%
PČR spr. Jihomoravského kraje	5864	5315	-549	90,6%
PČR spr. Severomoravského kraje	6170	5611	-559	90,9%
Celkem	38105	34213	-3892	89,8%
Policejní prezidium České republiky	834	775	-59	92,9%
PČR útvar pro odhal. organiz. zločinu SKPV	493	394	-99	79,9%
PČR útv. odhal. kor. a fin. krim. SKPV	418	337	-81	80,6%
PČR útvar zvláštních činností SKPV	675	599	-76	88,7%
PČR národní protidrogová centrála SKPV	176	144	-32	81,8%
PČR úřad dokum. a vyš. zloč. komunismu SKPV	35	31	-4	88,6%
PČR útvar pro ochranu ústavních činitelů	1120	935	-185	83,5%
PČR útvar pro ochranu prezidenta ČR	201	180	-21	89,6%
PČR služba cizinecké a pohraniční policie	4867	4370	-497	89,8%
ředitelství SCPP	728	615	-113	84,5%
oblast. řed. služby CPP České Budějovice	450	445	-5	98,9%
oblast. řed. služby CPP Plzeň	487	476	-11	97,7%
oblast. řed. služby CPP Ústí nad Labem	566	553	-13	97,7%
oblast. řed. služby CPP Hradec Králové	425	397	-28	93,4%
oblast. řed. služby CPP Brno	961	931	-30	96,9%
oblast. řed. služby CPP Ostrava	581	573	-8	98,6%
oblast. řed. služby CPP Praha	669	380	-289	56,8%
PČR útvar rychlého nasazení	115	103	-12	89,6%
PČR letecká služba	62	45	-17	72,6%
PČR kriminalistický ústav Praha	162	130	-32	80,2%
Celkem	8324	7268	-1056	87,3%
Policie ČR - Celkem	47263	42256	-5007	89,4%

Uvedená data byla čerpána z IS EKIS II

Příloha č. 8 – Graf - plánované a skutečné stavy policistů k 1. lednu 2008 (viz text str. 82)

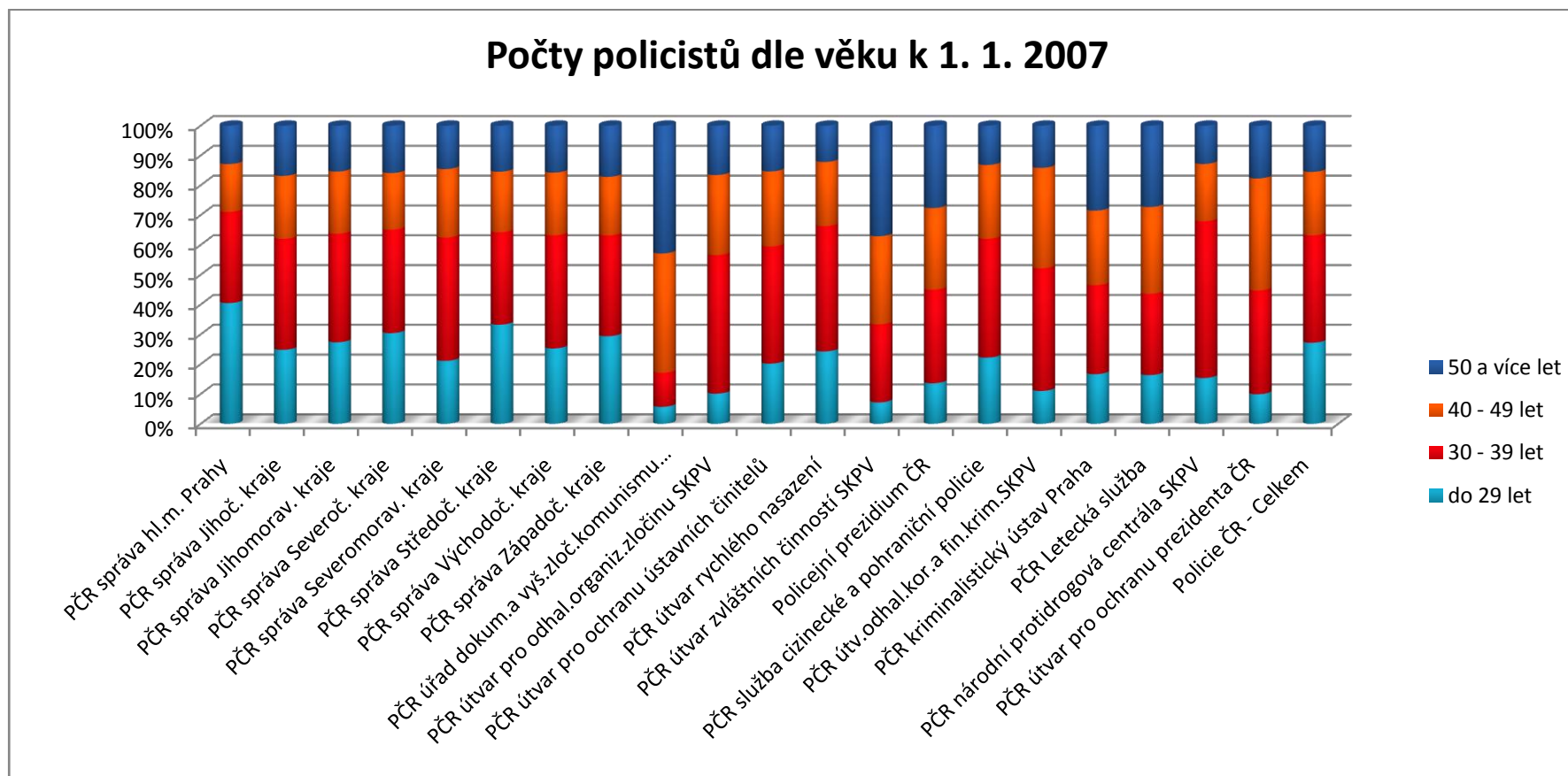
Příloha č. 9 – Počty policistů k 1. lednu 2007 dle věku (viz text str. 83)

Počty policistů k 1. 1. 2007 dle věku

	do 29 let	%	30 - 39 let	%	40 - 49 let	%	50 a více let	%	Celkem
PČR správa hl. m. Prahy	2667	40,4	2013	30,5	1056	16,2	846	12,9	6582
PČR správa Jihoč. kraje	625	24,8	937	37,2	531	21,2	423	16,8	2516
PČR správa Jihomorav. kraje	1427	27,4	1900	36,4	1087	20,8	801	15,4	5215
PČR správa Severoč. kraje	1288	30,4	1467	34,7	804	19,0	671	15,9	4230
PČR správa Severomorav. kraje	1191	21,1	2331	41,4	1294	23,0	819	14,5	5635
PČR správa Středoč. kraje	1222	33,3	1138	31,0	746	20,3	566	15,4	3672
PČR správa Východoč. kraje	910	25,3	1364	37,9	756	21,0	565	15,8	3595
PČR správa Západoč. kraje	1029	29,5	1183	33,8	687	19,6	600	17,1	3499
PČR úřad dokum. a vyš. zloč. komunismu SKPV	2	5,7	4	11,4	14	40,0	15	42,9	35
PČR útvar pro odhal. organiz. zločinu SKPV	46	10,1	211	46,5	122	26,9	75	16,5	454
PČR útvar pro ochranu ústavních činitelů	219	20,2	426	39,3	273	25,2	166	15,3	1084
PČR útvar rychlého nasazení	26	24,3	45	42,1	23	21,5	13	12,1	107
PČR útvar zvláštních činností SKPV	47	7,2	171	26,2	193	29,6	242	37,0	653
Policejní prezidium ČR	108	13,6	249	31,4	217	27,4	219	27,6	793
PČR služba cizinecké a pohraniční policie	1405	22,2	2519	39,8	1566	24,8	832	13,2	6322
PČR útv. odhal. kor. a fin. krim. SKPV	43	11,0	160	41,1	131	33,7	55	14,2	389
PČR kriminalistický ústav Praha	24	16,7	43	29,9	36	25,0	41	28,4	144
PČR Letecká služba	9	16,4	15	27,3	16	29,0	15	27,3	55
PČR národní protidrogová centrála SKPV	24	15,4	82	52,6	30	19,2	20	12,8	156
PČR útvar pro ochranu prezidenta ČR	18	9,9	63	34,8	68	37,6	32	17,7	181
Policie ČR - Celkem	12330	27,2	16321	36,0	9650	21,3	7016	15,5	45317

Uvedená data byla čerpána z IS EKIS II

Příloha č. 10 – Graf - počty policistů k 1. lednu 2007 dle věku (viz text str. 83)

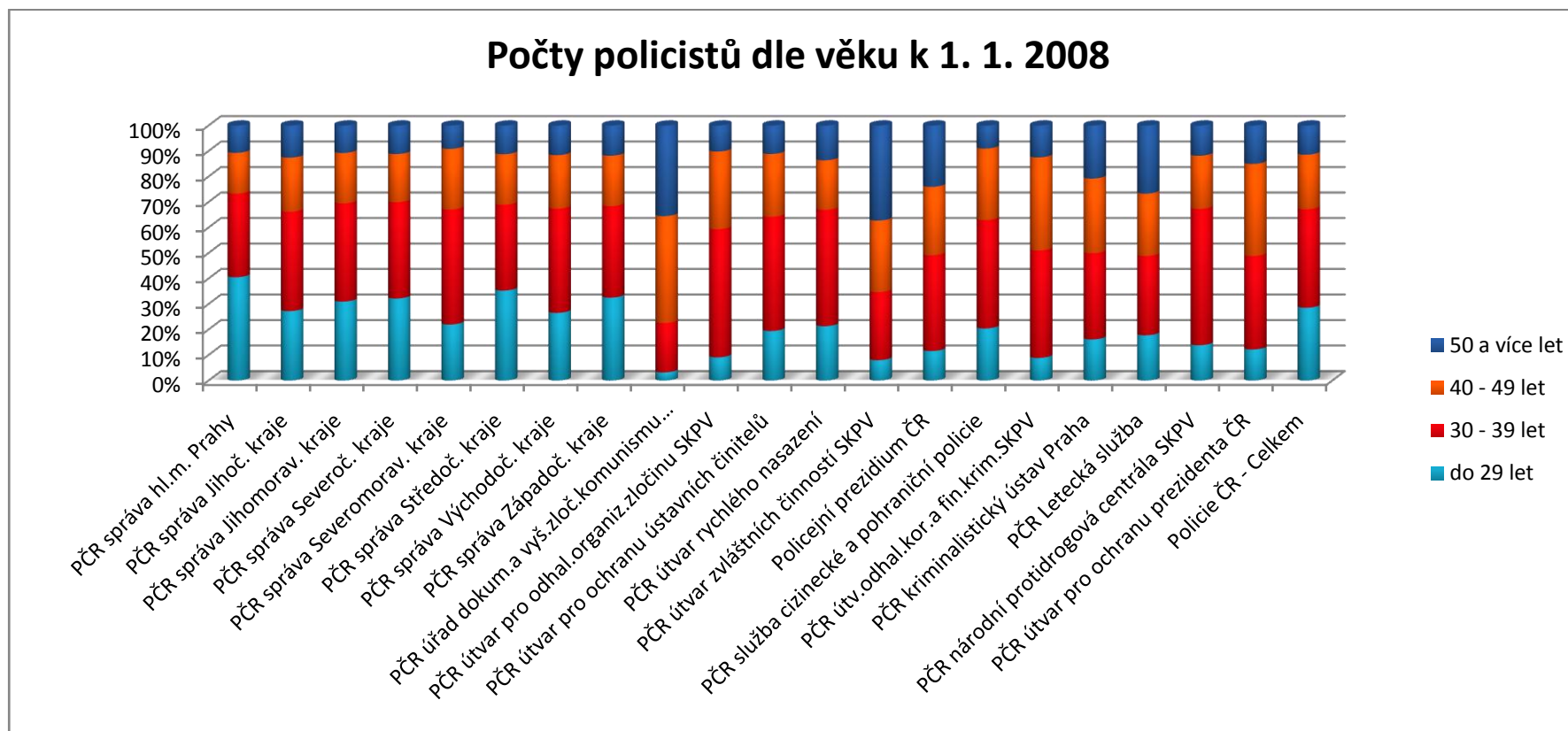
Příloha č. 11 – Počty policistů k 1. lednu 2008 dle věku (viz text str. 83)

Počty policistů k 1. 1. 2008 dle věku

	do 29 let	%	30 - 39 let	%	40 - 49 let	%	50 a více let	%	Celkem
PČR správa hl. m. Prahy	2535	40,5	2049	32,8	1001	16,0	667	10,7	6252
PČR správa Jihoč. kraje	675	27,3	965	39,0	525	21,2	311	12,5	2476
PČR správa Jihomorav. kraje	1648	31,0	2046	38,5	1052	19,8	569	10,7	5315
PČR správa Severoč. kraje	1363	32,2	1598	37,8	799	18,9	471	11,1	4231
PČR správa Severomorav. kraje	1235	22,0	2530	45,1	1335	23,8	511	9,1	5611
PČR správa Středoč. kraje	1191	35,3	1135	33,7	668	19,8	378	11,2	3372
PČR správa Východoč. kraje	918	26,5	1412	40,9	725	21,0	400	11,6	3455
PČR správa Západoč. kraje	1140	32,5	1256	35,9	692	19,8	413	11,8	3501
PČR úřad dokum. a vyš. zloč. komunismu SKPV	1	3,2	6	19,4	13	41,9	11	35,5	31
PČR útvar pro odhal.organiz. zločinu SKPV	36	9,1	198	50,3	120	30,5	40	10,1	394
PČR útvar pro ochranu ústavních činitelů	182	19,5	419	44,8	230	24,6	104	11,1	935
PČR útvar rychlého nasazení	22	21,4	47	45,6	20	19,4	14	13,6	103
PČR útvar zvláštních činností SKPV	48	8,0	160	26,7	168	28,1	223	37,2	599
Policejní prezidium ČR	90	11,6	291	37,6	208	26,8	186	24,0	775
PČR služba cizinecké a pohraniční policie	894	20,5	1857	42,5	1226	28,0	393	9,0	4370
PČR útv. odhal. kor. a fin. krim. SKPV	30	8,9	142	42,1	123	36,5	42	12,5	337
PČR kriminalistický ústav Praha	21	16,2	44	33,8	38	29,2	27	20,8	130
PČR Letecká služba	8	17,8	14	31,1	11	24,4	12	26,7	45
PČR národní protidrogová centrála SKPV	20	13,9	77	53,5	30	20,8	17	11,8	144
PČR útvar pro ochranu prezidenta ČR	22	12,2	66	36,7	65	36,1	27	15,0	180
Policie ČR - Celkem	12079	28,6	16312	38,6	9049	21,4	4816	11,4	42256

Uvedená data byla čerpána z IS EKIS II

Příloha č. 12 – Graf - počty policistů k 1. lednu 2008 dle věku (viz text str. 83)

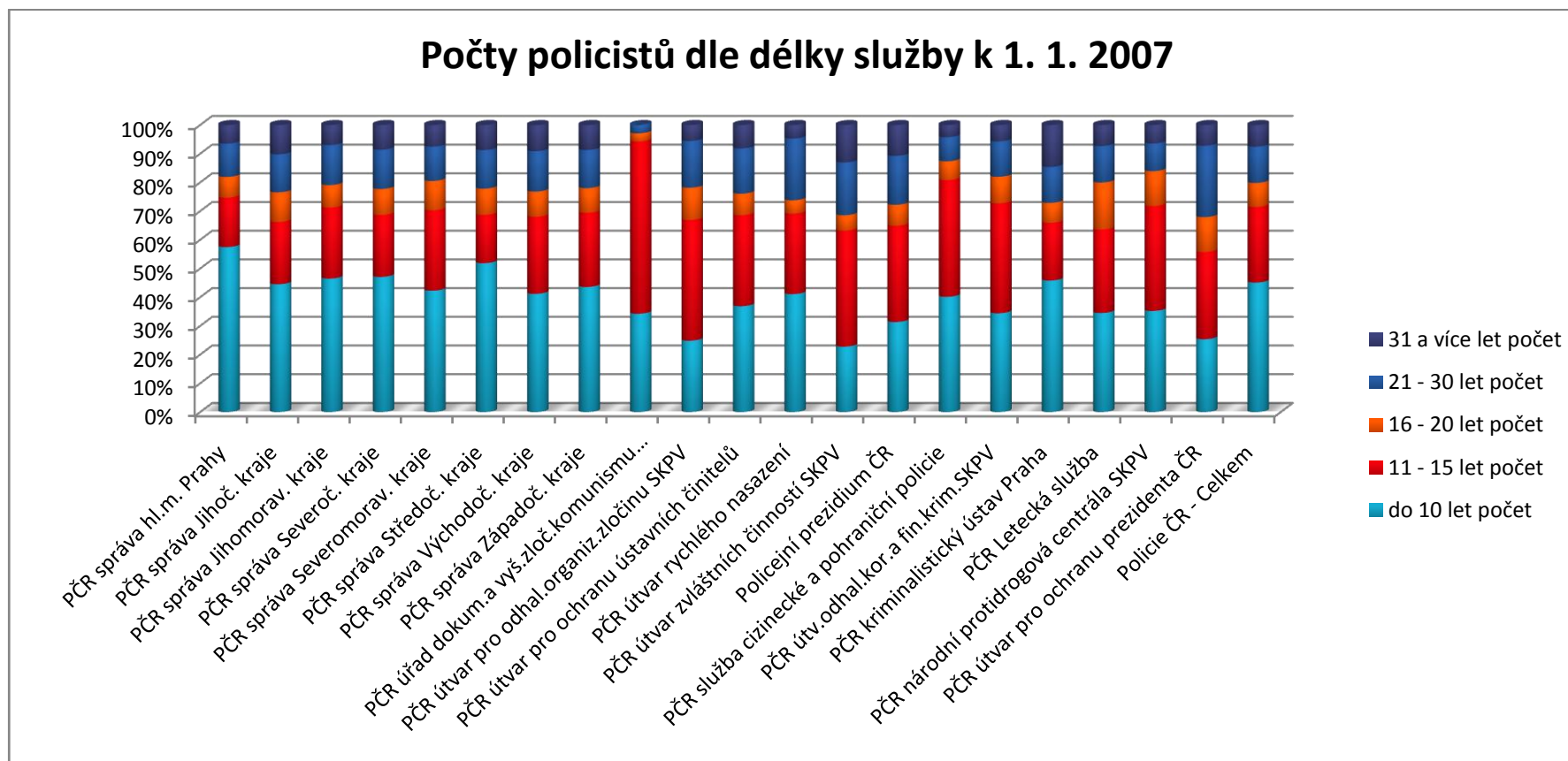
Příloha č. 13 – Počty policistů k 1. lednu 2007 dle délky služby (viz text str. 83)

Počty policistů k 1. 1. 2007 dle délky služby

	do 10 let		11 - 15 let		16 - 20 let		21 - 30 let		31 a více let		Celkem	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
PČR správa hl. m. Prahy	3785	57,5	1134	17,2	476	7,2	762	11,6	425	6,5	6582	100
PČR správa Jihoč. kraje	1121	44,6	546	21,7	260	10,3	333	13,2	256	10,2	2516	100
PČR správa Jihomorav. kraje	2426	46,5	1292	24,8	408	7,8	726	13,9	363	7,0	5215	100
PČR správa Severoč. kraje	1993	47,1	913	21,6	383	9,1	579	13,7	362	8,6	4230	100
PČR správa Severomorav. kraje	2385	42,3	1578	28,0	576	10,2	674	12,0	422	7,5	5635	100
PČR správa Středoč. kraje	1906	51,9	618	16,8	335	9,1	494	13,5	319	8,7	3672	100
PČR správa Východoč. kraje	1482	41,2	965	26,8	316	8,8	506	14,1	326	9,1	3595	100
PČR správa Západoč. kraje	1526	43,6	905	25,9	300	8,6	465	13,3	303	8,7	3499	100
PČR úřad dokum. a vyš. zloč. komunismu SKPV	12	34,3	21	60,0	1	2,9	1	2,9	0	0,0	35	100
PČR útvar pro odhal. organiz. zločinu SKPV	113	24,9	191	42,1	51	11,2	74	16,3	25	5,5	454	100
PČR útvar pro ochranu ústavních činitelů	400	36,9	344	31,7	81	7,5	171	15,8	88	8,1	1084	100
PČR útvar rychlého nasazení	44	41,1	30	28,0	5	4,7	23	21,5	5	4,7	107	100
PČR útvar zvláštních činností SKPV	149	22,8	264	40,4	35	5,4	120	18,4	85	13,0	653	100
Policejní prezidium ČR	249	31,4	266	33,5	58	7,3	135	17,0	85	10,7	793	100
PČR služba cizinecké a pohraniční policie	2541	40,2	2571	40,7	414	6,5	531	8,4	265	4,2	6322	100
PČR útv. odhal. kor. a fin. krim. SKPV	134	34,4	149	38,3	36	9,3	48	12,3	22	5,7	389	100
PČR kriminalistický ústav Praha	66	45,8	29	20,1	10	6,9	18	12,5	21	14,6	144	100
PČR Letecká služba	19	34,5	16	29,1	9	16,4	7	12,7	4	7,3	55	100
PČR národní protidrogová centrála SKPV	55	35,3	57	36,5	19	12,2	15	9,6	10	6,4	156	100
PČR útvar pro ochranu prezidenta ČR	46	25,4	55	30,4	22	12,2	45	24,9	13	7,2	181	100
Policie ČR - Celkem	20452	45,1	11944	26,4	3795	8,4	5727	12,6	3399	7,5	45317	100

Uvedená data byla čerpána z IS EKIS II

Příloha č. 14 – Graf - počty policistů k 1. lednu 2007 dle délky služby (viz text str. 83)

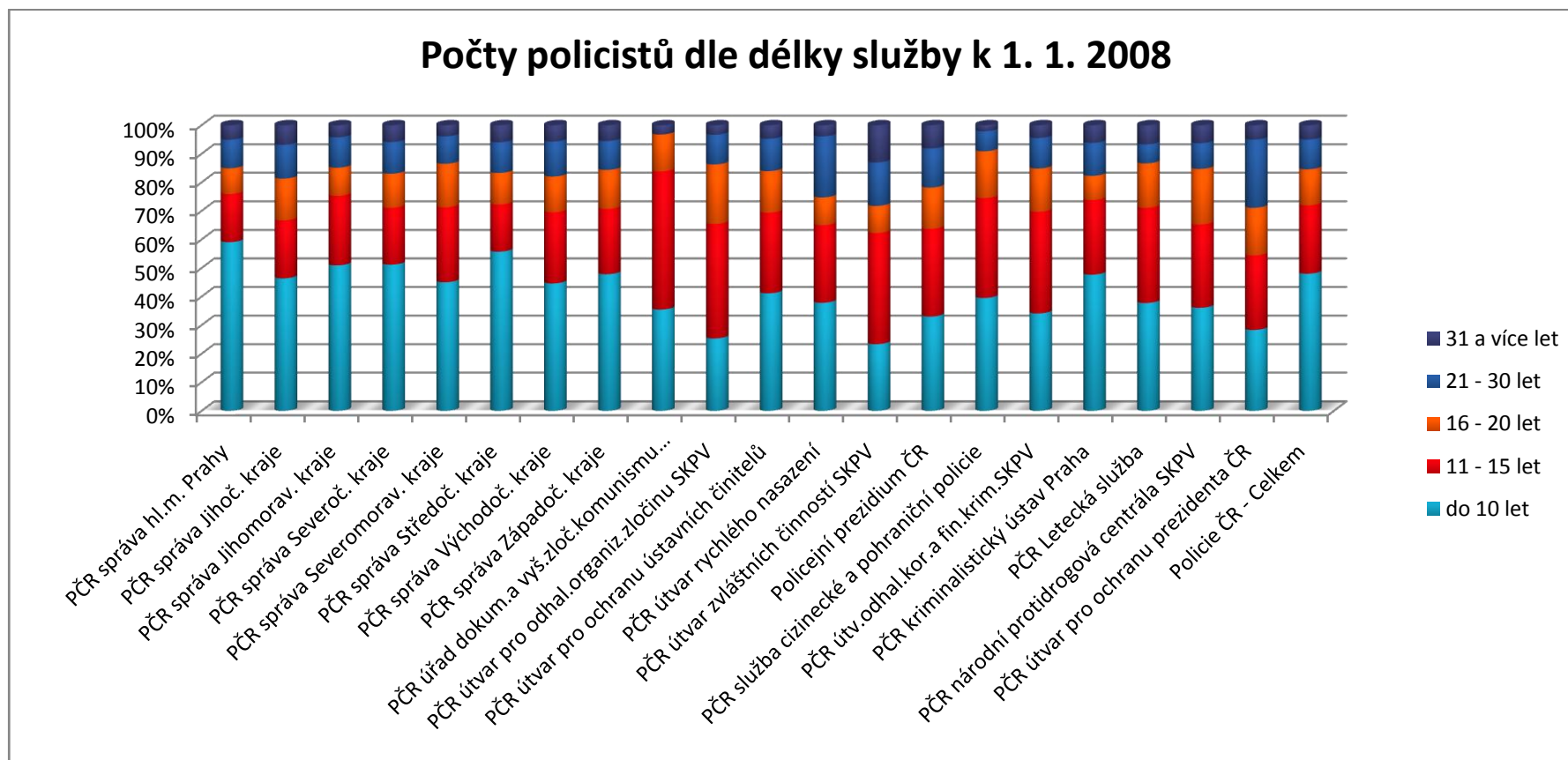
Příloha č. 15 – Počty policistů k 1. lednu 2008 dle délky služby (viz text str. 83)

Počty policistů k 1. 1. 2008 dle délky služby

	do 10 let		11 - 15 let		16 - 20 let		21 - 30 let		31 a více let		Celkem	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
PČR správa hl. m. Prahy	3694	59,1	1053	16,8	563	9,0	626	10,0	316	5,1	6252	100
PČR správa Jihoč. kraje	1149	46,4	503	20,3	362	14,6	293	11,8	169	6,8	2476	100
PČR správa Jihomorav. kraje	2709	51,0	1294	24,3	523	9,8	566	10,6	223	4,2	5315	100
PČR správa Severoč. kraje	2167	51,2	842	19,9	505	11,9	468	11,1	249	5,9	4231	100
PČR správa Severomorav. kraje	2527	45,0	1472	26,2	856	15,3	539	9,6	217	3,9	5611	100
PČR správa Středoč. kraje	1880	55,8	557	16,5	373	11,1	361	10,7	201	6,0	3372	100
PČR správa Východoč. kraje	1542	44,6	861	24,9	432	12,5	423	12,2	197	5,7	3455	100
PČR správa Západoč. kraje	1675	47,8	801	22,9	478	13,7	354	10,1	193	5,5	3501	100
PČR úřad dokum. a vyš. zloč. komunismu SKPV	11	35,5	15	48,4	4	12,9	0	0,0	1	3,2	31	100
PČR útvar pro odhal. organiz. zločinu SKPV	100	25,4	158	40,1	82	20,8	41	10,4	13	3,3	394	100
PČR útvar pro ochranu ústavních činitelů	385	41,2	264	28,2	136	14,5	106	11,3	44	4,7	935	100
PČR útvar rychlého nasazení	39	37,9	28	27,2	10	9,7	22	21,4	4	3,9	103	100
PČR útvar zvláštních činností SKPV	140	23,4	233	38,9	57	9,5	91	15,2	78	13,0	599	100
Policejní prezidium ČR	256	33,0	238	30,7	112	14,5	106	13,7	63	8,1	775	100
PČR služba cizinecké a pohraniční policie	1728	39,5	1529	35,0	716	16,4	306	7,0	91	2,1	4370	100
PČR útv. odhal. kor. a fin. krim. SKPV	115	34,1	120	35,6	51	15,1	36	10,7	15	4,5	337	100
PČR kriminalistický ústav Praha	62	47,7	34	26,2	11	8,5	15	11,5	8	6,2	130	100
PČR Letecká služba	17	37,8	15	33,3	7	15,6	3	6,7	3	6,7	45	100
PČR národní protidrogová centrála SKPV	52	36,1	42	29,2	28	19,4	13	9,0	9	6,3	144	100
PČR útvar pro ochranu prezidenta ČR	51	28,3	47	26,1	30	16,7	43	23,9	9	5,0	180	100
Policie ČR - Celkem	20299	48,0	10106	23,9	5336	12,6	4412	10,4	2103	5,0	42256	100

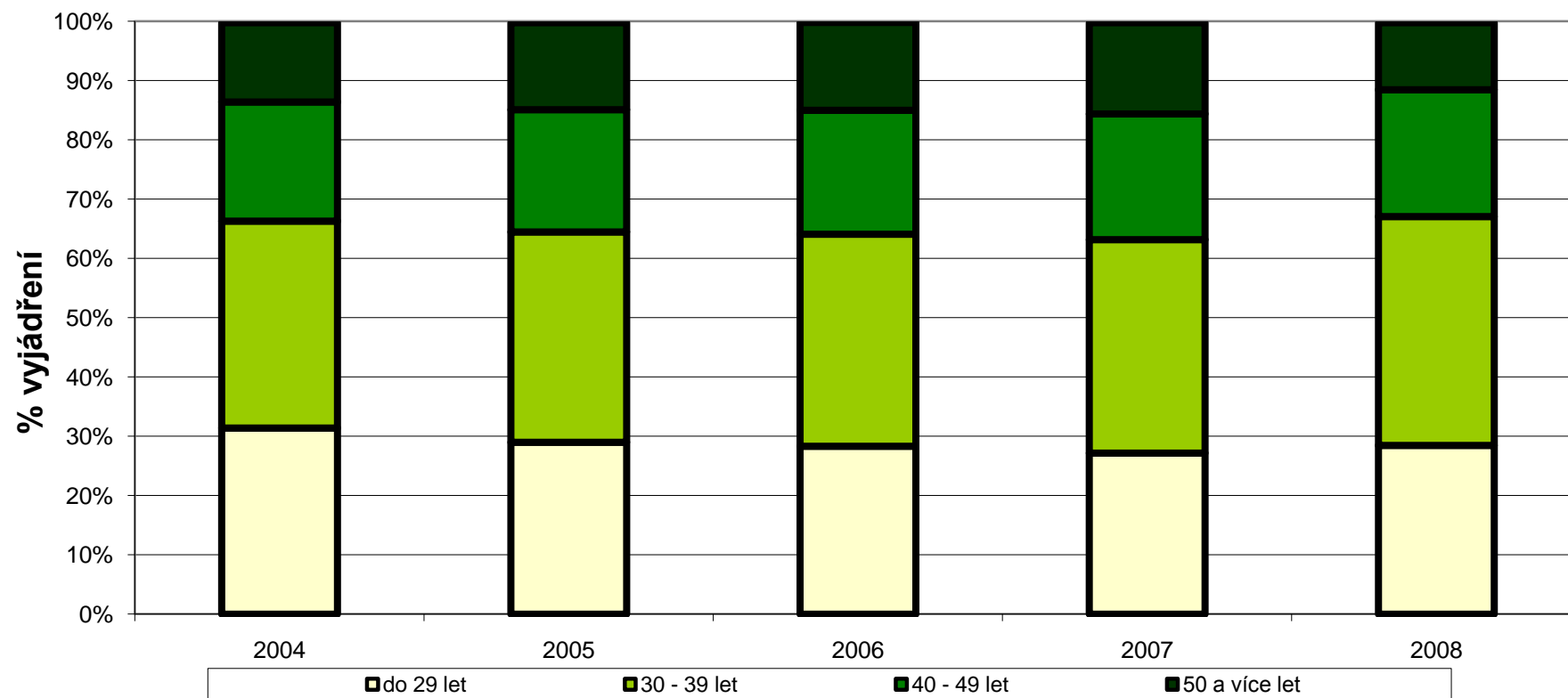
Uvedená data byla čerpána z IS EKIS II

Příloha č. 16 – Graf - počty policistů k 1. lednu 2008 dle délky služby (viz text str. 83)

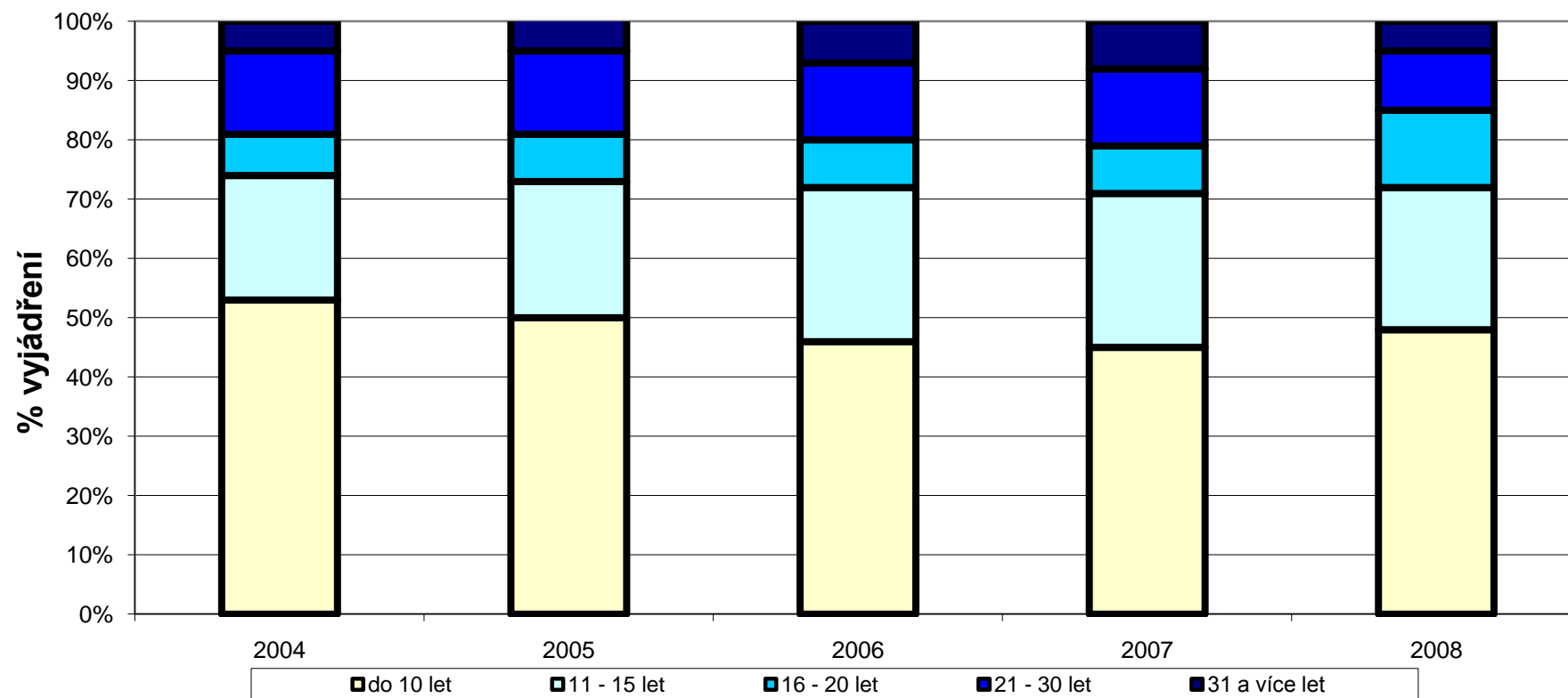
Příloha č. 17 – Graf – věková struktura Policie ČR v letech 2004 – 2008 (viz text str. 83)

Věková struktura Policie ČR v letech 2004 - 2008

Příloha č. 18 – Graf – struktura Policie ČR v letech 2004 – 2008 dle délky odsloužených let (viz text str. 83)

Struktura Policie ČR v letech 2004 - 2008 dle délky odsloužených let

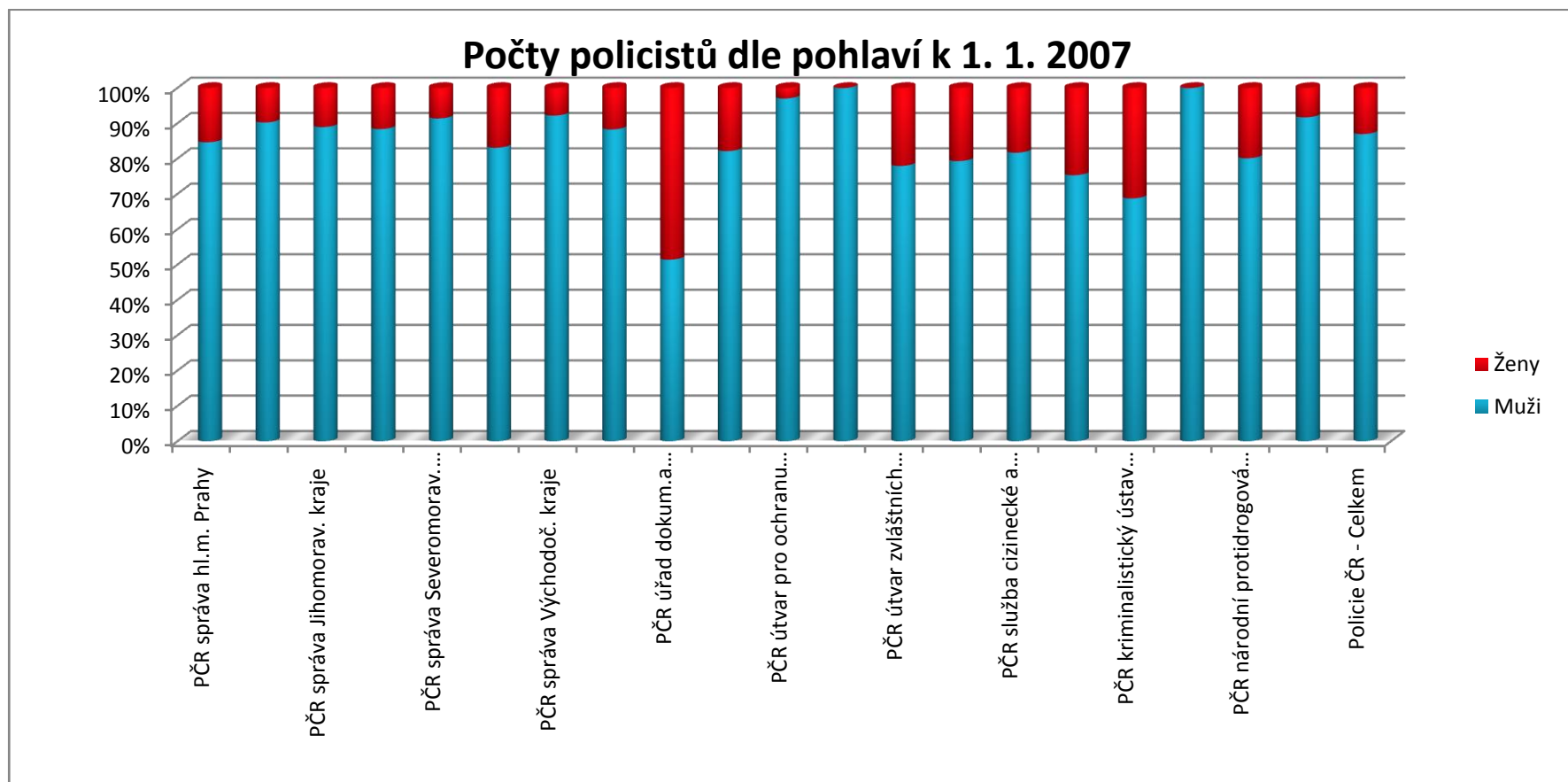
Příloha č. 19 – Počty policistů dle pohlaví k 1. lednu 2007 (viz text str. 84)

Počty policistů k 1. 1. 2007 dle pohlaví

	Muži	%	Ženy	%	Celkem	%
PČR správa hl. m. Prahy	5571	84,6	1011	15,4	6582	100,0
PČR správa Jihoč. kraje	2271	90,3	245	9,7	2516	100,0
PČR správa Jihomorav. kraje	4639	89,0	576	11,0	5215	100,0
PČR správa Severoč. kraje	3739	88,4	491	11,6	4230	100,0
PČR správa Severomorav. kraje	5150	91,4	485	8,6	5635	100,0
PČR správa Středoč. kraje	3052	83,1	620	16,9	3672	100,0
PČR správa Východoč. kraje	3315	92,2	280	7,8	3595	100,0
PČR správa Západoč. kraje	3089	88,3	410	11,7	3499	100,0
PČR úřad dokum. a vyš. zloč. komunismu SKPV	18	51,4	17	48,6	35	100,0
PČR útvar pro odhal. organiz. zločinu SKPV	373	82,2	81	17,8	454	100,0
PČR útvar pro ochranu ústavních činitelů	1052	97,0	32	3,0	1084	100,0
PČR útvar rychlého nasazení	107	100,0	0	0,0	107	100,0
PČR útvar zvláštních činností SKPV	509	77,9	144	22,1	653	100,0
Policejní prezidium ČR	629	79,3	164	20,7	793	100,0
PČR služba cizinecké a pohraniční policie	5165	81,7	1157	18,3	6322	100,0
PČR útv. odhal. kor. a fin. krim. SKPV	293	75,3	96	24,7	389	100,0
PČR kriminalistický ústav Praha	99	68,8	45	31,3	144	100,0
PČR Letecká služba	55	100,0	0	0,0	55	100,0
PČR národní protidrogová centrála SKPV	125	80,1	31	19,9	156	100,0
PČR útvar pro ochranu prezidenta ČR	166	91,7	15	8,3	181	100,0
Policie ČR – Celkem	39417	87,0	5900	13,0	45317	100,0

Uvedená data byla čerpána z IS EKIS II

Příloha č. 20 – Graf - počty policistů dle pohlaví k 1. lednu 2007 (viz text str. 84)

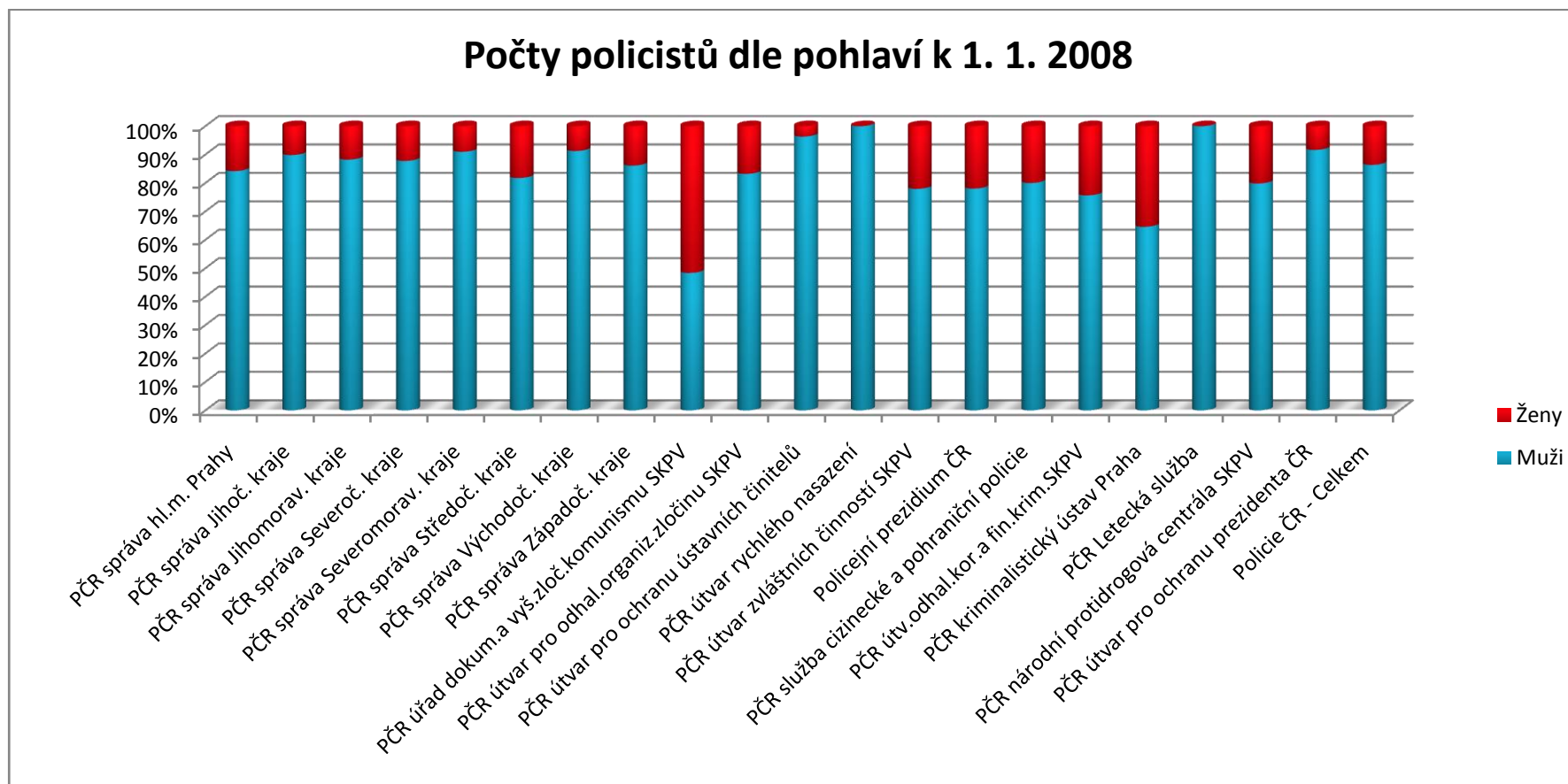
Příloha č. 21 – Počty policistů dle pohlaví k 1. lednu 2008 (viz text str. 84)

Počty policistů k 1. 1. 2008 dle pohlaví

	Muži	%	Ženy	%	Celkem	%
PČR správa hl.m. Prahy	5266	84,2	986	15,8	6252	100,0
PČR správa Jihoč. kraje	2225	89,9	251	10,1	2476	100,0
PČR správa Jihomorav. kraje	4691	88,3	624	11,7	5315	100,0
PČR správa Severoč. kraje	3715	87,8	516	12,2	4231	100,0
PČR správa Severomorav. kraje	5106	91,0	505	9,0	5611	100,0
PČR správa Středoč. kraje	2758	81,8	614	18,2	3372	100,0
PČR správa Východoč. kraje	3154	91,3	301	8,7	3455	100,0
PČR správa Západoč. kraje	3016	86,1	485	13,9	3501	100,0
PČR úřad dokum.a vyš.zloč.komunismu SKPV	15	48,4	16	51,6	31	100,0
PČR útvar pro odhal.organiz.zločinu SKPV	328	83,2	66	16,8	394	100,0
PČR útvar pro ochranu ústavních činitelů	901	96,4	34	3,6	935	100,0
PČR útvar rychlého nasazení	103	100,0	0	0,0	103	100,0
PČR útvar zvláštních činností SKPV	467	78,0	132	22,0	599	100,0
Policejní prezidium ČR	605	78,1	170	21,9	775	100,0
PČR služba cizinecké a pohraniční policie	3497	80,0	873	20,0	4370	100,0
PČR útv.odhal.kor.a fin.krim.SKPV	255	75,7	82	24,3	337	100,0
PČR kriminalistický ústav Praha	84	64,6	46	35,4	130	100,0
PČR Letecká služba	45	100,0	0	0,0	45	100,0
PČR národní protidrogová centrála SKPV	115	79,9	29	20,1	144	100,0
PČR útvar pro ochranu prezidenta ČR	165	91,7	15	8,3	180	100,0
Policie ČR - Celkem	36511	86,4	5745	13,6	42256	100,0

Uvedená data byla čerpána z IS EKIS II

Příloha č. 22 – Graf - počty policistů dle pohlaví k 1. lednu 2008 (viz text str. 84)

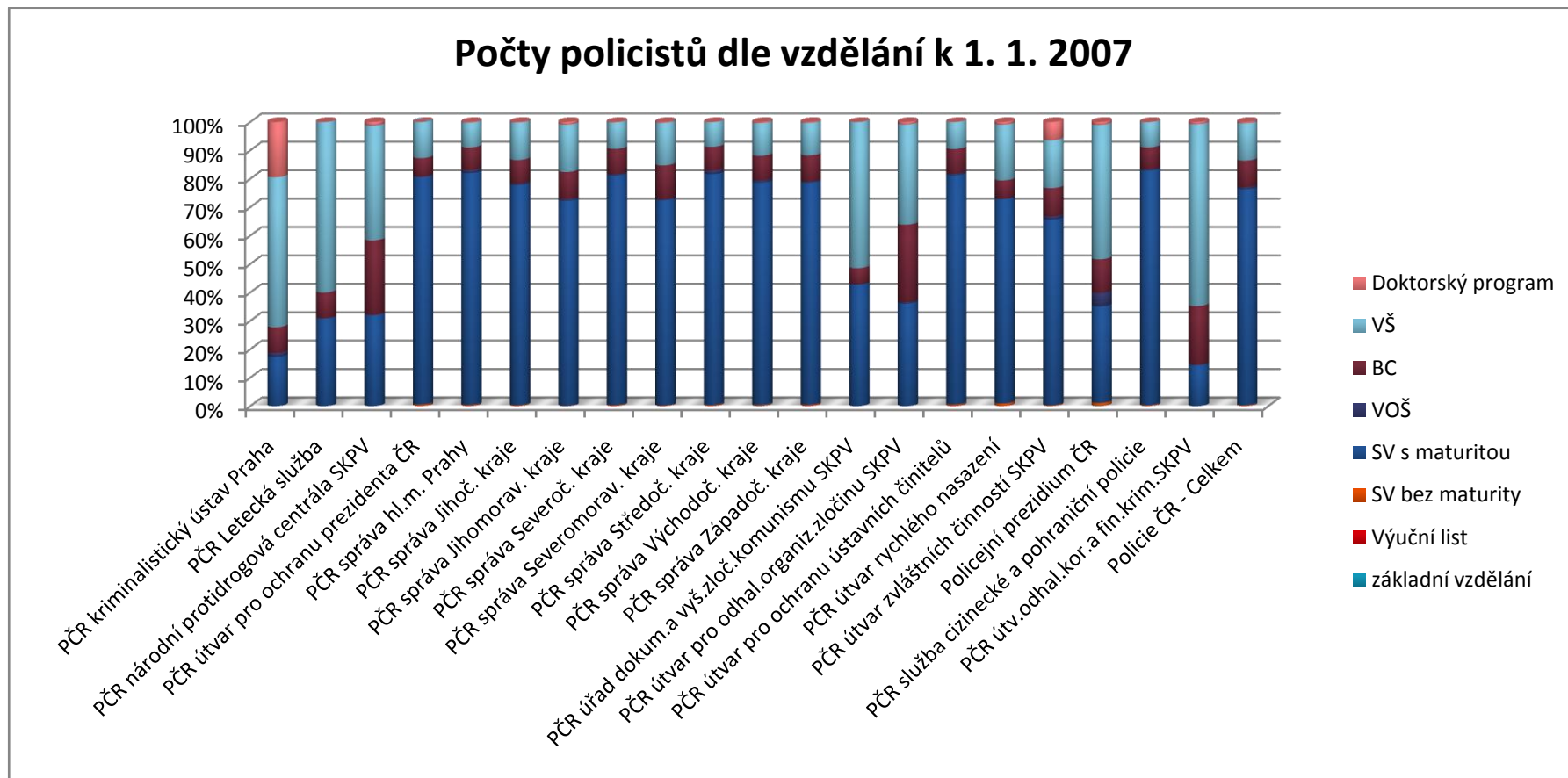
Příloha č. 23 – Počty policistů dle vzdělání k 1. lednu 2007 (viz text str. 84)

Počty policistů k 1. 1. 2007 dle vzdělání

ÚTVAR	základní vzdělání		Výuční list		SV bez maturity		SV s maturitou		VOŠ		BC		VŠ		Doktorský program		Celkem	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%
PČR kriminalistický ústav Praha	0	0,0	0	0,0	0	0,0	25	17,4	2	1,4	13	9,0	76	52,8	28	19,4	144	100
PČR Letecká služba	0	0,0	0	0,0	0	0,0	17	30,9	0	0,0	5	9,1	33	60,0	0	0,0	55	100
PČR NPC SKPV	0	0,0	0	0,0	0	0,0	50	32,1	0	0,0	41	26,3	63	40,4	2	1,3	156	100
PČR útvar pro ochr. prez. ČR	0	0,0	0	0,0	1	0,6	145	80,1	0	0,0	12	6,6	23	12,7	0	0,0	181	100
PČR správa hl.m. Prahy	1	0,0	4	0,1	22	0,3	5372	81,6	65	1,0	529	8,0	575	8,7	14	0,2	6582	100
PČR správa Jihoč. kraje	0	0,0	1	0,0	7	0,3	1951	77,5	12	0,5	209	8,3	332	13,2	4	0,2	2516	100
PČR správa Jihomorav. kraje	0	0,0	3	0,1	3	0,1	3762	72,1	32	0,6	497	9,5	870	16,7	48	0,9	5215	100
PČR správa Severoč. kraje	0	0,0	2	0,0	13	0,3	3420	80,9	15	0,4	380	9,0	395	9,3	5	0,1	4230	100
PČR správa Severomorav. kraje	0	0,0	6	0,1	8	0,1	4070	72,2	15	0,3	676	12,0	844	15,0	16	0,3	5635	100
PČR správa Středoč. kraje	0	0,0	0	0,0	14	0,4	2984	81,3	47	1,3	307	8,4	319	8,7	1	0,0	3672	100
PČR správa Východoč. kraje	3	0,1	1	0,0	11	0,3	2813	78,2	25	0,7	314	8,7	415	11,5	13	0,4	3595	100
PČR správa Západoč. kraje	0	0,0	2	0,1	14	0,4	2737	78,2	11	0,3	323	9,2	401	11,5	11	0,3	3499	100
PČR ÚDV SKPV	0	0,0	0	0,0	0	0,0	15	42,9	0	0,0	2	5,7	18	51,4	0	0,0	35	100
PČR ÚOOZ SKPV	0	0,0	0	0,0	0	0,0	164	36,1	2	0,4	124	27,3	160	35,2	4	0,9	454	100
PČR útvar pro ochr. úst. činitelů	0	0,0	1	0,1	5	0,5	875	80,7	5	0,5	95	8,8	103	9,5	0	0,0	1084	100
PČR útvar rychlého nasazení	0	0,0	0	0,0	1	0,9	77	72,0	0	0,0	7	6,5	21	19,6	1	0,9	107	100
PČR ÚZČ SKPV	0	0,0	0	0,0	2	0,3	427	65,4	7	1,1	65	10,0	110	16,8	42	6,4	653	100
Policejní prezidium ČR	1	0,1	0	0,0	8	1,0	269	33,9	38	4,8	94	11,9	375	47,3	8	1,0	793	100
PČR SCPP	2	0,0	1	0,0	19	0,3	5218	82,5	30	0,5	487	7,7	562	8,9	3	0,0	6322	100
PČR ÚOKFK SKPV	0	0,0	0	0,0	0	0,0	56	14,4	1	0,3	80	20,6	249	64,0	3	0,8	389	100
Policie ČR - Celkem	7	0,0	21	0,0	128	0,3	34447	76,0	307	0,7	4260	9,4	5944	13,1	203	0,4	45317	100

Uvedená data byla čerpána z IS EKIS II

Příloha č. 24 – Graf - počty policistů dle vzdělání k 1. lednu 2007 (viz text str. 84)

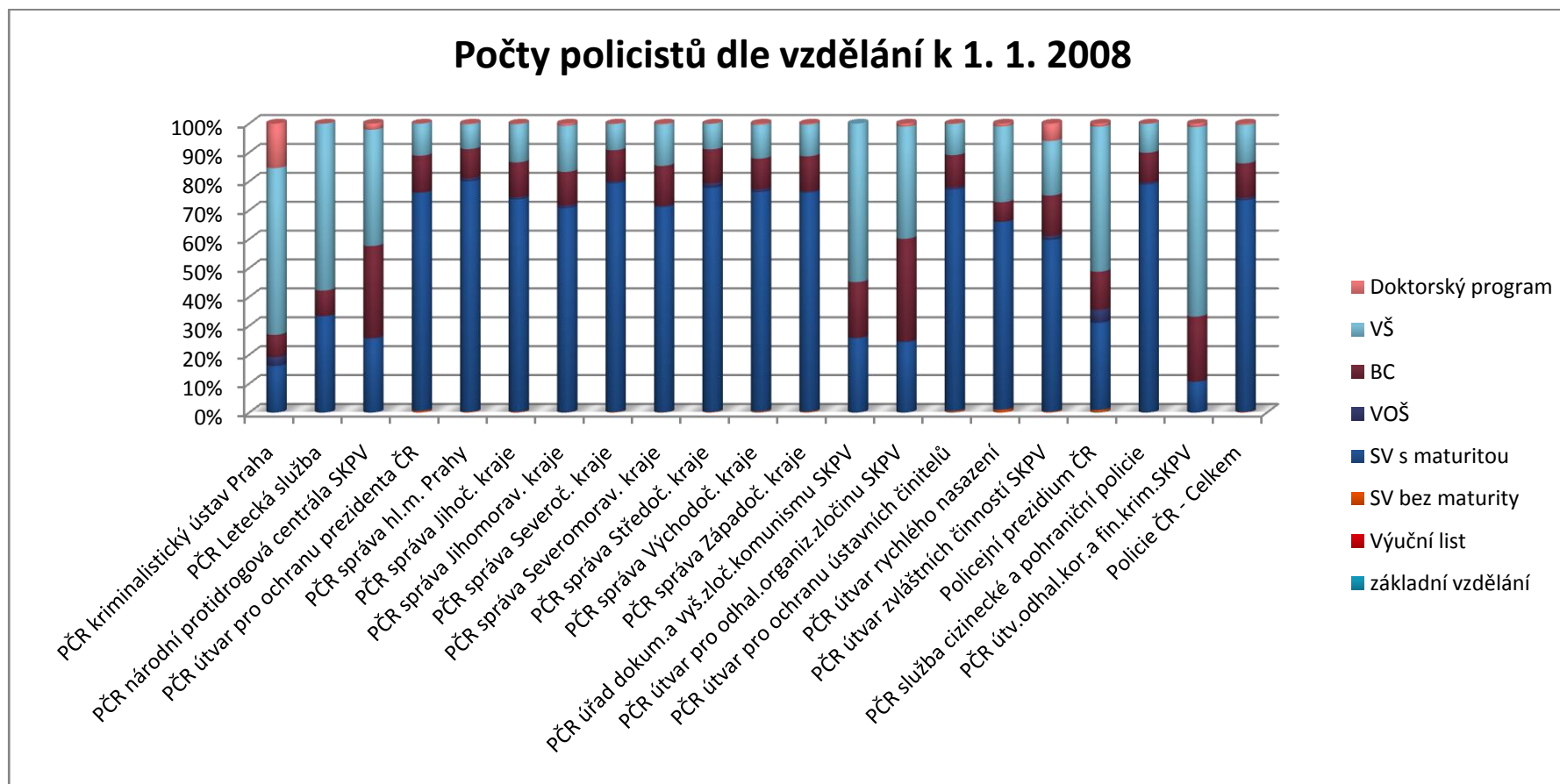
Příloha č. 25 – Počty policistů dle vzdělání k 1. lednu 2008 (viz text str. 84)

Počty policistů k 1. 1. 2008 dle vzdělání

ÚTVAR	Základní vzdělání		Výuční list		SV bez maturity		SV s maturitou		VOŠ		BC		VŠ		Doktorský program		Celkem	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%
PČR kriminalistický ústav Praha	0	0,0	0	0,0	0	0,0	21	16,2	4	3,1	10	7,7	75	57,7	20	15,4	130	100
PČR Letecká služba	0	0,0	0	0,0	0	0,0	15	33,3	0	0,0	4	8,9	26	57,8	0	0,0	45	100
PČR NPC SKPV	0	0,0	0	0,0	0	0,0	37	25,7	0	0,0	46	31,9	58	40,3	3	2,1	144	100
PČR útvar pro ochr. prez. ČR	0	0,0	0	0,0	1	0,6	136	75,6	0	0,0	23	12,8	20	11,1	0	0,0	180	100
PČR správa hl.m. Prahy	1	0,0	0	0,0	18	0,3	4989	79,8	64	1,0	629	10,1	538	8,6	13	0,2	6252	100
PČR správa Jihoč. kraje	0	0,0	1	0,0	6	0,2	1821	73,5	17	0,7	299	12,1	327	13,2	5	0,2	2476	100
PČR správa Jihomorav. kraje	0	0,0	1	0,0	3	0,1	3760	70,7	44	0,8	620	11,7	847	15,9	40	0,8	5315	100
PČR správa Severoč. kraje	0	0,0	0	0,0	10	0,2	3347	79,1	24	0,6	461	10,9	384	9,1	5	0,1	4231	100
PČR správa Severomorav. kraje	0	0,0	0	0,0	7	0,1	3985	71,0	21	0,4	777	13,8	808	14,4	13	0,2	5611	100
PČR správa Středoč. kraje	0	0,0	0	0,0	8	0,2	2617	77,6	50	1,5	397	11,8	299	8,9	1	0,0	3372	100
PČR správa Východoč. kraje	2	0,1	0	0,0	12	0,3	2623	75,9	32	0,9	368	10,7	404	11,7	14	0,4	3455	100
PČR správa Západoč. kraje	0	0,0	0	0,0	12	0,3	2654	75,8	14	0,4	425	12,1	385	11,0	11	0,3	3501	100
PČR ÚDV SKPV	0	0,0	0	0,0	0	0,0	8	25,8	0	0,0	6	19,4	17	54,8	0	0,0	31	100
PČR ÚOOZ SKPV	0	0,0	0	0,0	0	0,0	96	24,4	1	0,3	140	35,5	153	38,8	4	1,0	394	100
PČR útvar pro ochr. úst. činitelů	1	0,1	0	0,0	4	0,4	717	76,7	6	0,6	105	11,2	101	10,8	1	0,1	935	100
PČR útvar rychlého nasazení	0	0,0	0	0,0	1	1,0	67	65,0	0	0,0	7	6,8	27	26,2	1	1,0	103	100
PČR ÚZČ SKPV	0	0,0	0	0,0	2	0,3	356	59,4	8	1,3	84	14,0	113	18,9	36	6,0	599	100
Policejní prezidium ČR	1	0,1	0	0,0	6	0,8	234	30,2	35	4,5	102	13,2	389	50,2	8	1,0	775	100
PČR SCPP	0	0,0	0	0,0	3	0,1	3449	78,9	26	0,6	452	10,3	438	10,0	2	0,0	4370	100
PČR ÚOKFK SKPV	0	0,0	0	0,0	0	0,0	36	10,7	0	0,0	76	22,6	221	65,6	4	1,2	337	100
Policie ČR - Celkem	5	0,0	2	0,0	93	0,2	30968	73,3	346	0,8	5031	11,9	5630	13,3	181	0,4	42256	100

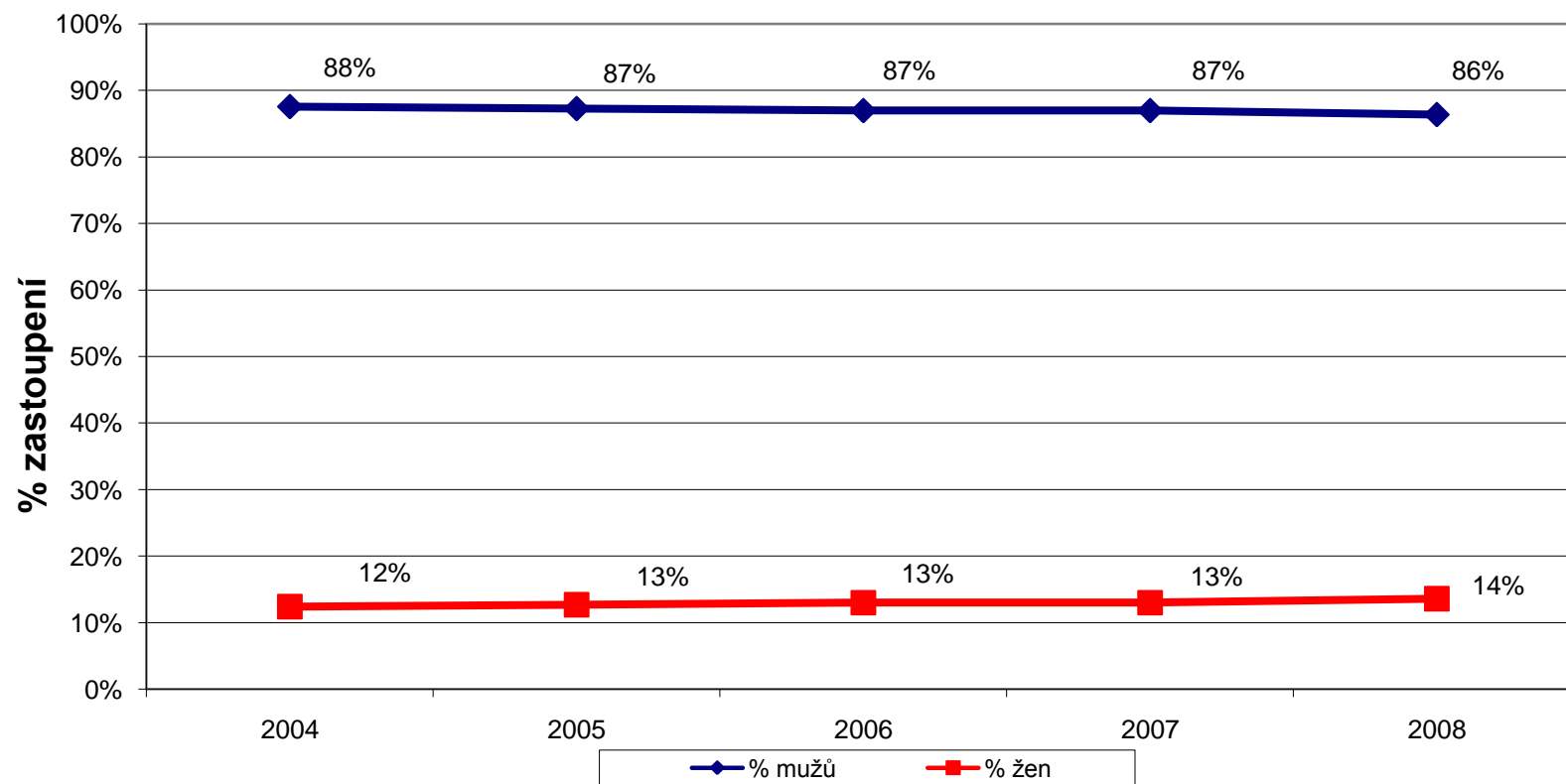
Uvedená data byla čerpána z IS EKIS II

Příloha č. 26 – Graf - počty policistů dle vzdělání k 1. lednu 2008 (viz text str. 84)

Příloha č. 27 – Graf – procentní zastoupení mužů a žen v Policii ČR v letech 2004 - 2008 (viz text str. 84)

Procentní zastoupení mužů a žen v Policii ČR v letech 2004 - 2008

Příloha č. 28 – Graf – vzdělanostní struktura Policie ČR v letech 2004 - 2008 (viz text str. 84)

Vzdělanostní struktura Policie ČR v letech 2004 - 2008

